

Dragi prijatelj,

v zadnjem pismu me rotiš, naj napišem kaj več o domovini tvojih očetov. Praviš, da veliko zveš o Jugoslaviji, vseeno pa vsega ne moreš razumeti, ker živiš pač v drugačni družbi in v svojstvenem okolju, kjer imajo delo, proizvajalec, upravljanje, ustava in druge podobne kategorije čisto drugačen pomen kot v Jugoslaviji. Zato bi rad, da bi ti o vsem tem kaj več povedal, ne da bi skoparil z besedami in s čim bolj otipljivimi podatki.

Rad ti ustrežem, čeprav se bojim, da bo pismo le blede slika tistega, kar se dogaja v Jugoslaviji. Že vnaprej pa te prosim, da mi ne zameriš, če bom včasih preveč pod vtisom vsega tega, kar doživljam. Letošnje leto je zares leto velikih dogodkov, ki zadevajo vsakega izmed nas. Če bom govoril torej predvsem o dosežkih v povojnem času, o korenitih ustavnih spremembah in o drugih pozitivnih gibanjih v naši družbi, to nikakor ne pomeni, da pri nas ni ničesar, kar bi bilo vredno graje. Pri vsem tem velikanskem napredku, ki ga priganjamo čedalje hitreje, dela-

nici in v drugih delovnih skupnostih nič več ne gospodarita ne kapitalist ne država, temveč delovni ljudje sami. Oni sami neposredno vplivajo na svoj materialni položaj. Od njih je odvisno, kako bo napredoval posameznik in kakšen bo napredek družbe kot celote. Sami so svoje sreče kovači.

Razumljivo, da ima delo v taki skupnosti, kjer med proizvajalci in proizvodnimi sredstvi ni več posrednikov — ne kapitalistov ne državnega aparata, novo, višjo ceno. Delo, ki ustvarja rakete, ki pogosto švistnejo pro-

PRVOMAJSKO PISMO

ti nebu, je že samo po sebi nekaj čudovitega. Kadar pa je tako delo največja moralna vrednota, po kateri skupnost odmerja položaj človeka v družbi in ki služi osebnim srečim človekovi, je njegov pomen še večji.

Tujec, s katerim sva se nekoč pogovarjala o jugoslovanski stvarnosti, se je čudil, kako da smo tako ponosni na dosežen razvoj, ko pa moramo hkrati priznati, da naša dežela še daleč ni tako

Praznik osvobojenega dela

mo tudi napake. Teh ne skrivamo pred nikomer. O njih govorimo odkrito in si krčevito prizadevamo, da bi jih bilo iz dneva v dan manj.

NAJPREJ: ZAKAJ PRAZNIK DELA?

Res je, da je človek suženj dela. Ta resnica pa ni veljavna za vse večne čase. Kakor po eni strani delo zaslužuje človeka, tako po drugi strani ustvarja tudi pogoje, da bi se človek otresel spon tega suženjstva in postal svobodna osebnost, ki mu je delo potreba. Temu procesu smo pričali v Jugoslaviji, kjer postaja delo največja ljudska vrednota. To pa je mogoče zato, ker se najemni delavci spreminjajo v neposredne upravljavce proizvodnje in delitve. Prevedeno v razumljivejši jezik bi se temu reklo, da v tovarni, šoli, bolniš-

razvita kot na primer Nemčija, Francija in druge industrijske dežele. In mi je zastavil vprašanje: ali izvira ta ponos iz preprostega dejstva, da je pač jugoslovansko ljudstvo ustvarilo vse to s svojimi lastnimi rokami, brez izkoriščanja drugih narodov, brez priseljencev iz vse Evrope, kakor na primer v ZDA, brez osvajaških vojn in tako dalje? Odgovoril sem mu, da ne gre samo za to, čeprav je tudi v tem veliko resnice. Socializma ne smemo videti samo v tovarnah, cestah, železnicah in tudi ne samo v »večjem kosu kruha«. Graditev socializma ne pomeni samo ekonomske krepite družbe, temveč tudi razvijanje novih medsebojnih odnosov ljudi — brez izkoriščanja človeka po človeku. Pri nas gradimo tako skupnost, kjer bodo ljudje svobod-

no urejali svoje zadeve brez sile nad njimi. Že sedaj, čeprav seveda država še ni povsem odpravljena, je čedalje več zadev, ki jih urejajo ljudje — neposredno ali posredno, ne da bi jih kdo k temu prisiljeval, se pravi svobodno, na podlagi spoznanih koristi in občutka medsebojne povezanosti.

(Nadaljevanje na 3. str.)

ZA PRVI MAJ, MEDNARODNI PRAZNIK DELA, ISKRENO ČESTITAMO VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM, SODELAVCEM IN PRIJATELJEM NAŠEGA TEDNIKA, MEDOBČINSKEGA GLASNIKA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA DOLENJSKE IN SPODNJEGA POSAVJA!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
DOLENJSKEGA LISTA

SEVNICA: skoraj 5 milijard dinarjev v investicije

Družbeni plan sevniške občine za leto 1963, sprejet na nedavni seji obeh zborov ObLO, predvideva porast družbenega bruto produkta za 20,2 odstotka, družbenega produkta za 15,1 in narodnega dohodka za 15,4 odstotka, pri čemer se bo narodni dohodek na enega občana povečal za 15,4 odstotka.

Posamezne panoge bodo takole povečale svojo proizvodnjo oziroma dejavnost: industrija bo ustvarila za 24 odst. več kot v letu 1962, kmetijstvo pa za 10,1 odst. več, promet 2,8 odst., trgovina 8,1 odst., gostinstvo za 20,4 odst. in obrt za 4 odstotke več kot leto dni prej; manjše planne imata le gozdarstvo (0,6 odst. manj) in gradbeništvo (12,7 odst. manj).

Ob tolikšnem povečanju proizvodnje menijo, da se bo lahko povečal tudi izvoz. Zato je izvozni plan za 7,6 odstotka večji od lanskega, vseh proizvodov pa nameravajo izvoziti za več kot 205 milijonov deviznih dinarjev. V izvozu bodo udeležene predvsem tri panoge, od katerih namerava industrija izvoziti za 83,2 milijona deviznih dinarjev svojih izdelkov, kmetijstvo za 85,9 milijona in obrt za 36 milijonov deviznih dinarjev.

Iz plana je razvidno, da izvažajo občina pretežno žagan les, živino, hmelj, lesne polizdelke in ostale proizvode, zato so temu primerno prikrojili tudi razporeditev investicijskih sredstev v letu 1963. Skupaj nameravajo v razvoj občine vložiti 4,845 milijarde dinarjev, in sicer 70 odstotkov teh sredstev v gospodarske in 30 odstotkov v negospodarske investicije. Največ investicij bodo potrebovala podjetja, ki imajo v načrtu rekonstrukcijo oziroma razširitev proizvodnih prostorov in nabavo nove opreme: »Me-

talna« v Krmelju, »Jugotantina«, »Kopitarna«, mizarška zadruga in Konfekcija »Jutranjka« v Sevnici, pa tudi KZ v Sevnici in Tržišču oziroma Senti Janžu.

Negospodarske investicije bodo vlagali predvsem v stanovanjsko izgradnjo (npr. dva 20-stanovanjska stolpca v Sevnici, 4-stanovanjski blok v Tržišču itd.), komunalno dejavnost (dograditev in popravilo cest, ureditev vodovodov, javne razsvetljave in podobno), zdravstvo, socialno varstvo in druge panoge.

Po planu proračunskih sredstev se bo za financiranje teh in drugih dejavnosti nabralo v letu 1963 344,6 milijona dinarjev dohodkov, od tega samo za šolski sklad 114,3 milijona dinarjev.

V razpravi so odborniki dejali, da je tudi letos več potreb kot možnosti, da bi lahko izpolnili vse planske naloge. Zato bo treba dobro gospodariti in z največjim občutkom za varčevanje razporediti denar tja, kjer je najbolj potreben. Navedli so vrsto želja in predlogov, kako bi se sredstva uporabila najbolj pametno. Ker sta plan in proračun (ta še posebno) znatno bolj napeta kot druga leta, ju bo možno doseči le tedaj, če se bodo združila vsa prizadevanja činiteljev, ki so odgovorni za napredek v občini, naposled pa ne bi smeli tudi mimo občanon kot neposrednih proizvajalcev in potrošnikov materialnih dobrin. Zlasti so v tem okviru zadolžene gospodarske organizacije, da z izboljšavo proizvodnih in drugih pogojev dosežejo čim večje uspehe. Spričo tega pa bo ob mobilizaciji vseh sil in posameznikov možno narediti celo več, kot določa planska obveznost občine za leto 1962.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Valovi sprememb v arabskem svetu so zapljuskali tudi preko dobro zastraženih meja Jordanije ter razgibali ljudstvo te male arabske dežele. Že nekaj dni so v raznih mestih velike demonstracije, demonstranti so nosili na stotine slik predsednika Naserja ter vzklikali arabski enotnosti. Policija je streljala v demonstrante, tekla je kri, bili so mrtvi in ranjeni...

V dveh tednih so se izmenjale tri vlade, kralj je razpustil parlament in napovedal nove volitve. Poročajo, da je precej poslancev in raznih političnih osebnosti v zaporih. Po vsej Jordaniji vlada teror ter se polnijo zapori. Kralj Husein poskuša ponovno taktizirati in manevrirati. Med tem ko je nastopil proti demonstrantom z silo orožja pa je po drugi strani začel dajati izjave, da je namen Jordanije sodelovati z bratskimi arabskimi narodi. Toda, kot kaže, je ta taktika že tako kompromitirana, da mu ničesar ne verjamejo, in tudi v Kairu, kamor so bile prav tako naslovljene njegove besede so ostali gluhi ter njegove izjave niso vzeli resno.

Konservativne sile skušajo z vsemi sredstvi obdržati svoje dosedanje pozicije in privilegije. Toda kot kažejo dogodki zadnjih dni je kriza zelo globoka, temelji hašemskega kraljevstva so tako izpodvedeni, da je samo še vprašanje časa, kdaj se bo zrušila polfevdalna kraljevska vladavina. Zelo malo je upanja, da bi z dosedanjo

taktiko lahko dosegli dolgotrajen kompromis. Ni upati, da bi se lahko kraljevina Jordanija obdržala kot otoček sredi sprememb in splošnega previranja v arabskem svetu.

Kriza v Jordaniji ima več vzrokov. Med najvažnejšimi je predvsem široko nezadovoljstvo z dosedanjim nazadnjaškim režimom. Spremembe v bližnjih arabskih državah, ustvaritev federalne unije Egipta, Iraka in Siri-

pa je v tem, da bi dali udarec politiki miroljubne koeksistence.

O Laosu razpravljajo v Washingtonu, Londonu, Moskvi in drugod. In ta mala državica povzroča v svetu veliko zaskrbljenost. Kenney je poslal v Moskvo svojega posebnega odposlanca Harrimana, ki je izvil premieru Hruščovu poslanico o Laosu. Hruščov se je razgovarjal o Laosu s Harrimanom in po razgovoru so izdali sporo-

Kriza v Jordaniji

je, konsolidacija režima v Jemenu, vse to je vplivalo, da se je nezadovoljstvo z sedanjim stanjem še povečalo.

Mnoga znamenja kažejo, da je globoka kriza, ki pretresa Jordanijo, začetek dokončnega obračuna s polfevdalno vladavino, ki je bila vedno važna figura v petrolejski igri tujih sil na šahovnici Srednjega Vzhoda.

Alli se Laos, mala državica jugovzhodne Azije, vrača na staro in lahko pričakujemo, da bo ponovno izbruhnila državljanska vojna? Poročila v zadnjih dneh govorijo o stalnih spopadih v Dolini vrčev. Te spopade razlagajo politični opazovalci, da so jih umetno povzročili od zunaj. Namen

čilo, v katerem je rečeno, da sta ZDA in ZSSR odločeni braniti laosko nevturalnost in neodvisnost. Ta izjava je brez dvoma ohrabrujoče znamenje. In to še toliko bolj, ker je prišlo tudi do nekaterih drugih pobud za rešitev nekaterih vprašanj ter sta obe državi, kot kaže, zainteresirani, da se ne bi napetost povečala, da ne bi laosko krizo izkoristili ekstremni mednarodni faktorji za svoje namene.

Verjetno v Laosu ne bo prišlo do takih zaostritev kot v preteklosti. To ni samo vprašanje Laosa, gre za koeksistenco in neangažiranost in zato se mora prej ali slej rešiti to vprašanje s pomiritvijo.

KRŠKO: proračunu bo manjkalo 40 milijonov

Oba zbora ObLO v Vidmu-Krškem sta na zadnji seji (13. aprila) razčlenjevala gospodarske in druge dosežke občine v prvih treh mesecih letošnjega leta. Ugotovila sta, da je industrija v tem času uresničila 99% četrtletnih nalog, kmetijstvo 94 odst., promet 89 odst., gradbeništvo 57 odst., gostinstvo 81 odst., trgovina 87 odst. in obrt 83 odstotkov. Gospodarsko skupaj je svoj četrtletni plan izpolnilo le s 95 odstotki, vendar je doseglo za 6 odstotkov boljši uspeh kot v istem času preteklega leta. Posamezna industrijska podjetja so si ob četrtletju napisala takole »spričevalo«: elektrarna v Brestanici je proizvedla 4 odstotke električne energije več, kot se je obvezala s planom (23,7 odstotka letnega plana), rudnik na Senovem je svoje četrtletne naloge uresničil s 117 od-

stotki (29 odst. letnega plana), tovarna čokolade »Imperial« je tromesečni plan dosegla (25. odst. letnega plana), tovarna celuloze in papirja pa je kljub težavam v prvih dveh mesecih, ko je dobivala le 50 odstotkov potrebnih surovin, v tretjem mesecu letošnjega leta četrtletni plan preseгла za 25 odstotkov. Ostala industrijska podjetja so glede tega precej na slabšem, saj na primer »Kovinarsko« precej onemogočajo neprimerni obratni prostori, druge gospodarske organizacije pa so pretežno zelo odvisne od svoje »sezone«. Tu in tam dobri in spodbudni rezultati pa seveda ne rešujejo povprečja dosežkov v prvem četrtletju. Odborniki so ugotavljali, da naloge niso v celoti izpolnjene tudi zato, ker gospodarske organizacije niso znale izkoristiti vseh možnosti za večjo proiz-

vodnjo. Vse kaže, da se bo proizvodnja podobno kot preteklo leto uspešno razvijala šele po intervenciji oblastnih in političnih predstavnikov. S tem v zvezi pa bi bilo potrebno, da bi se enkrat spomnili organa delavskega samoupravljanja in druge činitelje v podjetju, naj začno ukrepati, če nedejo, da se ne bo ponovila lanskoletna praksa.

Tudi proračunski plan ni najboljše uresničen. V prvem tromesečju znašajo vplačila le 230,57 milijona dinarjev, kar je le 25,6 odstotka četrtletnega plana. Preočasi doteka zlasti dohodnina od kmetijstva in samostojnih poklicev ter premoženja. Proračunskih izdatkov je bilo izkoriščenih le 14,5 odstotka, dasiravno bi bilo realno, če bi jih izkoristili 25-odstotno. Izdatki se trošijo le

ob upoštevanju maksimalnega varčevanja. To je treba poudariti posebno zato, ker zaradi različnih izpadov pri dohodkih že zdaj lahko ugotovimo, da bo imela občina okrog 40 milijonov manj dohodkov, kot je bilo predvideno po planu.

Več kupcev - višja cena

22. aprila je bil na novomeškem sejmišču sejem za prašiče, ki pa ni bil posebno dobro obiskan. Kupcev je bilo precej, na voljo pa le 642 prašičev, od katerih so jih pokupili 592, se pravi da so bili skoro vsi prodani. Zivnorejci so iskoristili veliko povpraševanje in s ceno takoj poskočili. Tokrat so zahtevali za mlade prašičke 6.500 do 9.000 din.

Za 1. maj pozdravljajo

Vojaki Martin Pavlin iz Gor. Vrhopolja, Slavko Hočevar iz Dol. Gradišča, Jože Jakše iz Orehovice, Martin Flis iz Brestanice, zdaj pri vojaki v Titogradu, pozdravljajo vse prijatelje in prijateljice na Dolenjskem ter jim želijo mnogo razvedrila za prvomajsko praznike.

Službo dobila dva TRAKTORISTA

na Kmetijskem obratu
Novo mesto v Zalogu.

Kmetijsko gozdarski predelovalni kombinat NOVO MESTO

OBVESTILO Urar ZDRAVKO BUDNA v Novem mestu je preselil svojo delavnico

v hišo na Glavnem trgu 18,
vhod skozi vežo med Karasom in Ljubljanskim dnevnikom.

SE PRIPOROČA!

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Iz vse Slovenije prihajajo poročila o veliki udeležbi volivcev na zborih, katerih namen ni le izbor kandidatov, ampak pomenijo večdogovor o doseženem in bodočem. Občani pretresajo dobre in slabe izkušnje iz dosedanjega razvoja. Če pri tem dajo poseben poudarek dosežkom zadnjih petih let, tega ne delajo zato, ker bi se hvalili, temveč zato, ker je tak obračun potreben, da bi lahko ugotovili, do kam so prišli in kam je treba usmeriti korak prihodnosti. Taka bilanca pa ima še tole dobro lastnost: sprostita bo številne pobude volivcev bodočim občinskim skupščinam in predstaviškim telesom višjih družbenopolitičnih skupnosti. Prav tako pa bo opozorila tudi na probleme, ki jim bo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti.

Po prvih ocenah je bilo v vsej Sloveniji že več kot polovico vseh zborov volivcev. Sodeč po doslej predlaganih kandidatih, seveda, če jih bodo podprli tudi na drugih zborih, bodo bodoče občinske skupščine znatno pomlajene. Med predlaganimi kandidati je tudi mnogo več neposrednih proizvajalcev, med njimi tudi precej tehnične inteligence in žensk. Omeniti je treba še to, da se volivci ne zadovoljijo s predlogom za določenega kandidata, kakor je podan, ampak hočejo vedeti še več o njegovi dosednji aktivnosti, o uspehih na delovnem mestu, o ugledu, ki ga uživa itd.

Volivci v Ljubljani so se odločili, da bo njihov kandidat za zveznega poslanca Miha Marinko, sekretar CK ZKS. V Ljubljani kandidira tudi Vida Tomšič, dosedanja predsednica republiške skupščine. Boris Kraigher, predsednik odbora ZIS za splošna gospodarska vprašanja kandidira v Mariboru.

V Zveznem izvršnem svetu, prav tako tudi v republiških vodstvih, so bile izvršene številne personalne spremembe. Za člane ZIS in na druga vodilna mesta so bili imenovani novi kadri, ki so doslej delali v republiškem merilu. To je povsem v skladu oziroma v duhu z načelom rotacije kadrov na vodilnih mestih. Te spremembe so bile izvršene že zdaj, da bi med predvolilno dejavnostjo in do sklicanja nove zvezne skupščine zagotovili nepretrgano delo zvezne uprave.

V Ljubljani je bilo republiško posvetovanje o problemih gradbeništva, ki se ga je udeležil tudi Stane Kavčič, predsednik Zveze sindikatov Slovenije. Na posvetovanju so govorili o nelojalni konkurenci med nekaterimi gradbenimi podjetji, ki v ponudbah na natečajih navajajo cene, s katerimi ne pokrijejo niti proizvodnih stroškov. Opozorili so tudi na problem ekstenzivne usmerjenosti gradbenih podjetij, ki povečujejo obseg svoje dejavnosti predvsem z zaposlovanjem nove delovne sile, namesto z uvajanjem mehanizacije in sploh z modernizacijo poslovanja. Zaradi tega je v gradbeništvu občuten pojav fluktuacije delovne sile: vsako leto se zamenja okrog 50 odstotkov delavcev. Posledica tega je tudi nizka akumulativnost, ki se kaže v majhnih skladih. Pri 63 milijardah dinarjev celotnega dohodka so lani gradbena podjetja naše republike ustvarila le 778 milijonov dinarjev neto skladov.

Na posvetovanju predstavnikov štirih naših jedrskih inštitutov so govorili o možnostih uporabe rezultatov, ki jih dosegamo na področju

DOGOVORI O DOSEŽENEM IN BODOČEM

ju jedrskih raziskav. Inštituti bi lahko nudili še več pomoči gospodarskim organizacijam pri ureditvi mernih laboratorijev in naprav, ki jih je sedaj premalo, čeravno brez njih sodobna industrija ne more več. — Na ustanovnem sestanku predstavnikov slovenskih raziskovalnih organizacij so se odločili za ustanovitev Zveze raziskovalnih organizacij SR Slovenije. Njene naloge izvirajo iz dosedanjega neurejenega položaja raziskovalnih organizacij SR Slovenije. Zveza bo lahko marsikaj storila za večjo koordinacijo na področju znanstvenih raziskav, za učinkovitejšo vključevanje raziskovalne dejavnosti v planiranje in na večje sodelovanje raziskovalnih organizacij z vsem gospodarstvom.

PRAZNIK OSVOBOJENEGA DELA

(Nadaljevanje s 1. str.)

Zanima te, koliko Jugoslovanov sodeluje v najrazličnejših organih družbenega samoupravljanja. Stevilka je zelo velika: 750 tisoč delovnih ljudi, se pravi vsak sedemnajsti delovni človek. To je brez članov hišnih svetov, v katerih dela nadaljnjih 150 tisoč občanov. V razne organe oblasti, od krajevnih odborov do Zvezne ljudske skupščine, je bilo izvoljenih 311 tisoč državljanov. V delavskih svetih je 217 tisoč proizvajalcev.

V deželi upravljavcev je prvi maj resnično praznik dela, toda ne le dela, ki ustvarja čudovite proizvo-

de, temveč tudi dela, ki je osvobojeno mezdnih spon. V pogojih osvobojenega dela — na podlagi družbenega samoupravljanja in socialističnega demokratizma — je mogoče uspešno usklajevati osebne in skupne interese. Osvobojeno delo omogoča nesluten napredek proizvodnje, ker sprošča vse ustvarjalne sposobnosti človeka. Prvi maj je pri nas praznik takega dela. Hkrati je spodbuda in podpora vsem tistim delavcem kjerkoli na zemeljski kroglji, ki jim pomeni prvi maj manifestacijo in strnitev sil za boj proti izkoriščanju, za novo, pravičnejšo družbo.

jo je predstavljal narodni dohodek, zajemali takole: 52 odstotkov za osebno potrošnjo, 13.1 odstotka za splošno potrošnjo in 34.7 odstotka za bruto investicije. Zadnja postavka je, kakor vidiš, zelo velika. Temu delu narodnega do-

hodka se zavestno odreka-mo danes, da bi bolje živeli jutri. Toda danes je mnogo boljše kot včeraj. Pri nas socializem ni nekakšen abstraktni cilj, za katerega se je treba ves žrtvovati, ne da bi užival sadove tudi že danes.

Odpravljamo razločke v razvisti posameznih republik

Ni mogoče čez noč odpraviti razločkov, ki obstajajo v gospodarski razvisti posameznih republik, a trudimo se, da bi jih postopoma zmanjševali. To dokazuje med drugimi tudi podatek, da je industrija Makedonije danes desetkrat bolj razvita kot je bila pred vojno, industrijsko proizvodnjo v Crni gori pa so več kot podvajsetorili. Ne smemo pa misliti, da industrija v Sloveniji stagnira in da čaka-mo, da nas bodo drugi dohiteli. To bi bil nesmisel. Od tega ne bi imeli koristi ne jugoslovanska skupnost kot celota ne posamezne manj razvite republike. V resnici se je tudi industrijska proizvodnja v naši republikli povečala v povojnem času za več kot 4.5-krat.

Morda boš spet pomislil: ali ni morda zmanjšanje učinek vsega tega povečanja proizvodnje zaradi povečanja prebivalstva? Na primerih nekaterih proizvodov bom dokazal, da je tudi povečanje proizvodnje po prebivalcu izredno. Pred vojno je prišlo na prebivalca le 432 kg premoga, lani že 1.311 kilogramov. Nafta so načrpali vsega 1000 ton, danes več kot poldrugi milijon ton ali 81 kg na prebivalca. To-liko proizvedemo tudi jekla: 6-krat več po prebivalcu. Z meter širokim trakom tekstilne tkanine, ko-

likor so je izdelali pred vojno, bi lahko trikrat ovili našo zemljo. Tekstilna industrija je lani izdelala toliko raznih tkanin, da bi s takim trakom ovili zemljo že devetkrat. Na prebivalca je prišlo v stari Jugoslaviji 7.8 kv. metra, lani pa 18.3 kv. metra raznih tkanin. Pred vojno je prišlo na enega prebivalca komaj 0.6 para razne obutve, lani že 1.7 para. Proizvodnja sladkorja se je povečala od 7 na 12 kilogramov na prebivalca.

Industrija pred vojno nekaterih proizvodov sploh ni zmogla, na primer traktorjev, kamionov, avtomobilov, motornih koles, radijskih sprejemnikov, hladilnikov, televizorjev itd. Nekatero panogo industrije so bile slabo razvite. To razkriva podatek, da se je povečala proizvodnja na primer nafte za 27-krat, električne energije za desetkrat, metalne industrije za devetkrat, kemične industrije za 9-krat, proizvodnja papirja pa šestkrat in tako dalje. Vse to zgovorno dokazuje, da se je jugoslovansko gospodarstvo spremenilo iz temeljev. To ni več dežela, ki je izvažala ceno rudo, da je lahko uvažala drago industrijsko blago. Finalni proizvodi mlade jugoslovanske industrije, ki jih industrija stare Jugoslavije ni zmogla, so danes iskani po vsem svetu.

Kaj je to družbeni standard?

Bojazen, ki sem jo izrazil v uvodu, je bila upravičena. Res se bojim, da si iz tega, kar sem doslej napisal, ne boš mogel ustvariti niti približne podobe doseženega napredka. Nisem namreč še nič povedal o drugi vrsti potrošnje — družbenem standardu. Imamo namreč tudi dobrine, ki jih ne trošimo vsak zase, temveč več ljudi skupaj. To so šole, domovi oddiha, knjižnice, kinematografi, gledališča in podobno. Tej vrsti posvečamo v socialistični družbi posebno pozornost.

Preletimo bežno le nekaj števk oziroma primerjav: osnovnih šol je bilo pred vojno komaj 9.190, lani jih je bilo že 14.568. Hitra rast industrije je terjala tudi

večjo skrb vzgoji tehnične-ga in strokovnega srednjega kadra: število teh šol se je povečalo od 53 na 490. Lani je diplomiralo sedem-krat več študentov kot v šolskem letu 1938-39. Šte-tilo kinematografov se je povečalo od 413 na 1.638, šte-tilo obiskovalcev pa za šestkrat.

Skokovito gre navzgor naraščanje motornih vozil, tega merila standarda sodobnega človeka. Medtem ko je bilo leta 1959 le 39.022 osebnih avtomobilov, jih je bilo lani že 99.130. Število motornih koles se je povečalo od 54.517 na 92.536. Vsako leto potuje z vlakom 190 milijonov ljudi. Letno sezidamo okrog 100 tisoč novih stanovanj. Zdravstveno zavarovanje zajema že domala vse prebivalstvo.

Milena Grubič obdeluje v »METALU« v Jesenicah na Dolenjskem s polirnim strojem kovinske dele električnih vtičakov.

Vlado Grmšek reže pločevino v novomeški Industriji motornih vozil. Velik napredek domače tovarne avtomobilov bomo lahko videli tudi na Gospodarskem razstavišču, kjer bodo 10. maja odprli mednarodno razstavo avtomobilov. V IMV so letos močno povečali proizvodnjo, saj bodo do konca junija izdelali toliko avtomobilov kot so jih lani vse leto.

Večja kmetijska proizvodnja, a tudi ljudi je več

Ce bo kdaj naneslo, da boš prišel v Jugoslavijo, boš morda srečal kmečkega človeka, ki bo trdil, da je kmetijstvo danes manj uspešno kot je bilo pred vojno. Toda to ni res. Kmetijska proizvodnja je večja za 42 odstotkov. Tak napredek je bil mogoč zaradi ugodnih rezultatov, ki smo jih dosegli v socialističnem sektorju kmetijstva in zaradi uspešnega vključevanja individualnih kmetijskih proizvajalcev v proizvodno sodelovanje z zadrugo. Svoje je prispevala tudi povečana mehanizacija: število traktorjev se je povečalo od 2.500 na 36.487, kombajnov je bilo lani že okrog 6.600. Poraba umetnih gnojil je znašala pred vojno komaj 30.695 ton, predlani pa skoraj štidesetkrat več. Leta 1951

je bilo elektrificiranih vsega 19 odstotkov kmetijskih gospodarstev v Jugoslaviji, devet let kasneje pa že 39 odstotkov. V Sloveniji je ta odstotek znatno višji.

Ce boš vprašal, kako to, da kljub povečanju kmetijske proizvodnje se zmeraj uvažamo žito, bom odgovoril takole: res je, uvoz žita nam dela velike težave in radi bi se ga znebili. To bo mogoče samo s še večjim povečanjem kmetijske proizvodnje, predvsem žitaric. Pomanjkanje žita iz domače proizvodnje pa je posledica mnogo večje potrošnje in pa pomnožitve prebivalstva. Se leta 1948 nas je bilo Jugoslovanov nekaj manj kot 16.000.000, lani nas je bilo že 18 milijonov 800 tisoč. Po popisu iz leta 1931 je bilo 14.5 milijona prebivalcev.

Še nismo zadovoljni

Gotovo boš priznal, da so uspehi komaj 17-letne povojne graditve nove družbe zelo veliki. Toda povem ti, da še nismo zadovoljni. Kadar postanejo ljudje zares gospodarji svoje usode, so nemirni in težnji po hitrejšem spremenjanju sveta, po še večjem napredku. Nedolgo tega smo sprejeli novo ustavo, ki na široko odpira perspektive nadaljnje graditve nove družbe. To je prva ustava, v kateri je poudarek na človeku kot svobodni osebnosti, katere osebna sreča je namen vsake družbene akcije. Prav sedaj se zbirajo tudi volivci, ki izbirajo kandidate za poslance novih predstavniških teles — od občinske do zvezne skupščine. Hkrati pregledujejo tudi dosežene uspehe v zadnjem petletnem obdobju; pa ne, da bi se hvalili, ampak da bi dobili novih pobud za nadaljnji uspešen razvoj. Delovni ljudje, ki so si napisali ustavo sami, ustvarjajo tudi pogoje za njeno uresničevanje.

bili na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu položeni temelji nove Jugoslavije. Ta zgodovinski dogodek bomo praznovali v zavesti, da smo šli ves čas po začrtani poti. Program, začrtan na II. zasedanju AVNOJ, postaja stvarnost. Jugoslavija je socialistična dežela ne le po imenu, temveč po vsebini odnosov, ki vladajo med ljudmi, po družbeni strukturi, ki se je iz temeljev izpremenila. Vse to pa je omogočilo delo, ki je šele v novi družbi dobilo svojo pravo ceno in čigar praznik bomo proslavili letos še prav posebno slovesno in veličastno.

F. M.

☆ NASIM
OBISKOVALCEM
CESTITAMO
ZA PRAZNIK DELA!

DELOVNI KOLEKTIV
KINA »KRKA«
Novo mesto

Pa še nekaj je, kar daje poseben pomen letošnjemu letu: 29. novembra bo minilo dvajset let, odkar so

Preglejmo sadove dela!

Praviš, da so Američani praktični ljudje, ki same teorije o napredku v Jugoslaviji ne bi razumeli, če jim ne bi hkrati postregel s številkami. To verjamem, čeprav je tudi res, da celo številke ne povedo vsega. Težko bo dojel veličansko dosežke in zaznal korenite spremembe, ki so vtisnile naši domovini čisto novo podobo, kdor ni bil v Jugoslaviji leta 1945.

vodnja že 5.16-krat bolj razvita kot pred vojno. Ce bi poenostavljali, bi rekli, da na vsako tovarno iz leta 1939 pride zdaj kar 5.16 tovarne. Spremenila pa se je tudi struktura industrijske proizvodnje. To se kaže med drugim tudi v tem, da je hitreje naraščala proizvodnja delovnih sredstev (na primer strojev) kakor pa proizvodnja rude in potrošnega blaga. Statistika

Poročali smo že, da se dela na obnovi gorjanske ceste (Metlika—Novo mesto) nadaljujejo. Računajo, da bodo gotova letos do 29. novembra. Prav zdaj je v polnem razmahu dejavnost na odseku od Suhorja do Vahte. Na sliki: pri Hrastu sekajo cestni ovinek.

ko je bila dežela eno samo pogorišče, ali pa v letih ekonomske blokade in več zapovrstnih suš. Tudi je težko oceniti, kaj zmorejo roke svobodnih ljudi, ki se zavedajo, da so gospodarji svoje usode in delajo samo zase. To zmoro samo človek, ki je sam doživel, kako je mladina — skoro z golimi rokami, brez mehanizacije — ustvarjala jezera, kjer jih prej ni bilo, krčila pot železnici in moderni avtomobilski cesti skozi zapuščen svet in tako dalje. Tudi mehanizacijo so morale izdelati te iste roke, preden so se lahko okoristile z njenimi prednostmi.

Pred dvema letoma smo ugotovili, da je bila industrijska proizvodnja 4.5-krat bolj razvita kot v stari Jugoslaviji. Danes ta podatek ne velja več. Jugoslavija je dežela z najvišjo stonno vsakoletne rasti gospodarstva, predvsem industrijske proizvodnje. Zato je treba dodati še uspeh dveh let, ker je izredno pomemben: konec leta 1962 je bila industrijska proiz-

nam ponuja podatek, da se je proizvodnja delovnih sredstev povečala v primeri s stanjem pred vojno skoro za devetnajstkrat.

Morda boš pomislil, češ: lahko je primerjati s siromašno, domala vaško predvojno Jugoslavijo, ko je industrija komaj zaslužila to ime. Dobro. Vzemiva za osnovo leto 1956 in primerjajva takratno stanje z današnjim. Na primer: industrijska proizvodnja se je v tem času povečala za 93 odstotkov, ali boljše, je skoraj še enkrat tako velika kot je bila leta 1956. Vtem ko je znašal narodni dohodek tega leta 1 tisoč 444 milijard dinarjev, se je povzpela lani že na 3.450 milijard dinarjev ali za 138 odstotkov. Ali ni to dovolj zgovoren dokaz o silovitem napredku, ki ga omogočata delavsko in družbeno samoupravljanje, ta neizčrpen rezervoar pobud neposrednih proizvajalcev in vseh delovnih ljudi?

V strukturi narodnega dohodka pri nas ni postavke — profita kapitalistov. Leta 1961 smo iz sklede, ki

Izbor kandidatov - velika odgovornost

Za nami so prvi zbori volivcev. Na njih izbiramo kandidate za odbornike občinske skupščine. Od tega, kako bomo izbrali, je odvisno, kakšen bo sestav bodoče občinske skupščine, ali bo njeno delo tako plodno, kakor si želimo, ali pa bomo naslednjega leta spet ugotavljali, da se nekateri odborniki ne zavedajo svojih dolžnosti. Saj so nam še v spominu primeri nesklepčnih sej, mlačnih razprav ob nekaterih pomembnih vprašanjih in tako dalje. Zdaj je čas za to, da dobro razmislimo o tem in z izborom kandidatov poskrbimo za tak sestav občinske skupščine, ki bo zagotavljal uspešno snovanje in izvajanje občinske politike — v korist napredka, v interesu vseh občanov.

Ni mogoče dati splošno veljavnih receptov, ki bi rabili občanom pri izboru kandidatov. To tudi ne bi bilo pravilno. Občani morajo sami — najprej načelno v organizaciji Socialistične zveze in nato konkretno na zboru volivcev — pretehtati, kdo jim bo najbolj ustrezal, v koga imajo največ zaupanja. Toda ni dovolj samo zaupanje. Odbornik mora biti razgledan in pogumen, da bo odkrito povedal, kar misli, ne pa, da se bo delal pred volivci korajžnega, na občinski seji pa bo zlezal vase, kakor da ga sploh ni. Izbrati je treba ljudi, ki ne sprejmejo nobene funkcije brez občutka odgovornosti, ne da bi se zavedali, da si hkrati z zaupanjem volivcev nalagajo tudi obveznosti, ki jih bodo morali izpolnjevati. V predstavniskem telesu občine naj sede ljudje, ki se zanimajo za širšo problema-

tiško občine in ki torej dejavno sodelujejo pri oblikovanju občinske politike.

Predstavljajo naj nas ljudje širših pogledov

Znani so primeri odbornikov, ki se na seji ljudskega odbora niso oglasili drugače kakor takrat, kadar so bili prizadeti neposredni interesi njihovih vasi oziroma naselij. Mor-da so se zavzeli za popravilo potov, za obnovo ograje na sejmišču ali kaj takega, česa drugega pa v vsej svoji mandatni dobi niso storili. Pri tem pa so bili prepričani, da so dobri odborniki, ker so vsaj nekaj naredili za »svoj« kraj — in so pričakovali hvaležnost vaščanov. V resnici pa niso kaj prida prispevali k uspešnemu delu ljudskega odbora, ker so se zanimali le za majhne probleme, ob velikih pa so ostajali brezbrizni, češ: kaj se me to tiče!

Ne mislim, da se ne bi bilo treba zanimati tudi za majhne probleme svojega kraja, toda le-te je treba videti v luči širših problemov občine. Zaman se bomo trudili, da bi kaj dobili iz »občinske blagajne«, če bo ta prazna. Od politike občinske skupščine bo torej odvisno, ali bo občina kot celota napredovala, z njo vred pa tudi vsaka vas oziroma sleherni kraj. Zaradi tega se odbornik ne sme čutiti le predstavnika določene vasi ali naselja, temveč ga mora prevečati odgovornost za uspešen razvoj vse občine.

Eden ali več kandidatov?

Nekateri ljudje si delajo sive lase ob vprašanju: eden ali več kandidatov? Dejansko so to nepotrebno skrbi. Tako zastavljeno vprašanje je sploh napačno. Ni namreč res, da bomo zagotovili dober izbor odbornikov le tedaj, če bo na volilnem lističu več kandidatov. Prav tako je pretiran strah, da v občinsko skupščino ne bodo prišli »najboljši«, če ne bomo vztrajali pri enem samem kandidatu.

Najvažnejše je, da zagotovimo zares demokratičen postopek pri izbiri kandidatov in da občanom jasno povemo, kakšne naloge se postavljajo pred občinsko skupščino. Če zaupamo delavcem, da upravljajo tovarne, zakaj potem ne bi zaupali ljudem tudi izbora kandidatov? Danes je družbeno samoupravljanje tako razvejano in v njem sodeluje tako širok krog ljudi, da res ne bo težko izbrati za kandidate sposobne, delavne in priljubljene ljudi, ki so se na kateremkoli področju že uveljavili kot upravljavci.

Kakor bi bilo napačno, če bi se kje potegovali le za formalno izbiro več kandidatov, ne da bi videli kvaliteto ljudi, tako bi bilo tudi narobe, če bi še zmeraj izbirali le izmed ozkega kroga ljudi. V več kot

desetletnem obdobju delavskega in družbenega upravljanja se je razširil pojem aktivnosti: čedalje bolj postajajo aktivisti vsi občani.

Ne pozabimo na ženske in mladino!

Predvsem je potrebno, da na zborih volivcev ne bo manjkalo žensk in mladine. Razen tega je potrebno, da predlagamo kandidate za občinske odbornike iz vrst žensk in mladih zaradi njihove vsestranske razgledanosti, aktivnosti in priljubljenosti, ne pa samo zato, ker so ženske ali ker so mladi. Treba je vedeti, da sestav dosedanjih ljudskih odborov po spolu in starosti ni bil dober le zato, ker ni ustrezal razmerju volivcev po spolu in starosti. To ni jedro problema. Sestav ni ustrezal zato, ker število odbornikov iz vrst žensk in mladih ni bilo v sorazmerju z družbeno vlogo žensk in mladine, z njihovo aktivnostjo v družbenem življenju.

Pogumno izbirajmo izmed žensk in mladih! Ženske tudi zato, da bi se hitreje uredile zadeve, ki jih one najbolj neposredno čutijo, čeprav zadevajo tudi moške, to je ureditev preskrbe, otroško varstvo, servisi itd. Tudi z mladimi odborniki, če jih bomo pravilno izbirali, bo prišlo v občinsko skupščino več zagona, ki smo ga doslej pogosto pogrešali.

Pomembna vloga Socialistične zveze

Organizacije Socialistične zveze, oborožene z izkušnjami iz široke politič-

Koledar volitev

24. maj

● Volitve v zbor delovnih skupnosti

26. maj

● Volitve v občinski zbor in kmetijsko skupino zbora delovnih skupnosti

3. junij

● Odborniki volijo okrajno skupščino in zbere republiške in zvezne skupščine

16. junij

● Volitve poslancev v republiški in zvezni zbor

ne akcije ob ustavni razpravi, morajo tudi tokrat pokazati učinkovitost in uspešnost svoje demokratične trditve. Od njih je največ odvisno, ali bomo prišli na zbor volivcev z izdelanimi in jasnimi kriteriji, kakšen naj bo odbornik. Pa ne samo to. Člani Socialistične zveze se bodo morali na zborih volivcev z močjo prepričanja, s tezo utemeljenosti kriterijev boriti za to, da bodo volivci izbrali zares najboljše.

Po 5-letnem delu dosedanjega ljudskega odbora je prav, da se na množičnih sestankih pogovorimo tudi o dosežkih v tem obdobju. Ne gre le za hvalo, treba se je pogovoriti tudi o izkušnjah iz dela dosedanjega ljudskega odbora, o slabih in dobrih straneh, da bi se bodoči odborniki obogatili z njimi in da bi nova občinska skupščina začela svoje delo na pozitivnih zgledih svojega predhodnika — ljudskega odbora.

F. M.

NAŠ OBISK

Govori najmlajši mojster

So ljudje, za katere lahko rečemo, da prehitvejo (v dobrem smislu seveda) sami sebe. Navidezno se zdi, da no-

čejo ničesar v življenju izgubiti in tvegati, čeprav se jim največkrat prav s tveganjem oz. samo njim lastno prodornostjo odpre pot v boljše življenje. Eden takih je nedvomno tudi Albert Mervar iz Dol. Straže, ki so mu ob koncu preteklega meseca, še ne 20-letnemu, z diplomno priznani kvalifikacijo mojstra. S to diplomno je Albert bržčas najmlajši mojster na področju diviškega novomeškega okraja, nemara pa tudi v ljubljanskem okraju.

Mladi mojster se je izučil za avtomehanika. V dobrih štirih letih je opravil vajeniško in pomočniško dobo v straškem obratu podjetja »Gorjanci«. Tam je prvič prišel za orodje kakršnega imajo v avtomehanični delavnici. To, da je že tako mlad postal mojster, nas pravzaprav ne sme preveč začuditi, saj je »preskočil« tudi blizu pol leta vajeniške dobe in po dveh letih in pol postal pomočnik. Sam pravi: »To ni bilo nič slučajnega, saj sem poslušal koristne nasvete starejših in se sam zanimal za podrobnosti.«

»Kaj si se naučil v štirih letih svojega poklica?« sem ga vprašal.

»Težko bi povedal, kaj je vse treba obvladati, če hočeš biti dober avtomehaničar. Mislim, da je najbolj koristno

to, da se naučiš kontrolirati samega sebe. Čeprav sem pri delu zanesljiv, nisem prej zadovoljen, dokler se še enkrat ne prepričam, če drži, kar sem naredil.«

»Kako gleda podjetje na mladino?«

»Lahko rečem, da mladim še vse premalo zaupajo. Sodiš po tem, da je v upravnih in samoupravnih organih le en mladinec. Od tod posledica: mladi so bolj slabo seznanjeni z organizacijo dela in ostalimi zadevami v podjetju.«

»Koliko mladincev je v podjetju? Imate svoj aktiv?«

»Mladincev je 30 ali tudi več. Tudi svoj aktiv imamo. Slabost je v tem, da je za predsednika izvoljen novinec, ki pravzaprav ne pozna razmer v podjetju. V zadnjem času smo imenovali referente, katerih naloga bo poživiti mladinsko dejavnost in doseči povezano z ostalimi organizacijami v podjetju.«

»Kako se mladina pripravlja na volitve?«

»Mladina našega podjetja še ni razpravljala o volitvah, čeprav je okrog 15 mladincev, ki bodo letos pričeli voliti.«

»Sam še nisi volil, zato me zanima, zakaj boš šel na volišče?«

»Prvič zato, ker je voliti pravica in dolžnost, drugič pa zato, da bom glasoval za tiste kandidate, ki bodo kot odborniki občinske skupščine sposobni in prizadevni, to je, da se bodo zavzemali za splošen napredek v večjem obsegu.«

»Katere želje naj bi se ti v bližnji prihodnosti izpolnile?«

»Obiskujem strojni oddelek na večerni srednji tehniški šoli v Novem mestu. Vsak čas bom končal tretji semester. Trije torej še ostanejo. Doslej nisem imel večjih težav pri študiju in upam, da jih tudi v prihodnje ne bo in da bom šolo absolviral. Potem bi rad študiral na ustreznih fakulteti, da bi tako sedanjih poklic, ki ga imam rad, vsestransko izpopolnil s strokovnim znanjem.«

Vso srečo in obilo uspeha, mladi mojster Albert Mervar!

Ivan Zoran

GOSPODINJA IN MATI VIDI VEČ KOT DRUGI

— Novi način volitev pozdravljam, saj imajo po njem najširše množice državljanov možnost upravljanja. Zdi se mi, da bi moralo biti več žena v organih oblasti in tudi v organih samoupravljanja, saj dostikrat moški razmotrivajo določeno problem samo s strokovnega stališča, žena kot gospodinja in mati pa vidi več in bi lahko bolje rešila nekatere stvari.

Delam z mladinsko organizacijo na gimnaziji in vem, da se tudi mladina pripravlja na volitve. V zvezi s tem bi povedala še to, da včasih mladina naše dobronamerne nasvete smatra kot ukaz in ne razume, da je vse naše delo

Vojakov pozdrav

Iz Starega Dojrana, kjer je pri vojaki, pošilja najlepše pozdrave in čestitke za 1. maj Marko Mesojedec. Dolenjskemu listu želi še mnogo uspehov in da bi se krog njegovih bralcev še razširil.

Pri eni izmed treh odbornic

Zofijo Bratož, eno izmed treh odbornic ObLO Novo mesto, smo našli doma pri gospodinjskih opravkih. Ker nas je zanimalo njeno večletno delovanje v ljudskem odboru, smo ji zastavili nekaj vprašanj.

1. Kako so odborniki ObLO sprejemali vaše predloge?

— Odbornice smo se na sejah ljudskega odbora zavzemale predvsem za vrtnice in delovanje stanovanjskih skupnosti, posebno tov. Smrečnikova. Na sejah smo večkrat sprožile vprašanje

družine in varstva otrok. Odborniki so z razumevanjem poslušali naše predloge, jih odobrvali in nam obljubili vso pomoč. Do uresničitve marsikaterega načrta pa ni

delom in nimajo časa za udeleževanje v javnosti. Če bi jih razbremenili drobnih gospodinjskih opravil in poskrbeli za varstvo otrok, bi ji nudili možnost za družbeno-politično življenje. Zdaj imajo ženske zelo malo časa; v tem je po mojem mišljenju vzrok za tako majhno število žensk v našem ljudskem odboru. Povedati pa moram tudi to, da še vedno tu in tam naletimo pri svojih tovariših na zastarelo miselnost, češ da je ženska samo za kuhinjo in dom, moški pa za službo in javno življenje.

4. In vaše izkušnje dolgoletne odbornice?

— Volivci, ki so me izvolili, so me na cesti večkrat ustavljali in zahtevali pojasnil glede gradenj, vrtnice, cest, itd. Na vse sem morala odgovoriti, zborov volivcev pa nisem vodila. Na našem terenu živi namreč izkušen odbornik, javni delavec in priljubljeni funkcionar tov. Jazbinšek, ki je vajan delati z ljudmi, zato je zbor volivcev vodil on. V času mojega odborniškega sodelovanja pa sem se marsičesa naučila.

Še pred volitvami prva številka »INFORMATORJA«

Občinski odbor SZDL v Sevnici se je odločil, da bo letos začel izdajati organizacijsko informativno glasilo »INFORMATOR«. Na leto naj bi izšlo štiri številke. Prva številka bo izšla tik pred volitvami in bo prinesla predvsem predvolilno gradivo ter pojasnila v zvezi z volitvami.

prišlo zaradi tega, ker ima občina premajhna sredstva.

2. Katerim problemom ste posvečali največ pozornosti?

— Že v prvem odgovoru sem omenila, da smo se pač ženske zavzemale za to, kar nam najbolj leži: za probleme gospodinje, proizvajalke in matere. Zanimala pa so nas tudi gospodarska in druga vprašanja, ki smo jih na sejah obravnavali.

3. Kaj menite, zakaj so bile doslej le tri žene v novomeškem ljudskem odboru?

— Biti dober odbornik ni lahko! Vedeti je treba marsikaj, ker ljudje po terenu sprašujejo in zahtevajo odgovore na najrazličnejša vprašanja. Ženske so navadno prezaposlene z gospodinjskim

Vida Jelenič

ke na vseh šolah mnogo storo mladini v prid, če le hočejo.

Tovariš Viktor Avbelj - kandidat Novega mesta

Do petka je bilo v novomeški občini že 31 zborov volivcev, na katerih so občani predlagali kandidate za občinsko skupščino ter ostale skupščine. Udeležba je bila zlasti v mestu zelo dobra, saj je bilo npr. na terenu Glavni trg na zboru občanov nad 200 ljudi, s terena Nad mlina pa jih je prišlo 130. Po dosedanjih podatkih so volivci predlagali v večini volilnih enot po enega kandidata za občinsko skupščino, ponekod pa tudi po 2, pri čemer niso zastopali žensk in mladih državljanov. Za kandidatko za zvezni zbor so predlagali na vseh zborih v občini inž. Pep-

co Perovšek, direktorice kmetijskega zavoda v Ljubljani, medtem ko so v mestu in okolici predlagali kot kandidata za republiški zbor tov. Viktorja Avblja, predsednika izvršnega sveta LS SRS. Volivci škocjanske in štraško-topliške enote so predlagali za republiški zbor tov. Anico Rajič, sodnico novomeškega okrožnega sodišča, in Staneta Dolenca, podpredsednika OLO Ljubljana. Znana so tudi imena kandidatov, ki so jih te dni predlagali delovni ljudje na zborih v gospodarskih organizacijah. Za kandidata v gospodarskem zboru zvezne

skupščine so predlagali inž. Cirila Mravijo iz Ljubljane, za socialno-zdravstveni zbor Naceta Nagodeta, predsednika upravnega odbora republiškega zavoda za soc. zavarovanje, za prosvetno-kulturni zbor Mitjo Mejaka, urednika Radio Ljubljana, in za zvezni organizacijsko-politični zbor Bojana Lubeja, predsednika Komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri GO SZDL Slovenije.

Razprave na zborih volivcev zajemajo različna vprašanja. Tako so se npr. v Škoc-

janu pomenili predvsem o nalogah krajevne skupnosti in o nadaljnjem razvoju kmetijstva, ki pomeni zanje osnovno gospodarsko panogo. V Novem mestu so ljudje zahtevali pojasnila, kako bo ljudski odbor reševal vprašanja ustanov za varstvo otrok, razpravljali pa so tudi o komunalnih vprašanjih, o večji pomoči sedanji stanovanjski skupnosti in o skrbi družbe za ostarele svoje partizanskih družin. Zbori volivcev bodo v občini te dni zaključeni.

Priprave v delovnih kolektivih v novomeški občini

Dosedanji zbori delovnih ljudi v delovnih skupnostih v novomeških komunah so potekali v redu. Do 23. aprila zvečer je bilo od 82 razpisanih zborov opravljenih že 18. Zadnji zbori delovnih ljudi bodo zaključeni 5. maja. Na dosedanjih zborih so predlagali večinoma po dva kandidata za občinsko skupščino. Član političnega aktivna ObSS Novo mesto razloži uvodoma pomen volitev in na kratko obrazloži novi volilni sistem, on ali pa odbornik pa nato poda še pregled dela ljudskega odbora in glavne obrise

bodočega razvoja v komunah. Udeležba na vseh zborih je zelo dobra. Doslej je bil drugič sklican samo zbor v trgovskem podjetju »Dolenjka« in še ta zato, ker ni bilo sklicatelja - predsednika DS, ki je nenadoma odpotoval in ni nikogar pooblastil za otvoritev. Ker je v poročilih zajeta predvsem širša problematika komun, je na zborih v delovnih skupnostih zelo malo razprav. Na občinskem sindikalnem svetu smo izvedeli, da so poročila o doslej opravljenih zborih prihajala zelo nerodno.

VIDEM-KRŠKO: 62 odbornikov v občinski skupščini

V bodoči občinski skupščini v Vidmu-Krškem bo 62 odbornikov, od tega 31 odbornikov v občinskem zboru in prav toliko v zboru delovnih skupnosti. Prav toliko volilnih enot so že določili, medtem ko bo volišče znatno več. Odbornike za občinski zbor bodo občani izvolili na 118 voliščih, odbornike zboru delovnih skupnosti pa na 93 voliščih; se pravi, da predstavlja že vsak večji kraj svoje volišče. Znano je tudi že, da bo trajala mandatna

doba odbornikov, izvoljenih v volilnih enotah z neparno številko, dve leti, za vse ostale pa štiri leta. V zboru delovnih skupnosti bo gospodarstvo zastopano s 23 odborniki, od tega industrija, trgovina, obrt in druge panoge skupaj z 19 in kmetijstvo s štirimi odborniki, medtem ko bodo ostali odborniki izbrani takole: iz kulture in prosvete 3, iz zdravstva 2 in družbenih ter političnih organizacij 3 odborniki.

Državljeni socialistične Jugoslavije!

V maju in juniju bomo volili predstavnike v občinske, okrajne in republiške skupščine in zvezno skupščino. To so prve volitve, ki jih bomo imeli na načelih nove ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Nova organizacija skupščin omogoča, da pride v predstavnika telesa vseh družbeno-političnih skupnosti mnogo več delovnih ljudi neposredno iz proizvodnje in družbenih dejavnosti, da pridejo v sklepih skupščin do veljave težnje delovnega človeka, da se še močneje razvije neposredna socialistična demokracija.

Delovni ljudje mesta in vasi!

Minilo je dvajset let od tistih dni, ko so bili v Jajcu položeni temelji nove Jugoslavije. Z vašim bojem in ustvarjalnostjo je bilo doseženo vse tisto, na kar smo lahko ponosni. V boju za svobodo, za zgraditev socialistične družbe svobodnih ljudi in enakopravnih pobratenih narodov so bile izbojevane velike zmage.

V zadnjem petletnem obdobju so nastale daljnosežne spremembe na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja.

Na široko se je razvil sistem samoupravljanja v delovnih organizacijah in družbeno-političnih skupnostih, zlasti v komunah; vsak deseti volivec odloča v enem izmed organov samoupravljanja; vsak četrti proizvajalec je bil član delavskega sveta; zgradili smo temelje socialističnega sistema delitve po delu v vseh družbenih dejavnostih; celotni družbeni proizvod in narodni dohodek sta v zadnjih petih letih narasla za polovico; industrijska proizvodnja je naraščala postopno, ki sodi kljub določenemu zaostajanju v zadnjih dveh letih med največje.

PRVIČ NA VOLIŠČE

Anica Vovk, obratni knjigovodja v konfekciji »Lisca« v Sevnici, je z zanimanjem prisluhnila našim vprašanjem v zvezi z volitvami. V sproščenem razgovoru je rekla:

»Zame, ki še nisem volila, bodo te volitve vsekakor velik dogodek. V podjetju je okrog 50 odstotkov proizvajalk, ki tudi niso še volile.«

— Na kaj boste mislili, ko se boste odločili za kandidata na volilnem listku?

»Glasovala bom za tistega odborniškega kandidata, ki se bo zdel najbolj sposoben, se pravi, da bo imel stike z ljudmi in uveljavljati njihove želje in potrebe v občinski skupščini. Mislim, da

sem to povedala v imenu vseh mladih volivcev.

— Zakaj bi se vi pogovarjali, če bi bili odbornica?

Anica Vovk

»V skupščini ne bi prej odnehala, dokler ne bi v Sevnici zgradili samskega bloka, otroškega vrta in splošnih igrišč, kopališča ob Savi in gledališča.«

DA BI ČIMPREJ ZGRADILI BOLNIŠNICO!

DR. MARJETA TURK, zdravnica specializantka za otroške bolezni, je bila o volitvah prav dobro poučena.

— Na volišče bomo šli trikrat; prvič bomo volili občinske odbornike, drugič... itd. je povedala kar v eni sapi. Od novih odbornikov si obetam čimveč razumevanja za dokončno izgradnjo bolnišnice, ki je nujno potrebna. Na otroškem oddelku v bolnišnici je občutno pomanjkanje prostora, drugje pa je še slabše.

Zdi se mi potrebno, da bi v novi občinski odbor izvolili več kot samo 3 žene, kakor doslej, da bi imeli več glasov, ki bi podpirali težnje žensk glede vrtecev in otroških jašl. Te so po mojem mišljenju pri nas najbolj potrebne. V naši ustanovi je pravi problem z mladimi materami, ki nimajo kam oddati dojenčkov, medtem ko so v službi. V Novem mestu samem želim, da bi kopališče na Loku zgradili do poletja, da bi se spet lahko kopali v Krki tako kot nekoč. Če bo ostalo pri starem, to ne bo mogoče.

Volivci predlagajo kandidate in kandidatke

Zivahne in razgibane predvolne priprave, ki so v vseh občinah našega področja nadaljevanje razprav o zvezni in republiški ustavi, se nadaljujejo. Prav zdaj poteka v vseh komunah največ zborov volivcev in zborov delovnih ljudi, na katerih predlagajo svoje kandidate za občinske skupščine ter za republiške in zvezne skupščine.

■ V občini Brežice so do četrtega, 25. aprila zvečer, opravili 27 zborov volivcev na terenu in 24 zborov delovnih ljudi v delovnih skupnostih. Za občinsko skupščino so v največ primerih doslej predlagali po dva kandidata, le v dveh primerih po enega, v enem primeru pa tri. Obojne zore bodo zaključili do 30. aprila. Zelo lepo je uspel zbor volivcev v 2. volilni enoti v Brežicah. Udeležba je na vseh zborih lepa in ni nič manjša kot je bila v lanskem jeseni, ko so razpravljali o osnutku ustave. Razprav in veliko, volivci poslušajo poročila o delu dosedanjega ljudskega odbora in o programu dela za bodoče ter razlago novih ustavnih izprememb. Le tu in tam spregovorijo o krajevni problematiki.

■ V občini Videm-Krško so do istega dne opravili 19 zborov volivcev na terenu in 2 v delovnih skupnostih. Tudi tu bodo zbori volivcev zaključeni do 30. aprila. Volivci so doslej do največkrat predlagali po enega kandidata v občinsko skupščino. Razpravljajo o kandidatih, o delu ljudskega odbora in o tem, kako bo treba delo občinske skupščine usmerjati. Precej kritik je na račun dosedanjih odbornikov, čes da so imeli premože stikov s svojimi volivci in da so bili premože aktivni. Udeležba na zborih je dobra, vendar nekoliko slabša kot v lanskem jeseni.

■ V občini Sevnica je bilo do vključno 23. aprila 5 zborov volivcev na terenu in 2 v delovnih skupnostih. Vse zore so zaključili do 28. aprila. Volivci razpravljajo o predlaganih kandidatih, o načinu volitev in o delu ljudskega odbora. Na zborih volivcev na terenu predlagajo največkrat po dva kandidata za občinsko skupščino.

Udeležba je zelo lepa zlasti na zborih v delovnih skupnostih.

■ V občini Trebnje so 23. aprila začeli z zbori v delovnih skupnostih, 26. aprila pa z zbori volivcev na terenu. 5. maja bodo končali z obojimi. Priprave so zelo dobre tako v delovnih organizacijah kot po terenu.

■ V občini Metlika bo 60 zborov volivcev, zaključili pa jih bodo do 29. aprila. Predlogi kandidatov so tehtno utemeljeni, občani pa se zanje odločajo zelo resno. Odborniki poročajo o svojem delu. Volivci razpravljajo o pomenu družbenih služb, o krajevnih skupnostih in o občinskem statutu, ki je temelj komunalne ureditve, pa tudi o vlogi žene v naši družbi. Udeležba na zborih je dobra.

■ V občini Crnomelj je bilo do 23. aprila 26 zborov volivcev na terenu (vsaga jih bo 66) in 25 zborov v delovnih skupnostih (vsaga jih bo 40). Zore bodo zaključili do 29. aprila. Poleg resnih razprav o kandidatih naenajsto volivci vrsto gospodarskih in komunalnih problemov: govore o nujnosti modernizacije ceste čez vso Bevo krajino, poudarjajo, da bo treba investirati več sredstev v razvoj gospodarstva, ker je od tega odvisna življenjska raven prebivalcev, govore o razvoju družbenih služb, pa tudi o zaposlovanju, ki je v neposredni zvezi z podružbljanjem kmetijskih površin. Veliko so volivci razpravljali o tem, da je bila proizvodnja v prvem četrtletju za 7 odst. pod planom. Zavrnilo so izjave, čes da ni bilo surovini in da so krive inventure. Udeležba na zborih je srednje dobra. Na četrtni zborov so predlagali po enega kandidata v občinsko skupščino, na ostalih po dva.

M. J.

Fantje iz Zadra

Nace Praznik, Rado Skedelj, Ivan Selar, Lojze Hrovat, ki služijo vojaški rok v Zadru, čestitajo za delavski praznik vsem tovarišem in tovarišicam v kolektivih, znanem in prijateljem ter domačim.

Zbor mladih pred volitvami

Na pobudo občinskega komiteja Zveze mladine je bil predjšnji ponedeljek v sindikalni dvorani v Novem mestu zbor mladih občanov, ki se ga je udeležilo nad 200 mladincev in mladink iz Novega mesta in okolice, pretežno iz šol in proizvodnje. Razpravljali so o ustavi, razvoju in napredku občine v zadnjih petih letih, vključno s planom za leto 1963, in priprave na volitve.

Zbor se je začel s referatom predsednice občinskega komiteja ZM Lojzke Potrč, ki je uvodno besedo posvetila vprašanju ustavnosti in zastopstvu mladih v preteklih razpravah o ustavi. Ko je obdelala napredek na vseh področjih gospodarskega, družbenega in političnega življenja, je poudarila, da je velik delež k uspehom prispevala tudi mladina, kar ji je priznala vsa javnost. Kot pomemben družbeni činitelj pa je mladina obdelana tudi na straneh ustavnega besedila in v še ne sprejetem osnutku občinskega statuta, kot prav tak činitelj pa nastopa tudi zdaj, ko potekajo razprave o volitvah, na katerih bodo v občinski in druge skupščine izvoljeni tudi člani ZM.

Organizacijski sekretar občinskega komiteja ZK Franc Beg je potem z besedami in številskimi opisi napredek občine v zadnjih petih letih s posebnim poudarkom na investicijah, ki so bile vložene v negospodarsko dejavnost.

V razpravi mladina ni poizkušala toliko zanimanja za razna vprašanja, kot je to dokazala s številno udeležbo na zboru. Pojavilo se je nekaj vprašanj v zvezi z investicijskimi vlaganji letos. Omembe vredna so tudi vprašanja, kaj je z mladinskimi prostori in ostalimi možnostmi za shode in dejavnost mladih v mestu.

Bolj z množično udeležbo kot z razpravo je mladina dokazala, da ni pasivna v družbenem dogajanju, da se tako kot ostali občani zanima za uspehe in napredek. Je tudi dovolj številna, kar kaže, da ima vse pogoje, da predlaga svoje kandidate za odbornike v občinsko skupščino. S kandidaturami mladih pa so nedvomno izpolnjene poglavitne želje mladincev in mladink, občanov, ki bodo v doglednem času stopili na mesta starejših.

KAKO BOMO VOLILI OKRAJNO SKUPŠČINO

Odbornike v okrajno skupščino bodo volili na skupnih sejah obeh zborov občinskih skupščin. Pri volitvah v okrajno skupščino volivci torej ne bodo neposredno sodelovali. Število odbornikov, ki jih bo vsaka občinska skupščina izvolila v okrajno skupščino, je določeno po številu prebivalcev.

Po novih zakonskih določilih lahko predlaga kandidata za enega od obeh zborov okrajne skupščine vsak

občinski. V okrajno skupščino je izvoljen tisti kandidat, ki je dobil v občinski skupščini največ glasov.

Če potrebno število kandidatov, ki naj bi jih izvolili v občinsko skupščino, ni došlo absolutnega števila glasov, odborniki novič glasujejo. Pred ponovnim glasovanjem lahko odborniki predlagajo nove kandidate. V zakonu je rečeno, da lahko posamezni kandidati pred ponovnim glasovanjem odstopijo od kandidature.

Zdaj še jasnejša usmeritev predvolilne dejavnosti

V torek je bila v Ljubljani izredna konferenca Socialistične zveze ljubljanskega okraja, ki je upravičila vsa pričakovanja, saj je posegla v najbolj pereča vprašanja, aktualne probleme pa je povezala z nalogami razgibane predvolilne dejavnosti. Uvodno poročilo, ki ga je prebral predsednik OO SZDL Vitja Rode in razprava delegatov sta potrdila, da se je SZDL tudi v našem okraju močno uveljavila kot družbeno politična tribuna, znova pa se je tudi pokazalo, da je naša najmočnejša organizacija pobudnica vsega napredka v mestu kot na vasi. Na konferenci so izvolili nov okrajni odbor SZDL in nadzorni odbor SZDL.

občinske potrebe, zlasti pa še za potrebe kmetijstva dosti-krat zelo koristno naložena, je vendar jasno, da so omejena. Stanje naših gozdov je tako, da je nujno potrebno vlagati nazaj v gozdove. Razen tega lesni industriji stalno primanjkuje lesa, dobiti pa ga moramo iz naših gozdov.

Skupna kmetijska in gozdarska proizvodnja v zadrugah kaže, da kmetijska proizvodnja nima lastnega gospodarskega računa, ker se ta stalno zamegljuje z dohodki iz gozdov, ki pokrivajo tudi primanjkljaje v kmetijstvu. Podatki govore, da je približno polovica izgub v družbenem sektorju kmetijstva posledica objektivnih, polovica pa subjektivnih vzrokov. S tem, da bomo ločili kmetijstvo od gozdarstva, se bo nujno moral uveljaviti gospodarski račun tudi v kmetijstvu; to pa je najkrajša pot za hitro odpravo vseh objektivnih težav, ki danes zavirajo kmetijstvu hitrejši razvoj. Čeprav so kmetijske zadruge ponekod zelo dobro gospodarile z gozdovi, pa v splošnem le velja trditi, da so se ukvarjale predvsem s trgovino z lesom. Ločitev gozdarstva od kmetijstva torej nujno pomeni usmeritev kmetijske zadruge v lastno kmetijsko proizvodnjo in v razvijanje kooperacijskih odnosov z zasebnim kmetom. To je tudi njihova glavna naloga in vsako odstopanje od te dejavnosti ni v skladu z nadaljnjo socialistično preobrazbo vasi.

Predsednik tov. Rode je za tem opisal buren proces razvoja v družbenih službah, nato pa je omenil vrsto odgovornih političnih, organizacijskih in kadrovskih nalog, ki jih postavljajo bližnje volitve pred organizacije Socialistične zveze.

Z volitvami bomo okrepili samoupravni sistem

V predvolilnih pripravah ponovno razlagamo vsa načela naše ustave, to je načela gospodarske in politične ureditve, ki jih prenašamo na konkretna tla v občini, v de-

lovnih organizacijah, v krajevni skupnosti. V pripravah na volitve postavimo vsa aktualna politična in družbena vprašanja zelo jasno in odkrito. Zamegljevanje stališč o nadaljnjem razvoju socialističnega sektorja kmetijstva, gozdarstva, o naši davčni politiki do kmetov, o nalogah v proizvodnji, o načelih delitve po delu itd. bi pomenilo v bistvu podcenjevanje zavesti naših upravljavcev. Volilna razprava in predvolilna kampanja naj bosta zato vseskozi izrazito delovni. Volitve postajajo sestavni del našega samoupravnega sistema. Ob volitvah, ki bodo v bodoče vsaki dve leti, bomo vedno razpravljali o doseženih uspehih, o problemih, s katerimi se srečujemo, in izbirali bomo kandidate, ki bodo te naloge najuspešneje reševali. Pri nas volitve ne predstavljajo borbe za oblast, ampak krepijo naš samoupravni sistem, saj s široko razpravo razčiščujemo vsa pereča vprašanja, v skupščine pa vključujemo vedno nove kadre.

To pa seveda spet ne pomeni, da bi bilo odveč pokazati uspehe, dosežene v zadnjem obdobju. Ni jih malo in ne bo se jih treba sramovati. Prav je, da v razpravi o današnji stvarnosti in o težavah tudi pogledamo, koliko uspešno je naše delo.

Tov. Rode je nato opisal še nekatera druga vprašanja, ki se tičejo rasti socialistične zveze in njene vloge kot najširše oblike družbenega samoupravljanja. Opozoril je na gradivo o delu SZDL ljubljanskega okraja, ki so ga vsi delegati dobili v lični brošuri že pred konferenco. Pestrost organizacijskih oblik dela organizacij SZDL potrjuje, da v Socialistični zvezi vsebina narekuje metodo dela.

V zaključku poročila je ponovno poudaril, da smo sredi izredno razgibane politične in družbene dejavnosti. Od politične akcije je precej odvisno, kako globoko bomo spoznali načela nove ustave in koliko globlje bo v nas prodira zavest, da z novim ustavnim redom jemljemo v večji meri kot do sedaj svojo usodo v svoje roke.

nekaterih občinah in krajevnih organizacijah SZDL so doslej tudi premalo razpravljali o idejnih vprašanjih.

Inž. Marinc je v svojem poročilu orisal tudi gospodarski razvoj celjskega okraja v preteklih mandatih dobi naših skupščin in prikazal to obdobje od leta 1958 do 1962 kot izredno pomembno. Navzlic mnogih napakam in težavam so v tem obdobju dosegli uspehe, ki so trdna osnova za prihodnje delovno obdobje. Tako se je družbeni bruto produkt povečal za 86,3 odst., narodni dohodek pa za 88,6 odst. V istem obdobju se je z vlaganjem precejšnjih sredstev v nove proizvodne zmogljivosti in v rekonstrukcije ter s povprečnim naraščanjem produktivnosti za 5,23 odst. na leto povečal obseg industrijske proizvodnje za 53,4 odst. Tak gospodarski razvoj pa je povzročil hkrati precejšnje spremembe v socialnem sestavu prebivalcev tega okraja.

Kmetijstvo je po skupni vrednosti proizvodnje na drugem mestu in je v prazadevanju za povečanje površin v družbenem sektorju zabeležilo večje uspehe šele v preteklem letu. V primerjavi z letom 1957 so se obdelovalne površine v družbenem sektorju povečale od 3,2 na sedanjih 6 odst. vseh obdelovalnih površin v okraju. Glede na počasen razvoj v kmetijstvu je v prihodnje potrebno več idejne enotnosti pri izvajanju sklepov in programov ter odpravi različne lokalne interese.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Bogo Lilija, Anton Sajevec, Milena Avsee, Alojzija Dežman, Tončka Gazvoda, Jože Hočevar, Jožica Koščak, Milka Jakša, Neža Lužar, Jožica Hrast, Marija Tišovec, Ivan Hren, Alojz Klopučar, Franc Salmič, Fani Ratež, Marija Sivak, Mirko Zupančič, Marija Bobek, Milka Papež, Janez Reček, Martina Kolegar, Malči Poreber, Dominik Kren, Anica Sojs, Judita Resman, Janez Kren, Avgustin Udvarc, Stanko Tramte, Stane Rozman, člani kolektiva »Krka«, Novo mesto; Albina Tramte, član kolektiva ObLO Novo mesto; Ana Slapničar, gospodinja iz Dolnje Straže; Jožefa Zagar, član kolektiva ZTP Novo mesto; Vili Kosir, član kolektiva »Novoles«, Straža; Viktorija Kosir, gospodinja iz Dolnje Straže; Jožefa Kočjaž, gospodinja iz Podgore; Marija Jarc, gospodinja iz Podgore; Marija Kic, gospodinja iz Podgore; Rozl Erjavce, gospodinja iz Sel; Anica Gasperšič, gospodinja iz Sel.

Preživnina za ostarele kmete v krški občini

Občinski ljudski odbor v Vidmu-Krškem je tretji v Sloveniji sprejel odlok o preživninah zasebnih kmečkih proizvajalcev, ki v arondacijskem postopku ali po darilni pogodbi oddajo svoja zemljišča v družbeno last. Po tem odloku lahko dobijo preživnino ostareli kmetje (moški morajo biti starejši od 65 let, ženske pa ne mlajše od 55 let), v izjemnih primerih tudi mlajši (odlok pove, kdo in v kakšnih okoliščinah), če jim ostane 0,5 ha obdelovalne zemlje oziroma 1 ha vseh kmetijskih zemljišč. Višina preživnine znaša na enega člana do 10.000 dinarjev, za dva 15.000 dinarjev, za tri do 20.000 dinarjev, za 4 ali več družinskih članov pa ne več kot 24.000 dinarjev. Preživni-

no določi komisija sveta za kmetijstvo in gozdarstvo pri ObLO, ki upošteva vrednost oddane zemlje ter velikost zemljišč, ki kmetom ostanejo. V primeru, da eden izmed družinskih članov umre, se zmanjša tudi preživnina in sicer za 30 odstotkov. Če se zmanjšajo ali povečajo življenjski stroški, se se spremeni tudi višina preživnine. Odlok je samo začasen in bo urejal vprašanja ostarelih kmetov vse dotlej, dokler ne bodo izšli predpisi, ki bodo ustrezno vprašanje točneje reševali. Po tem odloku bodo izplačevali preživnine od 1. maja letos dalje, medtem ko sam odlok velja od trenutka, ko sta ga sprejela oba zbora ObLO.

Zbor mladih občanov v krški občini

V Vidmu-Krškem posvečajo veliko pozornost mladim občanom. Tako so bili od 20. do 28. aprila v 15 krajih v občini (v vseh večjih središčih) zbori mladih občanov, ki so obravnavali gospodarski in družbeni razvoj občine v luči nove ustave in občinskega statuta. V razpravah so se dotaknili trenutno najbolj aktualnega poglavja na področju ljudske demokracije — volitev in se pogovarjali o kandidatih v novo občinsko skupščino. Nekaterih zborov mladih občanov se je udeležil tudi predsednik okrajnega komiteja ZMS v Celju Zvone Dragan. V kratkem bodo po aktivnih ZMS posebni razgovori, pri katerih se bodo mladinci in mladinke še bolj seznanili s sestavo občinske skupščine, načinom volitev in podobnim.

Vso pozornost proizvajalcu!

Na včerajšnjem letnem občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Vidmu-Krškem (v sindikalni dvorani tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaja«) so razpravljali o najrazličnejših vprašanjih iz dela sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah, vlogi upravnih in samoupravnih organov ter ostalih činiteljev v delovnih organizacijah proizvodnje, življenjskih pogojih delavcev in podobnem. Med drugim so zlasti opozorili, da je treba v bodoče posvečati večjo skrb proizvajalcu, ki naj ob upoštevanju vseh svojih pravic in dolžnosti postane tudi dober upravljavec. Na občnem zboru so govorili tudi o zaposlenih ženah ter naštelih vrsto vprašanj, ki jih bo treba v ta namen rešiti.

Predsednik OO SZDL Vitja Rode je v uvodnem poročilu o nalogah Socialistične zveze ljubljanskega okraja najprej poudaril pomen izredno široke ustavne razprave, ki je zajela širok krog delovnih ljudi. Delovni ljudje so v teh razpravah pokazali, da dobro razumejo našo razvojno pot, da so jo sprejeli in da so se tudi nadalje pripravljeno za njo boriti. Seveda pa ostane tolmačenje in nadaljnje razvijanje ustavnih načel še naprej naša trajna naloga. Pripravljanje občinskih statutov delovnih organizacij je nadaljevanje ustavne razprave, kar moramo upoštevati zlasti sedaj, ko smo sredi živahne predvolilne politične dejavnosti.

V nadaljevanju je tov. Rode govoril o osnovnih vprašanjih našega nadaljnjega gospodarskega razvoja. Pri tem je zlasti poudaril vprašanje dviganja proizvodnje, naraščanja produktivnosti in izvoza, boljše organizacije dela itd. Poudaril je hkrati, da smo dosegli porast produktivnosti, vendar pa v tej smeri še nismo dovolj naredili. Ne gre samo za nove gradnje, temveč predvsem tudi za obnovo naše dokaj izrabljene industrije in za boljše izkori-

ščanje sedanjih zmogljivosti v vseh gospodarskih organizacijah. Vse to je neločljivo povezano s kadri v gospodarskih organizacijah. Tudi tu je bilo veliko koristnih razprav in ugotavljanj, premalo pa konkretnih ukrepov.

V razvoju gospodarstva ne smejo zaostajati tudi ostala področja kot kmetijstvo, gozdarstvo, trgovina, obrt in druge dejavnosti, ki se z izjemno kmetijstva počasneje razvijajo.

Osnovna naloga: boljše gospodarjenje v kmetijstvu

Problemi kmetijstva in gozdarstva so prav v zadnjem času, v razpravi zaradi predvidene ločitve gozdarske in kmetijske proizvodnje. Predsednik tov. Rode je poudaril stališče OO SZDL, da naj z gozdovi gospodarijo gozdno-gospodarske organizacije, a le izjemoma obrati kmetijskih zadrug, ki pa morajo imeti svoje popolnoma ločeno poslovanje. Za gozdarstvo je danes že zelo jasno, da ne bomo mogli več dolgo sredstev iz njega samo črpati. Čeprav so bila ta sredstva za

NOV IZVRŠNI ODBOR OKRAJNEGA ODBORA SZDL LJUBLJANA

Novi okrajni odbor SZDL je na prvi seji izvolil tudi izvršni odbor, ki ga sestavljajo: inž. Vitja Rode — predsednik, inž. Ljubo Levstik, podpredsednik, Miro Gošnik — sekretar, člani pa so: Slavko Beznik, inž. Janez Beravs, Boris Butina, Stane Fele, Dušan Fortič, Marjan Javornik, Anton Koprivnikar, inž. Slavko Korbar, Ivo Majdič, Janez Nedog, Jože Pernuš, Tina Tomlje in Jože Zor.

Z volitvami bomo okrepili samoupravni sistem

V predvolilnih pripravah ponovno razlagamo vsa načela naše ustave, to je načela gospodarske in politične ureditve, ki jih prenašamo na konkretna tla v občini, v de-

ZAPISKI Z OKRAJNE KONFERENCE SZDL V CELJU

Dosedanji uspehi so trdna osnova in start za naslednje delovno obdobje

V Celju je bila 19. aprila okrajna konferenca SZDL, katere sta se med drugimi gosti udeležila tudi člana izvršnega odbora glavnega odbora SZDL Slovenije Mitja Ribičič in Marija Vilfan. Delegati so pred konferenco dobili skrbno sestavljeno tiskano poročilo okrajnega odbora SZDL, na sami konferenci pa je predsednik OO SZDL inž. Andrej Marinc poročal o neposrednih nalogah in delu Socialistične zveze, o gospodarskem razvoju celjskega okraja v letih 1958 do 1962 in o nekaterih problemih in nalogah s področja samoupravljanja. V razpravi je sodelovalo 30 delegatov. V novo okrajno

vodstvo SZDL so izvolili 35 članov, funkcijo predsednika pa so ponovno zaupali inž. Andreju Marincu.

Obdobje med obema konferencama SZDL je bilo značilno po intenzivnosti in razvejani politični dejavnosti, v katerem so se organizacije SZDL tega okraja močno uveljavile in se tudi notranje organizacijsko okrepile. Pri tem sta bila obseg in vsebina političnega dela SZDL pogojena tudi z razvojno stopnjo komunalne samouprave.

Glede prihodnjega dela je predsednik okrajnega odbora SZDL inž. Andrej Marinc poudaril v poročilu predvsem dve nalogi: kako vsebinsko in organizacijsko najuspešneje po-

magati krajevnim organizacijam in vsem tistim oblikam, ki posredujejo stik s člani ter kako organizacije SZDL v občini čim bolj usposobiti za samostojen politični organizem, ki naj zaradi množičnega zaledja postane tudi osnovni usmerjevalec in pobudnik vsega družbeno-političnega življenja v komuni.

Doslej so občinske organizacije predvsem premalo analitično spremljale družbeno-politične pojave. Skupaj z občinskimi ljudskimi odbori si bodo morale tudi prizadevati, da bi izboljšali in poenostavili dosedanj sistem spremljanja raznih dogajanj, zlasti gibanja gospodarstva, ter razmišljati, na kakšen način bi omogočili hitrejšo obveščanje občanov. V

družbeno-politično aktivnost, oblik in metod izobraževanja, obveščanja občanov in krajevnih skupnosti.

Celotna razprava je pokazala, da je SZDL v tem okraju postala najširša oblika samouprave občanov, kot je bilo zapisano z velikimi črkami v dvorani letošnje konferencie, da so se organizacije SZDL vključile v celotno družbeno dogajanje in da se v okviru te najbolj množične politične organizacije usklajujejo mnenja in oblike politika za usmerjanje dela na vseh področjih. Še poseben pomen konference pa je v tem, da so se prvič sestali delegati SZDL s celotnega območja novega celjskega okraja in se pred volitvami v predstavniške organe pogovorili o nalogah po sprejemu nove ustave. Po svoji vsebini je bila razprava vsekakor velik prispevek k pripravi bližnje volitve, saj ni omenila samo dosedanje delo, temveč je nakazala tudi glavne prihodnje naloge na območju celjskega okraja.

Za lačne želodčke šolarjev

Solska upraviteljica tovarnica Anica Rožič je, ko si je med odmori utrgala čas za pominek z nami, našela veliko lepega. Zvedeli smo, da na šoli uspešno deluje šolska kuhinja, da ji pridno pomagata društvo prijateljev mladine in krajevna organizacija Socialistične zveze in da gojijo šolarji celo kopico dejavnosti v raznih kroških ter da so hkrati tudi navdušeni športniki.

— Lani smo v kletnih prostorih šole s prostovoljnimi delci in s pomočjo čarajnega odbora RK iz Novega mesta, s pomočjo občine in občinskega odbora RK iz Brežic uredili šolsko kuhinjo. Vsi prebivalci so veselili te uspešne akcije, saj je naša šolska kuhinja ena izmed najboljših v občini. Okrajni odbor RK je prispeval posode, občinski odbor RK iz Brežic 100 tisoč dinarjev za

strednik, občinski odbor SZDL je dal 100.000 dinarjev za ostale, kar smo se potrebovali, nekaj pa smo primaknili tudi iz šolskega proračuna. V nabiralni akciji, ki smo jo pripravili lani, smo zbrali v materialu in denarju 114 tisoč dinarjev. V tej akciji so sodelovali člani šolskega odbora, šolskega kolektiva in organizacije DPM. Skupine prej naštetih predstavnikov so obiskale vasi in zbirale pri prebivalcih, kar je kdo dal.

Ljudje darujejo razne pridelke, ki jih nato porabimo za kuho, nekateri pa dajo tudi denar. Ker so nas prebivalci z razumevanjem podprli, je lani stala malica — kuhano enolončnico — za vsakega otroka 200 dinarjev na mesec. Ker je letošnja nabiralna akcija zaradi slabe letine uspela manj kot lani, smo bili s 1. februarjem pri-

siljeni zvišati ceno obroka od 200 na 320 dinarjev. Povratine in nekaj sadja pridelajo otroci sami na šolskem vrtu. Lansko jesen smo pripravili za zimsko zalogo okoli 100 litrov kompotov, 40 litrov paradiznikove mezge, 15 litrov vložnih kumaric, 70 litrov srbske solate in 500 kilogramov vkisanega zelja.

Društvo prijateljev mladine je kupilo termos posodo, v kateri dostavljamo enolončnico v oddelek naše šole, ki gostuje v Mokricah. Ta učilnica je poldrugi kilometer oddaljena od matične šole. Ker je v neposredni bližini gostišča Grad Mokrice, kamor prihajajo številni turisti, je to še toliko manj primerno. Šolska stavba v Veliki Dolini je premajhna, pouk se le stežka odvija, brez nove stavbe bo šlo zelo težko. Na brežiški občini imajo razumevanje za naše težave, načrti za novo šolsko poslopje so že pripravljeni, sredstev pa žal ni.

Cepprav smo na tsemnem, nismo pozabili na izvenšolske dejavnosti. Sodelujemo v JPI, letos smo imeli smučarske tekme, dramski krožek je že uprizoril eno igrice drugo pa pripravljamo naši fotoamaterji so zelo pridni, prav tako radiomaterji in šahisti. V dvorani v kletnih prostorih, ki so jo s prostovoljnimi delci uredili prebivalci, pa se razvija vse kulturno in družbeno-politično delo v Veliki Dolini.

Sektorske konference Zveze gluhih na Dolenjskem

Razformiranje bivšega okrajnega Novo mesto je prineslo nove organizacijske oblike našim društvom, med njimi tudi Zvezi gluhih v Novem mestu. Po statutu pripravljajo v Novem mestu ustanovitvene osnovne organizacije ZG za področje Bele krajine, Trebnjega in Novega mesta, zato je dosedanjí odbor pripravil že dve sektorski konferenci. Ena je bila v Črnomlju za Belo krajino, druga v Trebnjem za tamkajšnje področje.

Obe konferenci sta dobro uspeli. Člani so izbrali delegate za skupno ustanovno konferenco, pomenili pa so se tudi o vseh njihovih problemih, predvsem o šolanju, rehabilitaciji in vključevanju

ZAVOD ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV

NOVO MESTO

★ V O S C I

VSEM DELOVNIM LJUDEM NASE

SOCIALISTIČNE DOMOVINE

ZA PRAZNIK DELA!

Delovnim ljudem

naše lepe Dolenjske, posebno pa članom Gasilskega društva v Novem mestu, želimo za 1. maj vse najlepše in jim čestitam. Vojak Anton Skoda iz Niša.

Čestitka

iz Nove Gradiške

Mladini iz okolice Podboča, delovnim kolektivom in vsem, ki jih poznajo, čestitajo za praznik dela: Franci Kodrič, Edo Gošnjak in Alojz Sket, naši fantje, ki služijo vojaški rok v Novi Gradiški.

Želje potrošnikov v Loki

Na nedavnem zboru volivcev so potrošniki izrazili željo po preureditvi trgovskih lokalov v Loki in na Bregu in da bi imeli v trgovinah hladilnike za živila, ki se rada pokvari. Razen tega želijo, da bi trgovine odpirali ob 7.30 namesto ob 8. uri, zato pa naj bi jih zaprli pol ure prej. Trgovsko podjetje v Sevnici je že mnogo sredstev vložilo za preureditev lokalov v Sevnici in bližnji okolici, zdaj pa pravijo Ločani, da so oni na vrsti, če bo denar.

in Novega mesta. S skupnimi napore se je posrečilo ogenj pogasiti ter obvarovati prebivalce pred hušjo nesrečo. Kako je ogenj nastal, še ni bilo mogoče ugotoviti. Poestnik Pekolj ima škodo za okoli 1.500.000 din. Bobnar pa za 800.000 dinarjev. Gasilci so rešili obema posestnikoma vsaj za tri in pol milijona premoženja. Pri gašenju so gasilci črpali vodo iz vaških luž. Vendar je bilo to precej oteženo, ker so luže zarasle in blatne in je bilo težko spustiti vanje sesalne koše. Oba posestnika sta zavarovana, prvi za en milijon, drugi pa za 1.250.000, tako da škoda ne bo krita.

šola, ki je imela polurni program. Tudi recitacije v članku niso omenjene!

Prosimo in želimo samo to, da naj bo obveščanje v javnosti objektivno in naj ustreza dejstvom! Končno pa to ni bil sestanek v pravem pomenu besede. Bil je zbor mladincev, ki smo ga organizirali z namenom, da se vendar enkrat zberejo vsi mladinci naše šole iz dveh izmen, mladinske sestanke pa imamo po razredih.

Aktiv ZMS osnovne šole »Katje Rupena« Novo mesto

Mladina v Skopcih

Mladina iz Skopcih je v zadnjih dneh uprizorila komedijo »Sreča na kreditu«, s katero je gostovala tudi v Velikem Podlogu, Mrzliavi vasi in okoliških vaseh. Povsod so se igralci kar dobro odrezali. Mladinci se ob tej priložnosti lepo zahvaljujejo tov. Mariji Strmecki, ki je igro režirala in vodila vse priprave.

V Skopcih nima mladina nobenega razvedrila razen televizorja, zato si želi iger, športa in plesa. Gramofon sicer imajo, je pa pokvarjen. Če bi ga spravili v red, bi lahko v gasilskem domu organizirali plesne vaje. Poleg doma je lep prostor, kjer bi se dalo napraviti športno igrišče. Razmislimo o tem!

Še o izjalovljenem mladinskem sestanku

Dne 11. aprila je bil v Dolenjskem listu objavljen članek pod naslovom »Izjalovljen mladinski sestanek«. Članek meče prave čudno luč na organizacijo ZMS na osnovni šoli »Katje Rupena« v Novem mestu. Pisec nikjer ne pove, zakaj je bil sestanek izjalovljen. Navaja samo, o čem so mladinci v glavnem razpravljali. Če pa se je razprava omejila na nedisciplinirano in obravnavanje dosedanjih napak in pomanjkljivosti, to še ne pomeni, da sestanek ni uspel. Saj bi bil potem izjalovljen tudi marsikateri sestanek odraslih!

Če hočemo v bodoče delati kvalitetneje, je nujno ugotoviti, kje so bile napake, zato ne more biti tak sestanek izjalovljen. Vse daje slutiti, da pisec spornega članka sploh ni bil na sestanku, kajti če bi bil prisoten, bi vedel in napisal, da je sodeloval tudi glasbena

LISCA: proizvajalke prepevajo

Aktiv ZMS v sevnški konfekciji »Lisca« je zelo marljiv. Doslje so imeli več predavanj in proslav. Posebno lepo je uspela proslava v počastitev dneva žena. Dekleta so se navdušila za najrazličnejše dejavnosti. Ustanovile so pevski zbor, ki redno vadi po vsakodnevem delu. Dekleta se vadijo večinoma same, včasih pa pod nadzorstvom »pevovodje s harmoniko«, kakor ga imenujejo. V začetku aprila je bilo v »Liscia« ustanovljeno tudi turistično društvo. Vanj se je vključilo pretežno število mladincev in mladink. Med važnejšimi nalogami, ki si jih je društvo zastavilo v letošnjem letu, je organizacija izletov po zasavski planinski transverzali. Sicer pa ima aktiv ZMS v letošnjem letu za eno svojih glavnih nalog vključiti čim več svojih članov v organizacijo SZDL, kolektivno pa bi postali člani RK.

vseh večjih prireditvah je bila vodja kuhinje, razen tega pa skoro ni bilo ohoeti v Beli krajini, da ne bi bila Micka za kuharico.

Kako radi so jo imeli ljudje, se je videlo na pogrebu. Številni znanci, prijatelji in vaščani so se od nje poslovili na zadnji poti. Ohranili jo bodo v najlepšem spominu.

D. F.

METLIŠKE VESTI

20. aprila okoli 16. ure se je nad Metliko ušla prva ploha, pomešana z gosto točo. Neurje je spremljalo močno grmenje, ki je trajalo dobrih 20 minut. Ceste so bile preplavljene z vodo, na Dragah je v trenutku na cesti nastalo jezero. Tudi okoliškim krajem prišlo vreme ne prizanaša s točo.

Zaradi priprav na združitve občine Metlika in Crnomelj je bil občinski komite Zveze komunistov in občinski odbor Socialistične zveze prenesen v Crnomelj, tako da je občina Metlika bila brez teh dveh političnih organizacij dobra dva meseca. Šele pred nekaj dnevi sta se ti dve organizaciji ponovno formalirali.

Zbori volivcev na območju občine Metlika za splošni zbor so se končali 24. aprila. Obisk je bil dober, kandidati za republiški in zvezni zbor so bili soglasno potrjeni, za občinski zbor pa so na nekaterih zborskih volivcev bili dodani še so-kandidati.

Zbori volivcev za zbor delovnih skupnosti so v teku in bodo končani v nekaj dneh.

Lepo pozdravljajo

Starše, sorodnike, znance in delovne kolektive iz domačih krajev lepo pozdravljajo in jim čestitajo za 1. maj fantje, ki so pri vojakih v Makedoniji: Franc Skrbec, Franc Kuzma, Franc Kostevc, Stane Kumer, Janez Pelko, Ivan Žičkar, Janez Hočvar, Karel Prime, Karel Pezdirc, Ladislav Kotar, Albin Štupanič, Stefan Kastelic, Jože Dimc, Jože Keše, Franc Venc in Miha Fliš.

V četrtek, 11. aprila, so v Brežicah gojenke in gojenci sindikalne šole opravljali izpite. Šolo je s pomočjo Delavske univerze v Brežicah organiziral občinski sindikalni svet. Na sliki: 4 gojenke med izpitom

Novomeška kronika

■ Znani novomeški urar Zdravko Budna je pred kratkim preselil svojo delavnico v hišo na Glavnem trgu št. 18 (vhod: skozi vežo med Karasom in podružnico uprave Ljubljanskega dnevnika). Zanimivo je, da imajo mnogi ljudje iz mesta in podeželja pri tem znanem mojstru že daljša časa svoje popravljene ure, o čemer smo pred meseci že poročali. Ko stranka uro prinese, se vsaki »izredno mudl«; ko

pa je ura popravljena, mnogi kar pozabijo, da so še pred kratkim zatrjevali, da »brez ure sploh ni mogoče živeti«...

■ Danes gostuje v Novem mestu ljubljansko Mestno gledališče z dramo Branka Hofmana »Dan in vsi dnevi«. Predstava je zaključena za delovne kolektive in izven. Tokrat bodo ljubljantanci dvakrat igrali, in sicer popoldne ob 16.30 in zvečer ob 20. uri. Vstopnice bodo v predprodaji pri blagajni v DLP na dan predstave od 15. ure dalje.

■ Ze več dni stoji leseni oder pred bivšo Krajevo hišo na Cesti komandanta Staneta, v kateri sedaj lastnik, podjetje Jedovod, obnavlja stavbo. Hišo bodo prebéli, razen tega pa vrata v lokal podjetja zadelali, ker bo poslednji vhod iz veže. Ta stavba je bila popravljena že močno potrebna, zdaj pa, ko bo prebreljena, bo nedvomno prispevala k lepšemu videzu vse ceste.

■ V izložbi novomeške lekarne so učenci osemletke »Katje Rupena« razstavili svoje izdelke, ki so jih napravili pri tehničnem pouku. Mimoidoč, si čisto ogledujejo lepo stojajo svetiljko, lutke, razne aparate za kemični in fizikalni pouk, ter vse ostalo.

■ Neverjetno veliko ljudi je bilo zadnjeti petek na novomeški tržnici. Stojnice so bile zasedene do zadnjega kotička. Naprodaj so bila jajca po 28-30 din, radiči na merice po 50-80 din, solata berivka na merice po 80-100 din, redkvice v šopkih po 25-40 din, kisla repa in zelje po 120 din, regrat po 30-40 din, morske ribe po 200 in 260 din/kg, hren po 15-30 din; siričke so prodajali po 10 din, smetano v stidelicah po 90-100 din, sadike paradiznika in paprike po 15 din ter razne druge v šopkih po 50-70 din.

■ Gibanje prebivalstva: rodili sta: Marija Pucej iz Smiljske 18 — dečka in Elica Matoh iz Padaričeve 23 — dečka. Poročila sta se Vladimir Potočar, delavec iz Dol. Kamenc, in Ljudmila Barbo, snalžka iz Ulice talcev 10. Umri je Franc Menoni, upokolenec iz Slakove 6, star 77 let. Ponesrečil se je Alojz Kočijaž, mizar iz Kettejevega dvoreda, ki si je na stroju pokodoval kazalec desne roke.

KINO »KRKA« predvaja

26., 27. in 28. aprila špansko-italijanski barvni film **LAZNI ZAKON**
Režija: Giulio Majano. Igrajo: Antonio Villar, Virna Lisi, Wandisa Guida.

30. aprila sovjetski film **DAN ZADNJI — DAN PVI**

POSEBEN PROGRAM ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE

Sovjetski barvni film **POLET V VESOLJE**
Predstave 1. maja ob 15. uri; 2. maja ob 10. in 15. uri; 3. maja ob 15. uri. Cena enotna; za mladino 40 din, za odrasle 60 din.

1., 2. in 3. maja angleški glasbeni film **V RITMU TWISTA**
Nastopajo znani pevci in plesalci twista.

4., 5. in 6. maja slovenska filmska komedija **NAS AVTO**
Režija: František Cap. Igrajo: Janez Cuk, Sonja Kraljek, Milan Srdoč, Ruša Bojčeva, Metka Bučarjeva, Olga Bedjančeva.

7. in 8. maja sovjetski barvni glasbeni film **EVGENIJ OGNJENIN**
po znani operi Čajkovskega.

9. maja ameriški barvni revijski film **POJMO V DEŽJU**
Režiser in igralec Gene Kelly.

Čestitke in pozdravi vojakov

Zadnje dni smo dobili iz mnogih krajev pisma naših fantov s pozdravi za 1. maj. Ker je pisem toliko, da jih ne moremo vseh objaviti, bomo v naslednjem našli imena in kraje, pozdravi in želje pa veljajo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem.

Iz Karlova: Jurij Starešič in Jože Marolt; iz Beograda: Rudi Lesjak, Alojz Hočvar, Lado Godnjavec; iz Obrenovca: Jože Rugelj, Peter Može, Rudi Lopatec, Martin Kobe; iz Paračina: Albin Stok,

Maks Senica, Stanko Lisec, Franc Zidar, Franc Tomazič, Božo Pivec; iz Pirota: Ciril Gabriel; iz Skopja: Srečko Križnik, Jože Zupančič, Alojz Vrščaj, Jože Boljan, Miha Gregorčič, Jože Budački in Jože Teraž; iz Sarajeva: Franc Hrovatič, Alojz Bevc, Jože Kocjan in Martin Simonič; iz Vranja: Jože Kočevar; iz Strumice: vsi dolenjski fantje, zlasti Peter Mikec; iz Valjeva: Jože Vidic, Albert Muhlič in Jože Balon; iz odreda JLA v Sibaju: Anton Martinčič, Stanko Senica, Franc Šinkovec; iz Lovrana: Jože Poljanec in Martin Mavsar; iz Sremske Mitrovice: Ciril Skoporec in Jože Kastelic; iz Bitole: Jože Baklič, Alojz Konič, Rudi Kuhar, Martin Bratkovič, Anton Bregač, Anton Selko in Alojz Smolčić.

Delovni načrt ZB terena Breg

Za nami sta dva meseca od zadnjega občnega zbora. Pred kratkim je odbor ZB terena Breg v Novem mestu razpravljal o izvršnih sklepih in o delovnem načrtu za letošnje leto. Zveza borcev tega terena bo sodelovala v vseh pripravah za volitve in pomagala SZDL pri organizaciji volitev; tako sodelovanje pa so predvideli tudi v vseh ostalih političnih akcijah in prireditvah.

Ob dnevu borca bo skušala organizacija ZB pripraviti kulturno-zabavno prireditev, v jeseni pa se nameravajo člani udeležiti proslave v Kočevju. Razen tega bodo vse leto obveščali članstvo o najvažnejših dogodkih prek posebnih pisem »Obvestila« ter pripravili več članskih sestankov s predavanji. Še bolj kot doslej bomo skrbeli za naše člane, zlasti starejše, in razširjali nas tisk. Novomeškemu pljučnemu oddelku bolnišnice bomo darovali revijo »Borec« za njihovo knjižnico.

Nalog in dela je dovolj, urednici pa jih bomo lahko le s pomočjo vsega članstva. —mtr—

Turistično društvo na Mirni

Prve dni aprila so na Mirni ustanovili turistično društvo in mu poverili velike naloge v turističnem razvoju celotne Mirenske doline. V začetku bo društvo poskrbelo za ureditev izletniške in zgodovinske postojanke na Debencu.

Adlešičane pozdravlja

Cedomir Vrtnič, ki je pri vojakih v Petrinji in jim čestita za prvomajsko praznike. Ob tej priložnosti pošilja lepe pozdrave domačim!

Modelarji z Mirne v Trebnjem

V okviru občinskega praznika bo v Trebnjem manjša razstava letičnih modelov, ki jih bo v ta namen pripravil modelarski krožek na Mirni. Na razstavi bodo marljivi mirenški modelarji pokazali več vrst svojih izdelkov.

Ancljevi Micki v spomin

Pred nekaj dnevi je v Semiču umrla Ancljeva Micka, ki so jo poznali ljudje iz vse Bele krajine. Med NOB je bila Ancljeva družina odpeljana na Rab in tudi Micka je okusila vse grozote tega taborišča. Po vrnitvi iz internacije se je spet vključila v delo za NOB, po osvoboditvi pa je največ sodelovala pri Rdečem križu. Kjer je bila zelo delovna. Tudi drugim organizacijam je prav rada pomagala.

Micka pa je bila ljudem znana tudi kot dobra kuharica. Na

Gradnje po svetu in pri nas

(Nadaljevanje in konec)

Pa pogledajmo nekoliko po svetu! Za evropski turizem je značilno, da velja prva skrb čuvanju in negovanju zgodovinskih posebnosti. Italijanska mesta pri tem prednjačijo, seveda se lahko postavljajo z množino zgodovinskih lepote kot nobena druga država in je na njih zasnovan ves tujski promet. Druga evropska mesta, ki nimajo toliko zgodovinskih vrednosti, pa le-te toliko bolj čuvajo. Poljaki so morda že pretirano skrbni, saj so cela središča mest (npr. v Varšavi), ki so bila med vojno popolnoma porušena, obnovili v enaki obliki, kot je bila pred vojno. V nemških mestih so mnogo porušeni zgodovinski objekti postavili na novo, vendar tako, da so se približevali videzu okolja in upoštevali značilnosti in razmerja, ki so morala biti enaka prejšnjim. V centru Berlina so celo utrdili in obnovili zelo poškodovan stolp, ki je edini ostanek med vojno porušene, nekdanje lepe »Frauenkirche«, zraven pa so zgradili novo cerkev. Švicarsko mesto Bern pa je po legi in obliki zelo podobno Novemu mestu, le da je precej večje. Celotno središče mesta ima ohranjene arkade, ki so čudovita turistična atrakcija. Takšnih primerov pa je še nekaj.

Zgodovina ameriških mest ne sega tako daleč nazaj kot v Evropi. Posebno hiter industrijski razvoj v zadnjih 30 letih pa je povzročil, da so ameriška mesta zrasla nekontrolirano in zelo neurejeno. Povečini so si zelo podobna in nimajo nobenih posebnosti. Zato so Amerikanci zelo občutljivi za kulturnozgodovinske vrednote in s ponosom kažejo tujcem objekte, ki niso ni 100 let stari. Tako lahko ugotovimo pariradoks: mi bi se radi čimbolj »amerikanizirali«, Amerikanci pa bi radi imeli mesta, podobna evropskim.

Glavni trg bi z ureditvijo arkad vsekakor mnogo pridobil. Ni res, da bi zato lokali bili bolj temni, saj se za stebri lahko celo stena zastekli. Stremeti je treba tudi za to, da bi vsaj na Glavnem trgu izločbene odprtine imele hrastove okvire. Konstruktivno pa ureditev arkad ne povzroča težav, ker je zaradi slabih konstrukcij običajno nujna izvedba z železobetonskimi prekladami, pod katere se loki in stebri le podzidajo.

Novomeški »Brega« že propada. Če ga hočemo ohraniti kot drugo značilnost Novega mesta, pa je zares potrebna temeljita obnovitev skorajda vseh hiš. Nedopustni so posegi posameznikov,

ki običajno ne mislijo na videz celotnega Brega. Betonski podporniki v naravnem skalnem obrežju kazijo celotno sliko. Mnogo hiš je že dotrajanih, povsod se vidijo nelepe prizidave in popravil-

presorji trgali s fasade železobetonsko konstrukcijo, ki je držala skupaj med vojno od bombardiranja razpokano hišo, je moral projektant na lastno odgovornost prevzeti ves tveganje, da je sploh bilo

je grozila, da se bo sesula. Danes je lahko ugotoviti, da bi tudi ta lokal moral imeti arkade, v času rekonstrukcije pa ni imel projektant nobene opore! Občinski ljudski odbor bi tudi moral sprejeti dobro pripravljen odlok o zunanji podobi mesta, h kateremu bi moral dati svoje mnenje tudi spomeniškovarstveni organ. Nikjer na svetu ne puščajo več, da bi mesto raslo stihijsko, nenaravno, zato se moramo vsi truditi za čim lepšo podobo našega mesta, posebno še, dokler je čas!

Tekst in fotografije: inž. arh. Danilo Lapajne

la, ki niso v skladu z obstoječimi objekti. Res je, Breg ni več lep. Zato bi bilo potrebno začeti splošno obnovo in asanacijo po enotnem načrtu, ki bi zajel vse hiše. Najprvo bi bilo treba ugotoviti dejansko stanje, potrebe po prenovitvah, želje stanovalcev po razširitvah in dozidavah, možnosti nadaljnega obstoja in program ureditve sanitarnih naprav. To bi bilo mogoče ugotoviti s pregledom vseh objektov in anketo med samimi stanovalci Brega. Sele potem bi se lahko napravil končni program ureditve, ki

mogoče napraviti 3 izložbe (v oseh oken v I. nadstropju), saj je hotel investitor ohraniti podobo, kakršna je je bila pred rekonstrukcijo, prednja stran hiše pa

Po 10 letih dograjena šola

Novo šolsko poslopje, ki so ga pričeli v Sentjanžu graditi pred desetimi leti, je končno dograjeno in v njem je poteka pouk. S finansiranjem gradnje je bilo veliko težav. Sredstva so prispevali kar trije okraji: najprej je pomagal graditi šolo okraj Videm-Krško, nato okraj Trbovlje in končno okraj Novo mesto. Šola je bila dograjena tudi s pomočjo republiških in zveznih sredstev, ko pa so že vsi obupali, je za zaključna dela dal na razpolago sredstva še medobčinski sklad za investiranje v šolstvo bivšega okraja Novo mesto. Pouk poteka v petih svetlih učilnicah, razen tega je v šoli še delavnica za tehnični pouk, prostori za mlečno kuhinjo, potrebni kabineti, sanitarije in družinsko stanovanje. V načrtih so zaradi pomanjkanja sredstev morali žal izpustiti telovadnico.

Naša največja tovarna dušičnih gnojil

Nova tovarna dušičnih gnojil v Pančevu bo dala letno

360.000 ton teh gnojil. Opremljena je z najmodernejšimi napravami in je skoraj ves proizvodni proces avtomatiziran. Ima velika skladišča, od katerih vsako lahko sprejme 120.000 ton dušičnih gnojil. Ta tovarna pomeni velik uspeh domače kemične industrije.

Jubilejni mednarodni kmetijski sejem v Novem Sadu

Od 12. do 19. maja bo v Novem Sadu XXX. mednarodni kmetijski sejem. Na razstavnem prostoru bodo naše najbolj znane kmetijske organizacije in podjetja prehrambene industrije prikazale najnovejše dosežke na kmetijskem gospodarskem področju s stroji in drugimi pripomočki. Poleg tega bodo obiskovalci jubilejnega sejma lahko videli odlične pasme holandskega, danskega, zahodnonemškega in avstrijskega goveda.

»ISKRA«, PROIZVODNJA ELEKTROLITOV, MOKRONOG:

Za znižanje materialnih stroškov in režije

Obrat Iskre za proizvodnjo elektrolitov v Mokronogu, ki je ekonomska enota Tovarne za elektroniko in avtomatiko, je lani uresničil 97 odstotkov letnega proizvodnega plana in hkrati naredil za 50 odstotkov več kot v letu 1961. Tudi letošnji proizvodni plan je za približno 15 odstotkov večji od lanskega. Letos bodo nakupili nekaj sodobnejše opreme, s katero bodo zamenjali izrabljene stroje. Število zaposlenih se bo povečalo le za malenkost. Ker zahteva tržišče sodobnejše tipe, manjših elektrotehniških kondenzatorjev, bodo izdelovali vedno več takšnih.

Veliko si obetajo od novega načina notranje delitve in delitve osebnih dohodkov, ki so ju pričeli uvajati s 1. aprilom. Sodijo, da bo oboje ugodno vplivalo na prizadevnost članov kolektiva. Kolektiv

obrata je že razpravjal o osnutku novega pravilnika za delitev osebnih dohodkov, organi samoupravljanja pa so sprejeli sklep, da bo v uporabi od 1. aprila letos. Celoten kolektiv obrata je ekonomska enota, v njem pa sta še dve obračunski enoti: prvo sestavlja proizvodnja, drugo pa režijska skupina. Za dve obračunski enoti, ki sta razporejeni na malo prej opisani način, so se odločili, da bi lažje ugotavljali režijske stroške in njihov odnos do proizvodnje.

Osebnih dohodki kolektiva so odvisni od izpolnjevanja proizvodnega plana, hkrati pa vpliva nanje plačani iztržek. O slednjem jih obvešča materialni obrat v Ljubljani. Podrobnejša merila za delitev kolektiv se pripravljajo, zato z raznih vidikov opazujejo proizvodnjo. Režijske stroške so

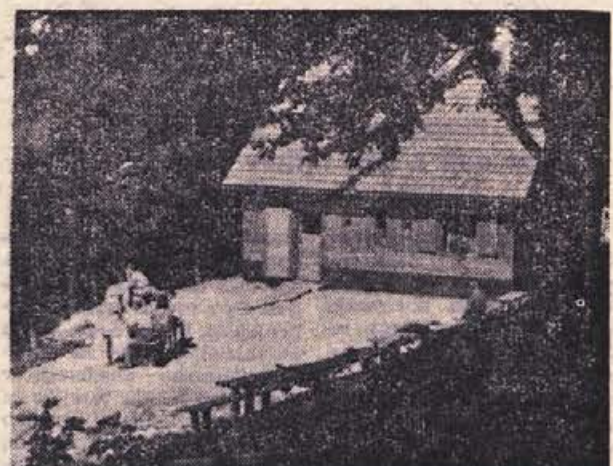
močno znižali že lani, ko je število delavcev v režijski obračunski enoti ostalo neizpremenjeno, število delavcev v proizvodnji pa se je znatno povečalo. Na ta način se je precej znižala lastna cena izdelkov.

Izpolnitev mesečnega proizvodnega plana in plačani iztržek določata kvoto osebnih dohodkov v grobem. Ta je odvisna še od lastne cene, od števila bolniških izostankov, od rednih, izrednih in upravičenih izostankov ter dopustov in od porabe surovin ter nekaterih drugih pokazateljev. Delo je organizirano večji del po skupinah, vsa delovna mesta pa so normirana. V normah so že zajeta vsa prejšnja merila, zato bo novi pravilnik brez dvoma na proizvodnjo ugodno vplival. Menijo, da se bo kmalu močno zmanjšalo število upravičenih in neupra-

vičenih izostankov ter bolnišnin. Delavci bodo prav gotovo kaj hitro ugotovili, da s tem, če ostajajo doma, trpi proizvodnja, hkrati z njo pa se zmanjšujejo osebni dohodki. Zlasti v delovnih skupinah bodo začeli drug drugega kmalu ocenjevati po prizadevnosti in bodo najbrž v prihodnosti nemalokrat zahtevali, naj kolektiv izloči posameznike, ki bi morda skušali živeti na njegov račun.

Pozdrav iz Osijeka

Vesele prvomajske praznike želijo vsem bralcem našega lista, dekletom in domačim fantje, ki so pri vojakih v Osijeku: Ivan Erpič iz Sentruperta, Franc Kokman iz Drožanja, Jože Gabrič iz Gor. Nemške vasi in ostali kolegi Slovenci.

Uničena idila Paderšičeve kočice na Gorjancih. Nekeč zelo lepo postavljena kočica na zeleni jasi (zgoraj) je z novo zgrajenim prizidkom v ozadju in parkirnim prostorom za avtomobile (spodaj) zgubila privlačni videz, čeprav bi bilo mogoče napraviti parkirni prostor 100 metrov stran od kočice na kakšni skriti jasi v gozdu in pridobiti potrebne nove prostore z enostavnim povečanjem — podaljšanjem prvotnega objekta.

Resda je lepo imeti hišico ob vodi, vendar če bi dopustili podobne gradnje še vnaprej, bi Krka bila kmalu »obzidana« na obeh straneh. S tem bi izgubila vso naravno lepoto in bi bila dejansko nedostopna za ogromno večino ostalih prebivalcev.

bi predvideval tudi zunanjo ureditev.

O vseh tako kočljivih problemih pa bi nujno moral odločiti zakoniti organ pri občinskem ljudskem odboru, v katerem naj bi bil obvezno član predstavnik Zavoda za spomeniško varstvo, ki ga v Novem mestu nadomešča Dolenjski muzej. Tako pa se prepuščajo odločitve posameznikom, projektanti imajo težave z investitorji, ki jih je težko prepričati o splošni koristi lepih ureditev, mnogi krivijo direktno projektante ali kustosa muzeja, da odloča preveč samovoljno in podobno. Na primer: pri zelo težki adaptaciji trgovine »Elektrotehna«, ko so s kom-

Predlog za ureditev trgovskih lokalov nasproti »Rotovža« na Glavnem trgu. V novih prostorih bosta lokala »Manufaktura« in »Delikatosa«.

VSEM OBČANOM, ČLANOM MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ ZLASTI PA VSEM DELAVCEM, USLUŽBENCEM IN STROKOVNJAKOM, POSILJA ISKRENE PRVOMAJSKE POZDRAVE

**Občinski ljudski odbor
METLIKA**

- ★ OBČINSKI KOMITE ZKS
- ★ OBČINSKI ODBOR SZDL
- ★ OBČINSKI KOMITE ZMS
- ★ OBČINSKI ODBOR ZB IN ZVVI
- ★ OBČINSKI SINDIKALNI SVET

Novomeščan Fr. A. Šega — umetnik evropske slave

... morajo v svet, in tujina se diči z deli njihovih rok.

O. Župančič, Duma

Pred dobrimi sto petinšestdesetimi leti — 6. decembra 1787 — je v Münchnu na Bavarskem umrl novomeški rojak Franc Andrej Šega, rezec pečatov, novcev in medalj, ki so ga že sodobniki pristiževali med zelo pomembne umetnike svoje stroke in svojega časa. Prvi glas o njem je v njegovi domovini na Slovenskem objavil v Ljubljani izhajajoči časnik Laibacher Zeitung 1. 1806. Kaj več o

1771: Pohvala konjerejstvu

njem je ta ali oni izobraznec, ki so mu bile dostopne tuje znanstvene revije, utegnili zvedeti iz razprave, ki jo je 1. 1847 objavil J. P. Beierlein v časopisu »Zgornjebavarski arhiv za domačo zgodovino«. Po tej razpravi je zgoraj omenjeni časnik 1. 1868 objavil podlistek z naslovom »Znameniti kranjski medaljere«. Od tod si je 1. 1869 napravil izpisek v svoj dnevnik Janez Trdina, Beierleinova študija pa je služila kot vir za podatke Würzbachovemu Biografskemu leksikonu (1875, zvezek 29), in ti, zopet Dimlitzovi »Zgodovini Kranjske« (1876, IV, str. 191). Tu je črpal podatke Ivan Vrhovec za odstavek »Znameniti Novomeščani« v svoji Zgodovini Novega mesta (1891). Dandanes se s Šego podrobneje bavi P. Grottemeyer iz Münchenskega numizmatičnega kabineta, ki je v svoji razpravi o Šegi raziskal predvsem razpoložljivo arhivsko gradivo in s tem popravil nekatere netočnosti starejših Šegovih življenjepisov in obenem močno razširil poznanje Šegove življenjske poti. Na podlagi omenjenih razprav in objav o Šegi so napisane te vrstice.

I.

Fr. A. Šega je bil rojen v Novem mestu 16. novembra 1711, kot je to razvidno iz rojstne knjige novomeške župnije. Njegov oče Andrej je bil zelo znan puškarski mojster. Ali je bil tudi on rojen v Novem mestu ali se je tu naselil že kot izučen obrtnik, bo morda uspelo ugotoviti po arhivskih virih, vsekakor pa si je tu ustvaril dom in se poročil z Novomeščanko Katarino Kastelic. Drugorojenec Franc Andrej se je z obema bratoma, starejšim Janezom Antonom in mlajšim Janezom Jernejem, pričel učiti puškarske obrti pod očetovim vodstvom v domači delavnici. Kasnejši uspehi vseh treh bratov kažejo, da jim umetniška nadarjenost ni bila samo prirojena, temveč jim je prav očetova šola to prirodno nadarjenost prebudila in jo usmerila h kasnejšemu uveljavljanju v širokem svetu. Če imamo pred očmi, da je tudi nečak bratov Šega — kasnejši znani medaljer na nepolitanskem dvoru Bernard Hribernik — dobil morda prve pobude in osnovno znanje v novomeški delavnici starega očeta Andreja, vsekakor pa se kasneje izpopolnjeval pri svojih stricah, potem nismo daleč od resnice, če tr-

dimmo, da je morala biti Šegova delavnica v Novem mestu nad običajnim povprečjem. Ze v prvem kratkem življenjepis Fr. A. Šega, ki ga je objavil časopis za umetnost Cesarske akademije v Augsburgu 1. 1770, torej še za Šegovega življenja in verjetno po njegovih lastnih podatkih, imenuje anonimni pisec očeta Andreja »meščana in znamenitega puškarskega v Novem mestu«, ki je svojega drugorojenega sina že zgodaj uvajal v svoj obrt.

Kot sedemnajstletni fant je Franc Andrej končal vajensko dobo v očetovi delavnici in se odpravil v svet, da si kot pomočnik pri tujih mojstrih pridobi nadaljnje spretnosti in znanja. Najprej se je za dve leti ustavil v Kamniku, leta 1730 pa je bil že v bavarskem glavnem mestu Münchnu. Tu je delal štiri leta v orožarskih delavnicah Pavla Lienharta in Janeza Jurija Dapenborda, kjer se je poleg graverstva v puškarski obrti ukvarjal tudi z vrezovanjem pečatnikov.

Ali je Šega med letom 1734, ko je končal pomočniško dobo pri Dapenbordu, in letom 1738, ko ga je takratni bavarski volilni knez Karel Albert sprejel v službo v svoji kovnici denarja, živel v Münchnu ali pa je ta štiri leta porabil za učna potovanja po mnogih nemških mestih, kot trdi sodobnik de Luca v svoji knjigi »Učena Avstrija«, ali pa bil vsaj nekaj časa pri svojem starejšem bratu Janezu Antonu, ki je živel takrat na Dunaju in se vsaj spetka ukvarjal tudi z medaljerstvom — z arhivskimi viri ni razčiščeno. O tem štiriletnem razdobju, ki pomeni za Šego razvoj od umetnostnega delavca v puškarsku do umetnika v medaljerstvu, vemo zatrdno le to, kar je že 1. 1770 objavil omenjeni

1770: Marija Ana, žena kneza Maksa Jožefa

»Casopis za umetnost: Šega se je že v zadnjih letih svojega pomočništva vse bolj odtegal obrtniškim delavnicam in se predal nezadržnemu naglenuju k umetnostno zahtevnejšemu medaljerstvu delu in se končno, spodbujen s priznanji, povsem odločil zanj. Pri tem svojem razvoju naj bi ne imel nobenega učitelja, temveč se je sam vadil v risanju in modeliranju po naravi. In ko je 1738 izdelal v vosku portret volilnega kneza Karla Alberta, je Knez svoj portret s priznanjem sprejel in sedemindvajsetletnega Šego decembra 1738 najprej zaposlil in brez stalnega plačila začel v svoji kovnici, naslednje leto pa ga je že stalno namestil z začetno plačo 200 goldinarjev letno. S tem je bila Šegova življenjska pot odločena in mu je, prekinita s krajšimi potovanji, potekala v bavarskem glavnem mestu vse do smrti.

II.

Čas, v katerem je devetnajstletni Fr. A. Šega prišel v München, je za južno Nemčijo in njena mesta značilen po tem, da vedno bolj pojema družbeni in umetniški stil baroka, ki je zlasti od sredine sedemnajstega stoletja imel svoje vzore v Italiji, in se vse bolj odpirajo vrata novemu umetnostnemu slogu, ki prihaja iz Francije in ga imenujemo rokoko. Takratni bavarski volilni knez Karel Albert je n. pr. poklical na svoj dvor francoskega arhitekta Fr. de Cuvillija star. In mu poveril gradnjo dveh dvorcev v parku gradu Nymphenburg v severozahodnem predelu Münchna. V mün-

chenski rezidenci je isti arhitekt poleg knežjih apartmajev, ki so bili in so sijajen primer izbrane rokokojske elegance, zgradil med leti 1752—1760 tudi gledališče, znano kot dragotina rokokojske stavbne umetnosti in kot prijubljeno prizorišče kvalitetnih muzikalnih predvajanj. Tako kot n. pr. Praga, Dunaj in Dresden postaja tudi München vse bolj pomembno središče umetnosti, ki se ne uveljavlja samo v stavbarstvu, slikarstvu in kiparstvu, ampak doseže zavidljivo višino tudi v izdelkih umetne obrti kot enakovredni panogi umetniškega ustvarjanja. Takrat nastajajo po Evropi znamenite delavnice umetnega mizarstva, urarstva, steklarstva, rezbarstva itd. Vrsta odličnih mojstrov ustvarja drobne umetnine v miniaturah (male slike, zlasti portreti), v graverstvu, medaljerstvu itd. Okus tedanjega časa je pri obrtnih oziroma umetnostnih izdelkih zahteval poleg smotrne natančnosti tudi lepотно

nično mojstrstvo v medaljerstvu. Ko meni, da je moral Šega res imeti izredno redko sposobnost in nadarjenost pričati se raznolikim vrstam umetniškega dela, ugotavlja, da o njegovih portretih in olju in pasteli ter o bakrorezih ni sledu razen edinega Šegovega avtoportreta, ki ga hrani bavarski nacionalni muzej v Münchnu, medtem ko nekaj njegovih manj pomembnih risb hrani münchenška grafična zbirka. Prav ta ohr-

1763: Spominska medalja za Avgusta III., kralja Poljske in kneza Saške

njeni avtoportret v pasteli, ki mu tudi Grottemeyer prisloja umetniško vrednost, pa morda le kaže, da je na trditvi sodobnika iz leta 1770 nekaj resnice, le da nam Šegova olja in pasteli ter bakrorez

PRED 600-LETNICO NOVEGA MESTA

čim vrednejšo izdelavo. Eno takih izrazito umetnoobrnih dejavnosti je bilo puškarsko. Saj je n. pr. ročno strelno orožje bilo opremljeno ne samo z medeninastim okovjem in dostikrat celo z okovjem iz dragocenih kovin ter vloženo s slonovo kostjo, temveč je bilo to okovje okrašeno še z raznolikimi gravurami. Prav vrezovanje in oblikovanje podob in okraskov v kovine in slonovo kost je zahtevalo spretnosti in znanja, osebna umetniška nadarjenost pa je tem izdelkom pridala še umetniško kvaliteto. Zato so pogosto umetnoobrnih izdelki s svojimi oblikami, vložki, okovjem in gravurami ter cizlerskim delom prave umetnine.

Nič čudnega, da je mladi Šega srkal vase ves ta umetnostni vzlet in je v njem umetnik vedno bolj izpodri-val obrtnika.

Po svoji stalni namestitvi v kovnici bavarskega volilnega kneza se je 1740 poročil s Katarino Niederreiter, vendar so bili slepi dnevi, ki jih je užival v začetku svojega zakona, kot piše njegov življenjepisec 1. 1770, skmalu zagrenjena: izbruhnila je avstrijska nasledstvena vojna, v kateri je bavarski volilnik segal po avstrijskih deželah in bil 1742 izbran za nemškega cesarja kot proticesar Habsburške Marije Terezije. Njeni generali pa so kmalu utrdili prestol mlade cesarice in zlasti ogrsko-hrvatski vojaški oddelki so za nekaj časa celo zavzeli Bavarsko in München. V teh razburkanih vojnih časih Šega ni imel več pravega zasluga v knežji kovnici, zato se je preživljal z ostalimi slučajnimi naročili in se posvetil celo slikarstvu. Šegov življenjepisec iz 1. 1770, v katerem je P. Beierlein dobrih šestdeset let po Šegovi smrti domneval njegovega prijatelja v. Lipperta, pravi, da

1768—1770: Ludovik V. (serija bavarskih vojvod)

se je moral Šega v stiski ubadati tudi z rezanjem pečatov; ker pa si tudi s tem ni mogel dovolj zaslužiti, je začel izdelovati portrete v olju in pasteli in izdelovati bakroreze. V teh svojih delih da je Šega kmalu dosegel tako izvedenost, da bi abres dvorna, ko bi v tem nadaljeval, postal eden največjih mojstrov. To morda res nekam preveč nabreklo rokokojsko hvalo skuša Grottemeyer postaviti na bolj resnična tla, ne da bi pri tem zmanjšal njegovo res-

niso ohranjeni ali pa so še kje ne-odkriti.

Karlu Albertu je 1745 sledil Maksimilijan Jožef III., ki je 1751 imenoval Šego za dvornega medaljerja, s čimer je bila gmotna plat njegovega življenja zagotovljena. Saj je poleg povišanih stalnih prejemkov bilo s tem položajem zvezano tudi od dvora dodeljeno brezplačno stanovanje. Ta čas sta bila njegovo ime in delo znana že tudi po ostalih nemških in avstrijskih deželah, sam pa je bil vsaj od 1740 v prijateljskih stikih s švicarskim medaljerjem Karlom Hedlingerjem, ki je na Šego močno vplival in so ga sodobniki imeli za največjega umetnika v medaljerstvu. Hedlinger je v prvi polovici 18. stoletja polnih sedemindvajset let delal kot dvorni medaljer v Stockholmu in medtem nekajkrat potoval v Italijo in Avstrijo pa v Petrograd in se 1739 iz Švedske vrnil v Svico. Če sta se kdaj osebno srečala — možno bi to bilo ob njegovem potovanju v Italijo in zopetnem povratku v Svico — ali da bi bil mladi Šega morda celo Hedlingerjev učenec, iz dosedaj razpoložljivih virov ni izpričano. Iz ohranjene korespondence med njima pa je jasno, da sta drug drugega cenila in si svoje izdelke vzajemno pošiljala v presojo. Hedlinger je pred smrtjo celo določil, naj njegova nedokončana dela pošljejo Šegi v izgotovitev.

Svoje mesto v Münchenski kovnici je Šega le nekajkrat zapustil, da je lahko izvršil tuja naročila: 1755 je bil v Würzburgu, Dresdenu in Leipzig, 1758 in 1766 pa na Dunaju. V Würzburgu je delal Šega po naročilu tamkajšnjega škofa v jeseni 1755, oktobra istega leta pa se je odzval vabilu saškega volilnega kneza Friderika Avgusta II. Ta ni bil zadovoljen z izdelki svojih medaljerjev in je že na spomlad 1755 vabil Šego na svoj dvor, da bi mu izdelal vzorce portreta, po katerih bi potem dal kovati svoj denar. Ko je Šega prišel v Leipzig in izdelal modele v mavcu, ti izdelki niso našli odobritve pri saških dvornih krogi. Očitno so mu netočno izdelavo, čeprav je bil knez s prvimi izdelki zadovoljen. Iz Šegovih pisem razberemo, da je imel naš mojster v Leipzig in Dresdenu opravka predvsem z zavistjo saških oziroma na saškem dvoru delujočih medaljerjev in dvorjanov, ki so Šego imeli za nezaheljeno vsiljivca in mu zato z intrigami zagrenili delo in bivanje na Saškem. Ko so ga hoteli še s sto tolarji odpraviti, je Šega uzaljen odklonil ponujeno vsoto in se vrnil na Bavarsko.

Ta čas je umrl dunajski dvorni medaljer Matej Donner in Šega je 1. 1756 dobil vabilo, naj bo njegov naslednik, za kar pa se je zahvalil. Dve leti kasneje je le bil nekaj časa na Dunaju, kamor ga je prijateljsko vabil knez Liechtenstein, brez dvoma pa tudi starejši brat Janez Anton, ki se je takrat na Dunaju uveljavil ne samo kot puškar, ampak predvsem kot izdelovalec matematičnih instrumentov in drugih umetniških ali umetnoobrnih izdelkov. Ponovno je bil na Dunaju leta 1766, da bi portretiral cesarico Marijo Terezijo.

Kmalu zatem pa ga je zadel nesreča, pri kateri je izgubil desno oko in sedem let kasneje, okoli 1777, je oslepel

tudi na levo. V desetletju, ko je vedno bolj trepetal pred popolno slepoto, je Šega med 1. 1768—1770 dosegel višek vrste umetniškega dela v vrsti portretnih medalj vseh vladajočih knezov Wittelsbachov, osemnajst po številu. Beierlein pravi, da mu je to delo pridobilo upravičeno občudovanje sodobnikov, ki so ga prišli med prve umetnike v portretnem medaljerstvu.

III.

In končno še besedo o Šegovi družini, njegovih zadnjih letih in njegovem pomenu.

V zakonu s Katarino Niederreiter, sklenjenem 1. 1740, se mu je rodilo veliko otrok, ki pa so vsi razen dveh hčera pomrli že pred letom 1770. Mlajša hči Elizabeta se je 1769 poročila z bavarskim dvornim slikarjem Kristjanom Winkcom, starejša Marija Ana pa je ostala neporočena.

Ko je Šega popolnoma oslepel, je bilo seveda konec z njegovim umetniškim delom,

1747: Spominska medalja ob poroki kneza Maksa Jožefa z Marijo Ano Saško

pa tudi svojega položaja v knežji kovnici ni mogel več obdržati. Upokojen je bil 8. maja 1779 in k prejemkom 400 goldinarjev letno, ki mu jih je izplačevala kovnica, je dvor primaknil še 200 goldinarjev, osem let kasneje, 6. decembra 1787, je Šega umrl. Po njegovi smrti je volilni knez izplačeval vdovi Katarini in 43-letni neporočeni hčeri Mariji Ani letnih 200 goldinarjev pokojnine. Ko je Šegova žena 1792 umrla v starosti 91 let — bila je torej deset let starejša od moža — je preostala hči prejela še letnih 100 goldinarjev pokojnine.

Po poročilu zgoraj omenjenega Beierleina naj bi bil F. A. Šega pokopan v Münchenski stolnici (Frauenkirche), v drugi severni kapeli levo od glavnega vhoda. Beierlein pravi, da je v steni te kapele vzdana kamnita plošča v obliki medaljona s Šegovim portretom in latinskim napisom, ki se v prevodu glasi:

Večnemu spomnu Franca Andreja Šega, Novomeščana iz Kranjske,

odličnega medaljerskega, ki si je sam s sijajnimi

deli svoje umetnosti spomenik, trajnejši od bronu, postavil, ta skromni spomenik najgloblje hvalečnosti Bavarcev

Janes Kaspar vitez pl. Lippert postavlja. Za vedno bo ostala čast in hvala tvojega imena.

Ni pravega razloga, da bi dvomili v resničnost tega podatka, čeprav danes plošče nikjer ni in je niti Grottemeyer do 1. 1929, ko je objavil razpravo o Šegi, ni mogel najti. Prizadevanje, ki ga je v iskanju Šegovih sledov v bavarski prestolnici vložil profesor novomeške gimnazije Primož Simoniti, sedaj na izpopolnjevalnem študiju na Münchenski univerzi, pa morda le razjasnjuje nekaj, kar je bilo skrito celo münchenškim raziskovalcem Šegovega življenja in ljubiteljem njegove umetnosti. V pismu z dne 12. decembra 1962 piše:

»Še nekaj o Šegovem grobu. Beierleina notica, po kateri naj bil Šega pokopan v Frauenkirche, je zmotna. Na zahodnem pročelju Salvatorkirche (Odrešenikove cerkve) — v neposredni bližini rezidence v centru mesta — je plošča, ki jo je dala 1928 vzidati münchenška občina. Na njej je cela vrsta imen, na koncu tudi Šegovo, vendar samo z navedbo letnice rojstva in smrti. Predtem je bil Šega pokopan na pokopališču te cerkve in ob ukinitvi tega so ga prekopali.«

Na podlagi teh in prejšnjih podatkov se mi zdi upravičena domneva: Fr. A. Šega je bil pokopan na pokopališču Odrešenikove cerkve, kjer mu je verjetno vdova postavila primeren spomenik. Njegov dolgoletni prijatelj v. Lippert se je čutil obvezanega, da v svojem in vseh Bavarcev imenu ohrani Šegov spomin s ploščo, ki jo je dal vzidati v stolnico. Tak način počastitve pomembnih oseb ni bil nekoč nič nenavadnega. Pri kakšni kasnejši preureditvi cerkvene notranjosti — vsekakor po 1. 1852, ko je Beierlein napis na plošči objavil — pa je bila Šegova spominska plošča odstranjena, prav tako kot je izginil spomenik s pokopališča. Zadevo pa bo treba še preiskati.

Sodba sodobnikov o Šegi umetniku nam je iz zgoraj povedanega že znana. Sodobni raziskovalci njegovega življenja in dela P. Grottemeyer pa piše o njem:

K sijajnemu razvoju in ustvarjanju umetnosti rokokojskega obdobja v Münchnu je tudi medaljerska umetnost prispevala odlično delež. Njegov predstavnik je Franc Andrej Šega. V začetku drugega desetletja (osemnaajstega stoletja) rojen, začelja svoje delo sredi tridesetih let, ko se javljajo prvi pomembni pojavi rokokoja, in ga končuje zaradi slepote okoli 1777, v prvih letih klasicizma. Glavno dejavnost razvija med četrtem in šestim desetletjem v času razcveta rokokoja, in njegova dela teh let predstavljajo višek vse nemške, če ne tudi evropske medaljerske umetnosti. S prvimi umetniki svojega časa je bil Šega v osebnih stikih. Znamenitemu medaljerju Karlu Hedlingerju je bil dober prijatelj. George de Mares, ki je bil od 1731 bavarski dvorni slikar, je Šego in njegovo ženo portretiral, dvoje lepih del, ki jih danes hrani galerija v Augsburgu in za kar mu je Šega poklonil medaljo s slikarjevim portretom. S poroko hčere Elizabete je stopil v sorodstvo s slikarjem Winkcom. Po potrebnih medaljah, ki jih je izdelal za slikarja Franca Josthima Belcha in Baltazarja Avgustina Albrechta in po izgubljenem portretu dvornega kiparja Janeza Strauba v mavcu je sklepati na prijateljstvo, ki je Šego vezalo z njimi. V zvezi je bil z umetniki nymphenburške porcelanske manufakture, zlasti z Bustellijem, čigar delo predstavlja podoben umetniški vrhunec v porcelanski manufakturi kot Šegovo v medaljerstvu.

Isti avtor je 1. 1936 v Thieme-Beckerjevem Leksikonu upodabljaljočih umetnikov, zvezek XXX., str. 11, zapisal:

»Šega je najodličnejši predstavnik medaljerske umetnosti 18. stoletja. Ze njegovi sodobniki s Hedlingerjem na čelu so gledali v njem največjega takratnega evropskega medaljerskega umetnika. Njegove stvaritve so umetniško enakovredne delom velikih portretistov rokokoja. Tudi v tehnični izvedbi so odlične kvalitete.

Tako naš novomeški rojak, ki v daljni tuji zemlji ni pozabil, da je iz Novega mesta doma — saj je v svoj avtoportret vrezal, da je Novomeščan iz Kranjske — v sodbi sodobnikov in vrednotenju današnjega časa stoji na visokem piedestalu velikega umetnika.

In čisto na koncu še primerjava, ki se človeku sama od sebe ponuja: Ko so jeseni 1905 v prav tem bavarskem Münchnu pokopali Antona Ažbeta, se je na njegovi zadnji poti zvrstilo vse, kar je takrat v Münchnu, nemških Atenah, v umetnosti kaj pomenilo. Za vedno je odhajal umetnik, ki je dobrih sto let po Šegovi smrti bil nesporna

1768—1770: Karel Albert kot cesar Karle VII. (serija bavarskih vojvod)

avtoriteta številni mednarodni umetniški družini in bil mnogin od njih učitelj in vodnik v svoji lastni znameniti umetniški šoli.

Šega in Ažbe, dvoje zlahtnih slovenskih življenj, ki sta razdajala bogate sadove svoje umetnosti v istem mestu ob Isari in sta tam, daleč od domovine, našla svoj zadnji dom in mir.

Janko Jarc

Prvi kadri po cenejši metodi

23. aprila zvečer so v prostorih Zavoda za izobraževanje v Novem mestu podelili diplome 18 absolventom tehniške srednje šole za odrasle, ki so uspešno opravili zaključne izpite. Na ta način smo dobili 4 nove tehnike v električni in 14 tehnikov v strojni stroki.

Svečanost se je začela s krajšim nagovorom tov. Slavka Vuteja, ki je poudaril, da so to prvi diplomanti srednje tehniške šole za odrasle v No-

vem mestu. Ob tej priložnosti se je zahvalil za razumevanje gospodarskim organizacijam, ki so podprle prizadevanje delavcev iz proizvodnje, da si pridobijo srednjo izobrazbo na tej šoli.

Slovesni podelitvi diplom je prisostvoval tudi sekretar obč. komiteja ZK v Novem mestu tovariš Franc Kotnik. V krajšem govoru je označil šolanje na srednji tehniški šoli za odrasle kot spodbuden začetek hitrega reševanja

vprašanja strokovnih kadrov v gospodarskih organizacijah. Ta način izobraževanja ima nedvomno precejšnje prednosti pred rednim šolanjem na ustreznih strokovnih šolah, kajti tehnik, ki pride iz šole za odrasle, je tehnik v pravem pomenu besede, in ne pripravnik brez prakse.

Diplomantom sta potem podelila diplome inž. Jože Suvorov in Peter Petrovič, direktorja tehniških šol za strojno elektrotehniško stroko v

Ljubljani. Omenjeno je bilo, da je uspeh, dosežen pri zaključnih izpiti, zelo blizu republiškega povprečja, vsekakor pa nič slabši, kot ga dosega na rednih srednjih tehniških šolah. Če upoštevamo, da so bili slušatelji v Novem mestu v glavnem zaposleni polni delavniki in da so se mnogi v Novo mesto vozili k predavanjem, je uspeh še toliko bolj zadovoljiv.

Po uvodnih svečanostih so se diplomantje in gostje (predsednik ObLO v Novem mestu Sergej Thorževski, predstavniki gospodarskih organizacij, predavateljski kolektiv in ostali) porazgovorili in izmenjali svoje misli še ob zakuski. Pogrešali pa so še nekatere predstavnike gospodarskih organizacij, iz katerih so tudi bili diplomanti.

V juniju bomo dobili prve tehnike, ki se šolajo na lesnem oddelku tehniške šole za odrasle, v naslednjih letih pa tudi tehnike iz vrst slušateljev, ki zdaj obiskujejo nižje semestre. Tako kader hitro narašča. Prav ob tem pa so se že pojavili pomisleki, češ ali ne bo kadra preveč in ali bodo podjetja še voljna podpirati svoje zaposlene, ki se želijo ustrezno izobraziti? Dosedanje izkušnje so pokazale, da ni bojazni, da bi iz kakršnihkoli razlogov ukinito to šolo.

Ce upoštevamo, da je tak način izobraževanja cenejši (v primerjavi z rednim šolanjem) in da dobimo kadre, ki so k svoji večletni praksi dodali samo še ustrezno znanje in postali izkušeni strokovnjaki na svojem področju, vidimo da je neobhodno potrebno z izobraževanjem prek zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela v Novem mestu nadaljevati.

Jožica Mladkovič (7. razred osnovne šole v Cerkljah ob Krki): NASA VAS (linorez) — Z razstave mladih risarjev brežiške občine.

Po končani reviji v Vidmu - Krškem

Za nami je sedem dni bogate kulturno-prosvetne dejavnosti s področja krške občine. Revija je pokazala kvaliteten raven in množičnost, ki je bila po obsegu zavidanja vredna. Občinska zveza Svobod in prosvetnih društev je prizadevno posegla v priprave in izvedbo te velike kulturne manifestacije. Polna dvorana navdušenih gledalcev je večer za večerom hvaležno pozdravljala nastopajoče pevske zbornice, recitatorje, gledališke skupine in zabavne ansamble. Vredno je pripomniti, da je bila ta prireditev po množičnosti edinstvena v celem bivšem novomeškem in sedanjem celjskem okraju.

Ze prvi večer je zajel nad sedemsto nastopajočih; peto je namreč enajst zborov, med pesmimi se je zvrstilo osem

recitatorjev. Posebna komisija, ki je ocenjevala pevce in recitatorje, je dala po nastopu vsem sodelavcem veliko priznanje. Tov. Svetek, predsednik Okrajne zveze Svobod Celje, je dejal, da je ob nastopu čutil vse tisto, kar čutečemu človeku daje lepa pesem. Dejal je še, da široka pevska dejavnost krške občine dobiva tako svojo afirmacijo, zakaj pesem budi, navdušuje in daje ton življenju. Posebno važen je izbor pesmi; ta pa je bil na tem koncertu primeren. Pesem mora namreč pevec vzljubiti. Mi vsi jo moramo ljubiti, ker je naše bogastvo.

Naslednji večer se je predstavila igralska skupina Prosvetnega društva »Ivan Cansar« iz Leskovca. Igrala je komedijo hrvaškega dramatika Draga Gervaisa ZARADI

STANOVANJA. Delo je, z razmeroma mladim ansamblom, režisersko in scenografsko pripravil Marcel Stefančič. Delo z živo aktualno tematiko je publika lepo sprejela.

Mladinska sekcija DPD Svoboda iz Vidma-Krškega je pripravila sila zahtevno Gogoljevo komedijo v dveh dejanjih ZENITEV. Igralci so bili zvečina prvokrat na odriških deskah, tudi mlada režiserka Marjana Uršič se je z režijo tu prvič in prav pogumno spopadla. Treba je reči, da je bil Gogoljev smeh lepo interpretiran in da je uspela začetniška pot mladih igralcev tudi porok za uspešno prihodnost.

Dvema komedijama je sledil filmski večer. Za ga je pripravila komisija za filmsko vzgojo pri Svobodi Vidma-Krško. Filmsko predstavo je vodil Olaf Lavrenčič. Dobro izbrana spremna beseda je publiko seznanila z razvojem, tehniko in problematiko filma.

Igralska skupina Svobode Vidma-Krško je prispevala na občinski reviji še eno komedijo. Režiral je Zemljak. Interpretacija je bila dobra; zlasti sta vredni pohvale Desanka Kerin in Elica Božičnik.

Zadnji večer je bil posvečen zabavno-glasbenim ansamblom. Teh je bilo pet. Nežateri ansambli so se predstavili samo z lastnimi skladbami; slišali smo lepe prispevke za izvirno domačo zabavno glasbo.

Posebna komisija, ki je ocenjevala nastopajoče, je izbrala za medobčinsko revijo v Brežicah najboljšo. Med zbori mladinski zbor osnovne šole iz Krškega in s Senovega. Recitatorji so kar trije: Rajko Stupar, Vera Jalovec in Marcel Stefančič. Igralsko dejavnost bosta zastopali skupini iz Leskovca in Vidma-Krškega, zabavno glasbo pa ansambel Celulozar iz Vidma-Krškega.

M. S.

Televizor v KU Tržišče

Kulturno društvo v Tržišču je preneslo svoj televizijski aparat iz šolskih prostorov v krajevni urad. Šolska mladina bo tudi tu lahko gledala televizijske prenose, kar je učitelstvo že organiziralo, razen tega pa tudi vsi, ki se želijo izobraževati na sodoben način.

L. M.

Non-stop med knjigami

Ob dveh ali treh, dopolne, popoldne, zvečer — kadarkoli vstopite v Ljudsko knjižnico v Brežicah, boste našli med knjigami tovarišico SAVICO ZORKO. Zorkova je tukaj že 17 let knjižarka, ali slabo leto manj, kot je stara knjižnica.

»Kaj ljudje najraje berejo in katere pisatelje?« sem vprašal.

»Najraje jemljejo leposlovna dela. Od domačih so zelo brani: Bevk, Finžgar, Ingolič med starejšimi, med mlajšimi pa je zlasti priljubljen Smiljan Rozman. Med tujimi pisatelji so pogosto brani: Lev N. Tolstoj, Alexander Dumas in Kirst. Nasploš so bolj priljubljeni romani, celo triologije, manj novele. Za pesništvo se redki zanimajo. Raje pa berejo mlajše pesnike kot starejše ali pesnike iz polpreteklega doba.

Najpripomnim, da gredo s polje tudi poljudnoznanstvena in dokumentarna dela (Nürnberški proces), pa tudi knjige v tujih jezikih.

»Kako bi razdelili obiskovalce?«

»Mladine je največ, na drugem mestu bi bili bralci med 20. in 40. letom, nato pa stari ljudje. Med vsemi je največ bralk.«

»Zakaj je knjižnica tako privlačna?«

Najprej: NONSTOP poslovanje omogoča, da lahko vsakdo ob vsakem času pride po knjigo. Tako lahko pri-

dejo tudi prebivalci iz drugih krajev (iz Sromelj, Pohance, Dobove itd.). Najvažnejše pa je to, da posvečamo vso pozornost bralcu. Menim, da knjižničar ne sme biti »natakar kulture«, ki hitro prinese to ali ono knjigo in odstavi obiskovalca, ampak je njegova dolžnost, da bralcu svetuje in ga poprosi za mnenje o knjigi, ki jo je prebral. Tako ugotovimo, ali je ta in ta knjigo res prebral, na drugi strani pa zbiramo želje obiskovalcev, ki si žele taka in taka dela.

»Kaj bi rekli o bralcih na splošno?«

»Da imajo presenetljivo dosti časa. Knjige hitro vrnejo in si izposodijo druge.«

»Gospodinje tudi kaj pridejo?«

»Da, ob sredah in sobotah,

Priljubljena knjižničarka tovarišica Savica Zorko

ko imamo živilski trg. Knjižnica je blizu trga, pa se ta ali ona žena kmalu odloči, da nas obišče.

»Kaj pa vi, veliko berete?«

»Ne utegnem.«

»Kako izkoristite prosti čas?«

»Ga skoraj ni.«

»Pa dopust?«

»O, to pa! Rada potujem in hodim na planine. Posebno ljuba mi je Trenta.«

»Kje trenutno delate, se udeležujete, pomagate?«

»V pripravah za medobčinsko dramsko revijo, ki bo v Brežicah.«

Z.

OTVORITEV MEDOBCINSKE REVIEJE KULTURNIH DEJAVNOSTI V BREZICAH

Pesem iz šeststotih grl

V petek, 26. aprila zvečer, se je v nabitih polni dvorani prosvetnega doma v Brežicah pričela Medobčinska revija kulturnih dejavnosti 1963, na kateri se bodo do sobote 4. maja srečali mnogi kulturno-prosvetni delavci in skupine iz občin Brežice, Črnomelj, Karlovac, Metlika, Novo mesto, Samobor, Sevnica, Trebnje, Vidma-Krško in Zagreb. Med številnimi gosti smo opazili pokrovitelja prireditve, predsednika ObLO Brežice tov. Milana Sepetavca ter predstavnike republiškega sveta Svobod in prosvetnih društev, okrajnih svetov Svobod in prosvetnih društev iz Celja in Ljubljane, predstavnike garnizona JLA iz Brežic, zastopnike kulturnega življenja iz Zagreba, Samobora in Karlovca ter vseh občin, ki sodelujejo na reviji.

Ob zvoku fanfar se je kmalu po 20. uri odgrnila zavesa, na odru pa se je osvetljen od žarometov prikazal skupni 450-članski mladinski pevski zbor. Predsednik občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev iz Brežic tov. Jaka Dernač je otvoril prvo

prireditev, večer pevcev in recitatorjev, in zaželel, da bi revija dosegla svoj smoter, ki je hkrati del programa prosvetnih društev — plemenitenje človekove notranjosti, da bi spoznali, kako lepo je v naši domovini biti mlad. Takoj za tem pozdravom je iz 450 grl zadonela pesem: Kako lepo je v naši domovini biti mlad.

Ze prvi dan revije, ko se je na odru zvrstilo 6 mladinskih pevskih zborov, med njimi zbori iz Artič, Senovega, Sevnice, Črnomlja in Vidma-Krškega, dalje oktet PD »Bratov Pirkovičev« iz Sentjerneja, moški pevski zbor DPD Svobode »Dušan Jereb« iz Novega mesta ter mešani pevski zbor kulturno prosvetnega društva »Slovenski dom« in Zagreba, je dokazal visoko kulturno raven brežiške revije. Med nastopi pevskih zborov se je na odru zvrstilo 7 recitatorjev in recitatorik. Prireditve dokazuje, da med našim ljudstvom ni zamrla umetniška ustvarjalnost, ki je pognala korenine med mladino in odraslim ljubitelji petja in recitacij. Publika je vse nasto-

joče nagrajevala z burnim aplavzom. M. J.

Osemletka v Adlešičih potrebuje učitelje

Od 1. marca so na osemletki v Adlešičih le 4 učne moči. To gre v prvi vrsti v škodo kvalitete pouka. Nastaja resno vprašanje, kako dolgo bo adlešička osemletka lahko živela s štirimi učitelji.

Zlasti manjka učitelja glasbe, ki bi poleg dela na šoli našel široko polje udejstvovanja v adlešički glasbeni folklori. Domača folklorna skupina in tamburaški zbor bi bili glasbenega učitelja, ki bi jih lahko naučil česa novega, zelo vesel. Se vedno znajo le nekaj plesov in pesmi, ki so se jih naučili že pred leti. Prav gotovo bi bilo odveč poudarjati veliko narodnopsno vrednost glasbene in plesne folklorne, ki še vedno živi v tem deviškem kotičku Slovenije.

Za praznik delovnih ljudi pošilja najlepše čestitke in želi še nadaljnjih uspehov vsem znancem in prijateljem, posebno pa aktivu mladine v Boštanju, vojak Jože Godec.

VSEM SVOJIM STRANKAM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN KOLEKTIVOM NA OBMOČJU NAŠEGA ZAVODA VOŠČIMO ZA PRAZNIK DELA!

MEDOBCINSKA ZAVAROVALNICA

NOVO MESTO

Milan Filipčič: REICHSTAG V PLAMENIH

16

»Rjava knjiga« bi tedaj imela prav, ker trdi, da so bili soudeleženci van der Lubbeja nacionalsocialisti, ki so iz zažgane stavbe pobegnili skozi podzemeljski hodnik, ki vodi v Göringovo palačo.

Dimitrov je takoj doumel, kam teži sodišče: »Kako je mogoče, da je van der Lubbe, ki sam ni mogel zažgati lesene barake v Neuköllnu, naenkrat sam zažgal ogromno stavbo Reichstaga?«

Van der Lubbe zamrma: »Ne vem.«
Tako je Dimitrov obrne k van der Lubbeju in ga vpraša, od koga je dobil zažgalna sredstva za požig. Van der Lubbe se obrača k sodišču in prosi, da mu na to vprašanje ne bi bilo treba odgovoriti. Tedaj Dimitrov odločno vzkligne:

»To pomeni, da vi niste bili sami, pomeni, da ste bili orodje v rokah drugih!«

Zaman predsednik Büniger besni, zaman brez moči kriči:

»Kdo je tukaj predsednik, jaz ali vi?«
Dimitrova so petkrat odstranili iz sodne dvorane. Toda on neustrasno vodi proces. Odkrito zastavi za fašiste najbolj nevarno vprašanje:

»Ali niso požigalci prišli skozi podzemeljski hodnik, ki vodi v Reichstag?«

Dosegel je svoj cilj. To dokazuje odgovor sodnika: »To vprašanje ne bo postavljeno.«

LAŽNE PRIČE

Proti Dimitrovu je sodišče nastopilo z raznimi lažnimi »dokumenti«, ki naj bi jih baje našli pri njem v teku preiskave. Na vprašanje državnega tožila, ali je Vodič po Berlinu (brošurica), kjer so stavbe Reichstaga in dvorec zaznamovani s »tajinstvenimi« krizici njegov, Dimitrov hladnokrvno odgovori:

»Imel sem takšno knjižico, toda ne vem, če je to prav ta. To knjižico so mi pokazali na policiji, toda za vašo politično policijo ne jamčim.«

Nastopi lažna priča Helmers, natakar v restavraciji, ki trdi kljub odločnim izjavam številnih drugih natakarjev v isti restavraciji, da je videl Dimitrova v lokalu z van der Lubbejem. Dimitrov izjavlja, da je bil v tej restavraciji z avstrijskim pisateljem Rosnerjem. Predsednik sodišča takoj pojasnjuje, da te trditve Dimitrova niso mogli preveriti, ker Rosnerja »niso našli«. Dimitrov polije predsednika s hladno vodo:

»Poiščite ga, kakor se spodobi, po vaših koncentracijskih taboriščih.«

Nastopi tipična nacistična priča vratar Reichstaga Hornemann. Čeprav je pred nekoliko dnevi z državnimi tožilec bil prisiljen priznati, da je bil Dimitrov na dan požara (27. in 28. februarja) v Münchnu, Hornemann topoglavno trdi, da je Dimitrova na dan požara videl v stavbi Reichstaga. V sodni dvorani — smeh. Dimitrov se prav tako smeje, toda sprašuje:

»Zel bi vedeti, kdo je plačal pričo za njene izpovedi?«

Sodišče opozarja Dimitrova, toda on že vzkligne: »Čestitam državnemu tožilstvu, da je našlo tako pričo!«

Kot priča nastopi Denschel, ki je uslužben v socialdemokratski frakciji v Reichstagu. Ta trdi, da je na dan požara videl v Reichstagu Torglerja s Popovom. Dimitrov opozori sodišče, da je priča v svojih izpovedbah pred osmimi meseci trdila preiskovalcem drugače. Zato ošvrkne:

»Čudno, gospod predsednik, kako se stvari razvijajo! In to ni prvič. Priča Denschel se je šele kasneje naučila marsičesa. Priča ima čudovit dar — spomin, ki se hudi z zamudo.«

Zaradi te pripombe odzamejo Dimitrovu besedo, češ da je predrzen. Toda Denschel je prisiljen, da se odreče svoji izpovedi in poptežan zapušča prizorišče. Nastopi vodja oddelka za tisk pri nacistični stranki rezervni major Weberstedt. Predzno trdi, da je v Reichstagu pogosto videl Taneva, in to v času, ko je bilo na procesu že ugotovljeno, da je Tanev prisel v Berlin šele 24. februarja — tri dni pred požarom. Pri navzkrižnem spraševanju se priča zaplete in občinstvo se glasno smeje.

Dimitrov samo ugotovi:

»Nacionalsocialisti so v procesu zelo dobro razdelili vloge. Eden izjavlja, da je videl v Reichstagu van der Lubbeja. Drugi pravi, da je videl Dimitrova, tretji Popova, četrti Taneva.«

Iz sodne dvorane se umikajo razkrinkane in osmešene priče — nacistični uradniki, policaji in častniki. Nje zamenja nova vrsta prič.

PRIČE VOHUNI

V sodno dvorano vstopi »priča« obtožujoče oblatiti — Hinz. Sam priznava, da mu je policijski polkovnik ukazal, naj sodeluje v akciji proti komunistom. Svoječasno so Hinza že razkrinkali: berlinska komunistična organizacija je ugotovila, da je nacistični agent-provokator. Na proces so ga pripeljali naravnost iz zapora, kjer prestaja kazen zaradi kaznivega dejanja. Sodišče čita dolg spisak njegovih kazni, kajti že večkrat je bil obsojen. Njemu pripisujejo tudi namero, da je hotel napasti biro za pomoč brezposelnim.

Dimitrov vstane in vpraša, zakaj sodišče dovoljuje, da kot priče nastopajo taki zločinski tipi. Predsednik sodišča mora ukazati, naj Hinza odstranijo iz dvorane.

Humor prednamcevi

NA LOVU

Lovca (pastirju): Ali nisi videl tu mimo teči zajca?
Pastir: O pač!
Lovca: Kdaj in kam se je obrnil?
Pastir: Na svetega Martina dan bo že dve leti, kar je tu mimo tekel ...

DOBER SVET

Mlada vdova: Vedno me muči glavobol, go spod doktor, kaj naj vendar storim?
Zdravnik: Omožiti se zopet, milostljiva gospa, potem pa bo moža namesto vas glava bolela.

KRATKO PA JASNO OPRAVIČENJE

Neki učitelj je prejel od revne vdove sledeče pismice »Spoštovani goskodo učitelj! Prosim, opravilite mojemu sinu Pricu zamudo šolskega obiskovanja. Dotični je za legarjem pred nekaj dnevi umrl.«

(Iz Dolenskih novic 1891, 1892)

KAKO JE NASTAL NAPRSTNIK?

Našim šiviljam naznanjamo, da je naprstnik že 225 let v rabi. Prvi naprstek izdelal je leta 1667 zlatar Nikolaj Beuschosten v Amsterdamu ter ga daroval nekeje goskodi za njeni god s to opombo, da bi si pri šivanju prsta ne zbodla. (Dolenske novice, 1. marca 1892)

ABC 20 KOM. SAMO 60 DIN!
TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA
VSI PRODAJALCI V TRAFIKAH V NOVEM MESTU IN VIDMU-KRSKEM
ČESTITAJO SVOJIM STRANKAM ZA 1. MAJ!

OBIŠČITE GRAD MOKRICE!

Tako vabl v več jezikih turistični letak, tako prišepetava kajzpeti okoli starodavnega mokriškega gradu. Mokriški grad obeta postati osrednja turistična postojanka v breški komuni. Ko bo preurejen, se bodo gostje zatekali v na starodaven način opremljene tujske sobe v gradu, v veliko restavracijo in v senčno zavetje mokriškega parka.

Inž. arh. Spelka Valentincič pripoveduje o načrtih za preureditve starodavne grajske stavbe, ki bo kot sodoben turistični objekt kljub vsemu ohranjala vso mikavnost prastare preteklosti:

— Grad Mokrice bo kot starodavna stavba ostal neokrnjen in bo ohranjal vse svoje posebnosti, to je vodilna misel, ki nas spremlja pri preurejanju. Kot gostišče mora nuditi grad gostom najsoodnejše udobje, to je drugo vodilo.

Za začetek morda nekaj več o tem, kaj bo gostišče v gradu Mokrice potem, ko bo preurejeno, nudilo gostom. Turizem se začneja pri cestah, zato bo vedno asfaltirani cestjo od avtomobilskega priključka pa do tam, kjer se začneja vzpenjati proti gradu Mokrice potem, ko bo sen, kot je zdaj, malo razširjen, vendar zelo dobro vzdrževan.

V gradu nameravamo urediti centralno kurjavo na mazut. Gostom bo na voljo dovolj ležišč v sobah, ki bodo opremljene s tistim grajskim pohištvom. Vsaka soba bo imela svoje sanitarije in kopalnico, le v nekaj primerih bodo kopalnice skupne. Grajski vodovod bo črpal vodo iz dosedanega zajetja, ki ima dovolj vode. Restavracija bo v prvem nadstropju in stolu, v povečani polkrožni dvorani. Povečali jo bomo tako, da bomo dosedanje restavracijske prostore združili v enega, brez vmesnih zidov, vendar tako, da bo nosilna konstrukcija ostala neizpremenjena. Ponodbi bo grad razsvetljen z reflektorji, tako da bo stav-

preurejajo v lapidarij, v majhen muzej, v katerem bodo zbrani vsi stari kameniti spomeniki z gradu in okolice. Vsak gost, ki se zanima za stare znamenitosti, si jih bo lahko tam ogledal, večjezna razlaga v napisih pa mu bo posredovala najpomembnejše podatke.

Tudi grajski park bo urejen

Veliko si obetamo od mokriškega parka, ki je eden najznamenitejših in tudi najlepših v Sloveniji. Letos je bilo upravljanje parka, ki tvori z gradom celoto, končno le prepuščeno gostišču v Mokricah. Gostišče prevzema letos tudi upravljanje nad ostalo bližnjo okolico gradu in nad mokriškim jezerom ob vznožju hriba. To je potrebno že zategadelj, da se izognemo nepotrebnim nevarnostim, do katerih pride zelo rado v primerih dvovlasništva.

Mokriški park je urejen po angleškem vzorcu. Drevje raste v posameznih drevesnih skupinah in sestojih, vmes so jase in košenice. V parku je precej redkih, eksotičnih dreves, danonans redka posebnost pa je skupina štirih ikov, ki predstavljajo letne čase. V jezeru ob vznožju gra-

jskega jezera, ki je v bližini gradov, da je opozorilo na veliki dvajset odstotkov londonski borzi pa je akcije tobačnih tovarn. Toda strah pred rakom ni bil dolgo. Ze v vianskem tobačne tovarne so, da je proizvodnja cigaretski dosegla rekordno vi-

si, da je opozorilo na veliki dvajset odstotkov londonski borzi pa je akcije tobačnih tovarn. Toda strah pred rakom ni bil dolgo. Ze v vianskem tobačne tovarne so, da je proizvodnja cigaretski dosegla rekordno vi-

»Apeninski volk« prijatelj

Nardello, eden najvišjih italijanskih zločincev, zaslovel, imenovan »Apeninski volk«, ki se je dvajsetkrat v gorah južne Italije prišel končno v restavracijo. 39-letni Nardello bil že v odsotnosti obtožen za dosmrtno ječo. V zločinski karieri je ubil ljudi, med njimi tri ženske, njegovo glavo je bila njegova nagrada treh milijonov lir.

Nardello je takoj po koncu organiziral gangsterstvo, ki se je specializiral za roparske napade na avtomobile in avtobuse. Leta 1960 so ga aretirali zamora dveh ljudi ter ga v ječo v mestu Avelino. Toda od tam mu je uspelo pobegniti in naj se je skrival v gozdu okrog Aveline. Prebili so ga niso upali namaholj, ker je grozil, da izdalce brez usmilje-

nja pobli.

Nedavno tega pa je policija vendarle dobila opozorilo. Dvesto karabinerjev so je odpravilo v vas Volturara Irpina, kjer se je gangster večkrat skrival, in siledilo okrog nje obroč. Nardello se je vdal šele po večurni dramatični borbi.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Milijoni brez vodovoda

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije 175 milijonov ali 87 odstotkov vsega prebivalstva na področju vzhodnega Sredozemlja nima vode v hišah, ampak jo morajo ljudje nositi od drugod, včasih zelo daleč.

Zaradi takih razmer se ra-de širijo bolezni, ki jih prenaša voda, n. pr. driska, tifus in kolera. Po mnenju te organizacije v bližnji bodočnosti ne smemo pričakovati, da se bo stanje izboljšalo, kajti število prebivalstva narašča hitreje kakor gradnja sodobnih stanovanj z vodovodnimi napravami.

Kadilci so pozabljeni

Kadilci cigaretski imajo krampolin. Tako se vsaj zdi, ko je minilo leto dni, ko je združjenje britanskih zdravnikov objavilo svoje ugotovitve, da je kajenje od vzrokov raka na pljučih.

—

Pismo iz Modriča

Tone Cizel iz Brežic in Vili Šiško z Rake, ki sta pri vojakih v Modriču, želita vsem bralecem Dolenskega lista, posebno pa domačim, prijetno prvomajsko praznovanje. Mladinskim aktivom čestitata in jim želita še mnogo uspehov.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Jože Fabina iz Vrhovcev 6 pri Adlešičih, edini izmed dvojice moških, ki se še ukvarjajo s pletenjem podstavkov in sevnice iz stame. Oba izdelka, seveda zelo majhna, s pridom prodajajo kot turistični spomenek

Vaška tragedija v Švici

V švicarski Švici se je v bližini kraja Rechthalten odigrala strašna tragedija. Skupina fantov v starosti od 14 do 15 let je zopet hotela nagajati 62-letnemu posebnicu Aleju Burriju, in to tako, da so obstrlevali njegovo samotno kmetijo z rancijskimi puškami. V brezumni jezi je starec pograbil puško iz leta 1870 in z njo odgovoril na strahljive. Pri tem je enega fanta ubil, drugega pa hudo ranil. Ko je naslednjega dne prišla policija, je starec pobil svojih sedem krav, zažgal domačijo ter vzel z zadnjim

nabojem življenje še sebi; njegovo truplo so našli na pogorišču.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Ne kadim več

Odlučeno je! Prenehal bom kaditi! Svoj sklep sem pričel izvajati s takšno energijo, da so se me vsi v hiši pričeli bati ... Celo predsednik hišnega sveta se mi je prvi pričel odkrivati, kadar sva se srečala, sosede pa so me le šepetaje ogovarjali. Zaradi silne koncentracije volje sem pričel škripati z zobmi.

Vsem, ki so me hoteli poslušati, sem pripovedoval zgodbo o nikotinu in raku na pljučih. Vsi so se me pričeli bati in izogibati. Celo moja strojejska se me je pričela bati: skoraj nič več ni klepetala s prijateljicami po telefonu in v službi se je nehala sminkati.

Nekega dne je prišel v mojo pisarno direktor. — Kaj je z vami, prijatelj? — me je vprašal. — Vedno ste bili vzoren uslužbenec, zdaj pa se celo vaša strojejska, to nežno bitje, pritožuje nad vami.

Nežno bitje je pričelo jokati. — Bolje je, da joče, — sem odgovoril osorno, — kakor pa da se po cele ure pogovarja s prijateljicami po telefonu in dela napake.

Nežno bitje je pričelo še siloviteje jokati. Zaškripal sem z zobmi. Direktor je prestrašeno odstopil za korak, nato pa je izrvlel cigarete. Preden si je eno prižgal, jih je ponudil tudi meni.

— Hvala, ne kadim. — Od kdaj pa? — se je živoanimal. — Ze tri dni! — sem ponosno odgovoril. — Zakaj pa tega ne poveš? ... Aha, to je torej! ... Jaz sem pa mislil vse mogoče ...

Odmahnil je z roko, kakor da bi mu padel kamen s srca, in nadaljeval: — Popolnoma vas razumem, dragi prijatelj. Tudi jaz sem bil nezmesen, ko sem poskušal opustiti kajenje! Zopet mi je pomohlil zavojček pod nos.

— No, no! Prižgite si eno! — me je silil direktor dalje. — Nikar se ne šalite! Čisto boste izgubili živcel! Obrnil se je k jokajočemu nežnemu bitju: — Ne jočite! Minilo ga bo, brz ko si bo prižgal prvo cigareto ...

Dalje kot pet dni pa tako ne bo vzdržal ... In je odšel. Strojepska je takoj vstala, si izzivalno prižgala cigareto in zapustila sobo.

Zaškripal sem z zobmi. Naslednje dni sta zavladata v mojem oddelku vsesplošna zmeda in nered.

Da bi premagal svojo potrebo po tobaku, sem pričel piti. Kimalu sem zelo oslavel. Z vsemi v pisarni sem se skregal, nazadnje še z direktorjem.

Ko sem naposled dobil odpoved, sem uvidel, da bi bilo pametneje, ko bi vendar pričel zopet kaditi. V obupu sem si prižgal cigareto, toda bil sem telesno že tako izčrpan, da nisem več prenesel tobaka. Po prvem dimu se mi je vse zavrtelo v glavi in sem omahnil na strojejsko. Dekle je zavreščalo, planilo kvisku in pričelo govoriti po vsej pisarni, da sem jo med delovnim časom skušal nesramno nadlegovati. Spoznal sem, da v tem okolju ne morem več ostati.

Tako sem ostal brez službe, brez prijateljev in brez denarja.

Toda nihče ne more reči, da nisem bil mož beseda — vsaj pet dni ...

Bolezni ožilja-znak blaginje

Človeštvo postaja vedno bolj zdravo — tako vsaj poročila OZN za obdobje zadnjih desetih let. Vsekakor pa so glavni vzroki smrti srčne bolezni, rak, bolezni ožilja in prometne nesreče.

Znak blaginje so po ugotovitvah statistike bolezni ožilja; te napadajo zlasti tiste ljudi, ki imajo prevelik tek in se premalo gibajo, zlasti pa tiste, ki jih vse preveč mikata tobak in alkohol. V tem primeru pomaga le zmerno življenje. Poročilo, ki so ga pripravili strokovnjaki OZN, poudarja, da umre na svetu letno kakšna dva milijona ljudi za rakom. Po istem poročilu je v mnogih državah postal precej problem zlasti pljučni rak.

Največ smrtnih prometnih nesreč je v ZDA in v Kanadi, v Avstraliji in v Zahodni Nemčiji, kjer je med moškimi 30 smrtnih primerov na 100.000 ljudi. Na splošno predstavljajo prometne nesreče polovico vseh smrtnih nesreč; na drugem mestu so smrtni nesreče zaradi padcev, na tretjem pa zaradi pijanosti.

Po tem poročilu raste tudi število spolnih bolezni. V Belgiji, Franciji, Grčiji, Italiji, Turčiji in drugod se je število sifilitikov v letih med 1955 in 1960 podvojilo, medtem ko število spolnih bolezni narašča na splošno tudi v Afriki.

— Lepo se drž!, nasmejni se in nikar vendar ne krili z rokami!

JACK LONDON:
KRISTOF DIMAČ
PRIREDIL: Stanko Dimenc
RIŠE: Janez Gruden

157. Koliko časa je ležal v poslednji omedlevici, ni vedel. Ko se je predramil, je trepetal od večernega mraza. Labiskwee ga je poklicala. »Umrla bom,« je rekla s slabotnim glasom in mu dala vrečico. Kriš ni dojel besed in spet se ga je lotila omotica. Ko se je predramil, je spoznal, da je sam.

158. Odprl je vrečko, ki mu je usula majklena zaloga živil. Niti koščka ni bilo, kaj pa? To so bili grizljaji, ki jih je strahovito temu gladu iztrgala neka neskončna ljubezen. Z blaznim krohotom je zagnal zalogo v nezavest.

159. Sanjal je: Yukon se je posušil. Hodil po strugi in pobira debele kepe zlata. Opazi, da so dobra jed. Hlastno jih je. — Omotica je izginila. Hotel je zbuditi Labiskwee, toda spomnil se je. Ozrl se je po živilih: ni jih bilo več! Zdal je spoznal, kaj so bile v njegovih sanjah in deliriju yukonske kepe zlata.

Delovni ljudje za praznik dela

V Novem mestu je bila svečana akademija v Prosvetnem domu že v petek zvečer. To je bila hkrati otvoritvena manifestacija naših delovnih ljudi za 1. maj. Razen tega bodo vsi večji in manjši delovni kolektivi organizirali interne svečanosti, marsikje združene z izletom v partizanske kraje ali na turistične postojanke. Mladina in pio-

nirji bodo imeli proslave s kulturnimi sporedi v šolah, novomeško učiteljske pa bo proslavilo praznik dela na Hmeljniku, kjer bo program in razgovor s prvoborcem generalom Ambrožičem. Sportna društva pripravljajo več telesnovzgojnih prireditev, gostinci pa pravijo, da so za praznike dobro založeni.

Črnomelj se je že v dneh pred prazniki odel v zastave. Na predvečer 1. maja bo sprejeto vseh delovnih organizacij od Črnomlja do Kanjižarice. Posamezne gospodarske organizacije bodo na kamionih pripravile simbolični prikaz svoje dejavnosti in perspektivnega razvoja. Sodelovala bosta tudi godba in AMD. Po sprejedu bo miting. Posebne proslave in izlete v naravo pripravljajo vsi večji kolektivi.

Metlika se je na praznovanje dobro pripravila. V nedeljo pred prazniki je bila svečana akademija, za praznične dni pa organizirajo več izletov k turističnim postojankam. Tudi metliška podjetja so se odločila pra-

zovati delavski praznik v okviru svojega kolektiva.

V Semiču je bila 28. aprila

zvečer svečana akademija s kulturnim programom v Domu prosvete in kulture.

Belgijci in Francozi – bodoči turisti v naših krajih?

Na povabilo Dolenjske turistične zveze je 21. aprila prišla na Otočec večja skupina belgijskih in francoskih novinarjev ter predstavnikov potovalnih agencij. Omenjena skupina je prišla v Beograd z novim letalom Caravelle, ki ga je JAT nabavil v Franciji. Od tam so odpotovali v Dubrovnik, 21. aprila pa so z letalom prispeli v Zagreb, od tod pa takoj odšli na Otočec. V razgovorih s predstavnikmi Dolenjske turistične zveze

so spoznali turistične privlačnosti Dolenjske. Posebno zanimanje so gostje pokazali za športni ribolov, za termalna zdravilišča, za samostan Pletanje in za simpozij Forma viva v Kostanjevici.

Ze zvečer istega dne je imela skupina gostov v Zagrebu tiškovno konferenco, ki jo je sklicala Turistična zveza Hrvatske, zato se je morala od nas kaj hitro posloviti. Naslednji dan je že odpotovala v Pariz.

— N. P.

Oživitve TVD Partizan na Mirni

Na pobudo krajevne organizacije Socialistične zveze na Mirni je bila 15. aprila skupna seja odbora SZDL in TVD »Partizana«. Razpravljali so o tem, kako bi oživili telesno vzgojno društvo in v okviru tega vse dejavnosti, za katere imajo pogoje. V zvezi s tem naj bi služil svojemu namenu tudi dom TVD »Partizana«. Na seji so se dogovorili, da bo občni zbor tega društva 12. maja. Na njem bodo sprejeli nekaj ukrepov za hitro ožvitev dejavnosti in perspektivni plan dela.

Z bolgarske meje

pošilja vsem znancem in bralcem našega lista čestitke z najlepšimi željami Matija Setina, ki je tam pri vojaki.

»OBČAN« pred volitvami

Razen običajne tematike prinaša »Občan« tudi tokrat vrsto prispevkov, posvečenih pripravi na bližnje volitve. Uvodnik Ob novi ustavi je izpod peresa dr. Joža Vilfana. Sledijo članki o izgradnji materialne baze 1958-62, o temeljih za razvoj družbenih služb in o rasti našega samoupravljanja. R. Bradašnja, S. Pratinmer, J. Humar, T. Gošnik, N. Grom, in M. Lipovek pišejo v obliki intervjujev o razpravah na bližnjih zborih volivcev in kandidiranju glede na specifično problematiko posameznih komun. V posebnem sestavku so obrabloženi novi republiški zakoni. Dr. Dušan Savnik je sestavil obsežen in natančen pregled zakonov IRS, ki jih je bila sprejela Ljudska skupščina četrtega sklica, Stanko Mišičič pa z istega vidika in za isto časovno ob-

dobje obravnava zakone FLRJ (z nadaljevanjem v 30. in 31. št. »Občana«). V tej številki se zaključuje zanimiva razprava Borisa Mikoša Krajevne skupnosti v statistiki. Sledijo članki: S. Kobe, Določanje oblik in obsega zdravstvenih storitev, S. Plut, Naloge zdravstvenih centrov, Janez Jerovšek, Problem strukture kadrov in drugi sestavki.

Ker bo 29. št. »Občana« (prav tako 30. in 31.) zaradi specifične predvolitve in pravne tematike gotovo zanimiva tudi za širši krog političnih, pravnih in drugih delavcev, ki sicer niso naročniki lista, sporočamo, da lahko posamezne številke vsakdo pisмено naroči v upravi »Občana«, Ljubljana, Cankarjeva 5. Posamezni izvod stane 200 din, celoletna naročnina pa 5.000 din.

Delegati Spodnjega Posavja na okrajni mladinski konferenci v Celju

Pred dvema tednoma je bila v Celju okrajna mladinska konferenca. Razen delegatov so se udeležili tudi član predstava CK ZMJ Tomo Mišič, sekretar CK ZMS Tone Florjančič, predstavniki mladine iz okrajev Zrenjanin, Ljubljana in Maribor ter predstavniki celjskih okrajnih političnih organizacij in ljudskega odbora.

Iz poročil in razprave je razvidno, da mladina tega okraja pravilno dojema naš razvoj, probleme, ki se porajajo v tem procesu, in da ocenjuje svoje probleme kot sestavni del celotnega našega razvoja. Največji del poročil in razprav na konferenci so posvetili delu in problemom mladih ljudi v proizvodnji in kmetijstvu, čeprav so obravnavali tudi vsa druga področja, ki posegajo v delo in življenje mladih.

V razpravi je sodelovalo približno 30 delegatov in gostov. Izmed delegatov iz občin Spodnjega Posavja sta delegata Ivan Močič in Vojko Dvojnič iz sevnjske občine govorila o kmetijstvu ter racionalni organizaciji dela in smotrni razdelitvi notranjih rezerv, delegata Franc Gregel in Franc Petelin iz brežiške občine sta govorila o vajencih in o kmetijstvu, delegat Maks Unetič iz Vidma-Krškega pa o poklicnem usmerjanju. Izmed gostov so spregovorili mladim ljudem član predstava CK ZMJ Tomo Mišič o gospodarski integraciji, predsednik okrajnega odbora SZDL Celje inž. Andrej Marinc o perspektivnih možnostih mladih ljudi in sekretar CK ZMS Tone Florjančič o ustavi in bližnjih splošnih volitvah.

Ob zaključku so izvolili nov 29-članski okrajni komite in 5-članski nadzorni odbor. Za predsednika okrajnega mladinskega vodstva so ponovno izvolili Zvoneta Dragana.

»POKAŽI, KAJ VEŠ!« o statutu

Praznovanje 1. maja bo imelo v sevnjski občini predvolilni pečat. V ta namen so si zamislili tudi prireditev pod naslovom »Pokaži, kaj veš!«, na kateri bodo nastopajoči odgovarjali na vprašanja iz ustave in občinskega statuta, pri čemer bo dan največji poudarek pomenu in sestavi nove občinske skupščine. Ta prireditev bo vključena v osrednjo proslavo v Sevnici, medtem ko bodo manjše prvomajske proslave tudi v drugih večjih občinskih središčih in delovnih organizacijah.

Tradicionalni prvomajski sprejod v Krškem

Priprave za praznovanje 1. maja v Vidmu-Krškem so v polnem teku. Podobno kot druga leta sodelujejo v tej pripravi vse politične organizacije, ki so skupaj izdelale program praznovanja z vsemi zunanjimi manifestacijami. Zvečer pred praznikom dela bo v Vidmu-Krškem tradicionalna povorka z množičnim zborovanjem. Predvidevajo, da se bo teh manifestacij udeležilo od 1500 do 2000 ljudi. Mesto bo okrašeno z zastavami, na več krajih pa bodo ognjemeti. Centralnega praznovanja v Vidmu-Krškem se bodo udeležili tudi delovni kolektivi, katerih prihod na zborna mesta za sprejod bo organiziran.

V vseh večjih občinskih središčih bodo proslave zaprtega tipa, se pravi, da se bodo ljudje lahko udeležili svečanosti prvomajskih akademij, ki jih bodo pripravile krajevne politične in druge organizacije ter šole. Tudi v samih delovnih kolektivih bodo proslavili praznik dela. V podjetjih bodo krajša zborovanja

z govori, pregledani pa bodo tudi proizvodni in drugi uspehi gospodarskih organizacij. Nekateri delovni kolektivi bodo organizirali prvomajske izlete. Kakor je dejal predsednik občinskega odbora SZDL v Vidmu-Krškem tov. Lojze Štih, bodo prvomajske manifestacije resničen odraz počutja delovnih ljudi na celotnem področju občine.

Razen običajne tematike prinaša »Občan« tudi tokrat vrsto prispevkov, posvečenih pripravi na bližnje volitve. Uvodnik Ob novi ustavi je izpod peresa dr. Joža Vilfana. Sledijo članki o izgradnji materialne baze 1958-62, o temeljih za razvoj družbenih služb in o rasti našega samoupravljanja. R. Bradašnja, S. Pratinmer, J. Humar, T. Gošnik, N. Grom, in M. Lipovek pišejo v obliki intervjujev o razpravah na bližnjih zborih volivcev in kandidiranju glede na specifično problematiko posameznih komun. V posebnem sestavku so obrabloženi novi republiški zakoni. Dr. Dušan Savnik je sestavil obsežen in natančen pregled zakonov IRS, ki jih je bila sprejela Ljudska skupščina četrtega sklica, Stanko Mišičič pa z istega vidika in za isto časovno ob-

Ne dan-temveč mesec mladosti

V Vidmu-Krškem posvečajo veliko pozornost pripravi za praznovanje dneva mladosti. Ze prve dni maja se bodo začela športna tekmovanja z udeležbo mladine in ostalih, ki so vključeni v najrazličnejša društva. Se pred tem bodo izdelali skupni program, ki naj bi predvidel neprekinjena športna in druga srečanja mladine in pionirjev na osemletkah od prvih dni v mesecu do 26. maja, ko bo v Vidmu-Krškem osrednja proslava s prireditvijo. Na športno prireditev na tej proslavi so povabili tudi nekatere vrhunske slovenske športnike.

Zborovanje in sprejem v ZMS na Debencu

Proslave v počastitev dneva mladosti bodo v trebanjski občini dosegle višek 26. maja z mladinskim zborovanjem na Debencu. Ob tej priložnosti bodo v organizacijo ZMS sprejeli okrog 250 pionirjev, več noma iz sedmih razredov osnovnih šol, sprejeti pa bodo tuč tisti učenci iz nižjih razredov, ki imajo že pogoje, da lahko postanejo mladinci. Prireditve na Debencu bo združena s krajšim programom, v katerem bodo nastopile kulturne mladinske skupine iz vse občine. Na prireditve je vabljeni vsa mladina

iz občine in tudi starejši, zlasti starši tistih učencev, ki bodo letos prvič prejeli mladinsko knjižico in značko. Razen te osrednje proslave bodo v počastitev dneva mladosti še manjše prireditve na šolah.

Krški srednješolci v lokalni MDB

Mladina celjskega okraja bo letos osnovala lokalno MDB, ki se bo udeležila dela pri rekonstrukciji ceste Logarska dolina-Smarje-Mozirje-Rogaška slatina. Te akcije se bo udeležilo tudi okrog 25 mladincev in mladink — srednješolcev iz Vidma-Krškega. Po potrebi bi občasno lokalno brigado osnovali tudi v videmsko-krški občini, kjer

bi popravljali igrišča in pomagali pri drugih delih.

Zbor lokalnih štafet v Kostanjevici

V počastitev dneva mladosti bodo v občini Videm-Krško organizirali 7 lokalnih štafet, ki jih bodo kot vsako leto ponesli iz vseh večjih krajev. Štate se bodo zbrale v Kostanjevici, kjer bodo pričakale republiško štafeto mladosti. Ob tej priložnosti bo v Kostanjevici veliko zborovanje.

Naši fantje v Šabcu

iskreno čestitajo vsem znancem in prijateljem, posebno pa fantom in dekletom. Janez Kastelic, Jože Murn in Jože Sepič.

VSEM DELOVNIM LJUDEM V OBČINI, POSEBNO PA ZDRAVSTVENIM DELAVCEM ČESTITA ZA 1. MAJ

KOLEKTIV

ZDRAVSTVENEGA DOMA

NOVO MESTO

»Tam je torej Ljubljana, kjer ti stanuješ.« Zamislila se je in pri tem se je morda zavedala, da v kratkem odidem. Videlo se je, da ji je žalost prepregla obrazek. Zamolklo je vprašala:

»Kdaj spet prides?«
»Ce prej ne, k tvoji poroki, ko se boš možila, Meta. Tisti dan hočem plesati!«
Nevoljno je viknila: »Nič!« Ta »nič« je bil vedno dokaz, da je naša Meta huda.

Dolgo je zrla proti jugu, kjer je v svoji domišljiji gledala sinje Jadransko morje. Pri tem ni mogla prikriti, da se ji je ob levem očesu utrla prav drobna solza ter ji lezla po licu. Obrnila se je čisto od mene, da bi ne opazil, kako si je obrisala mokro lice. Pa sem vendar opazil.

Da bi jo premotil, sem jo pozval, da pojedva gledat, če bi se dobilo še kaj planinskega cvetja. To rase samo na selški strani Blegaša. Ta breg sva torej prehodila in preiskala. Hudičel je bilo vse polno, pa ni bilo cvetja na njih. Prav tako ni bilo murk, katerih je ob priličnem času prav mnogo. Skoraj ni bilo pričakovati uspeha, bilo je že nepozno. »Tu je pa zvezdica!« je vzkliknila Meta ter res izbrskala iz goste trave zakasnelo, majhno, zelenkasto planiko, katera se včasih dobi na Blegašu; kako leto jih je več, drugo leto pa zopet ni nobene. Po daljšem iskanju sva jih še nekaj staknila v travi in Meta je vse skupaj obdržala za spomin na tisti dan, ko je bila z mano na Blegašu.

Nato sva sedla v eno malih dolinic, ki so značilne za Blegašev vrh. Čas je bilo, da se po dolgi hoji nekoliko okrepcava. S sabo nisva imela bogve kaj. S ponosom lahko izrečem, da nisem nikdar zastopal stališča tistih vedno lačnih in vedno žejnih hribolazcev, ki bi na Kredarico ali na Begunjsko najrajši s sabo vzeli težko obloženega velbloda!

Pri tej priliki je pokazala Meta vse dobre lastnosti male gospodinje. Odvezala je ponižno bisazico ter po trati razvrstila z važnim obrazom, kar sva imela s sabo: za vsakega kos črnega kruha, nekaj suhih češpelj in nekaj orehov. Prinesla je tudi dva kamna, da bi mogla orehe tolči. Vmes pa je postavila stekle-

nico, v katero sva bila na Kalu nalovila mrzle studenčnice. »Da bova laže pila,« je omenila z veliko resnostjo, »sem vzela repuljico od doma, ker je grdo piti iz steklenice same.«

Tolkla sva orehe ter jedla jedra s črnim kruhom, kar je dobro. Tudi suhe češplje sva jedla s črnim kruhom, kar zopet ni slabo. Hladno vodo pa sva pila iz ene in iste »repuljice« in kakor zaljubljen dijak sem pil na tistem mestu, kamor je bila poprej pritisnila Meta rožnata svoja usteca.

Planinski blagor!

Preobdala jo je moč gorskega zraka in oči so ji skupaj lezle. Meta je hotela spat. Napravil sem ji iz bisazice majhno vzglavje, nakar je legla in takoj zaspala. Nad nama so se še vedno podili sivi oblaki proti jugu, da je bilo sonce največkrat zakrito. Sicer pa pekočina itak ni bila posebno močna, tako da je deklica lahko in dobro spala. Z obrazom je bila proti meni obrnjena in mirno je soplja. Spanje pa ji je bilo prignalo nekaj vročine v glavo, da so se ji delale rože na licih. Bil sem sam z njo na zapuščenih gorski višini! Ko so jo objemali moji pogledi, sem občutil prav živo, da bi bilo skoraj nemogoče, da bi se kdaj ločil od nje. V kratki dobi mojega bivanja na Jelovem brdu sta zrasli najini duši druga k drugi. Pri vsakem delu sva bila skupaj dan za dnevom in prvi čudež je bil, če me je Meta za kratek trenutek zapustila. Za-

torej me je tu na vrhu Blegaša silno mučila misel, kaj mi je početi. Gotovo, šel sem že skoraj predaleč. Igračkanja z mlado dušo bi ne moglo opravičiti tudi sorodstvo, ki je naju vezalo. Jezil sem se sam na sebe, da sem mogel tako čisto pozabiti svoja leta in da sem se obnašal kakor smešni stavec, ki je lazil nekda za Suzano, ko se je kopala. Ali vsi ti očitki niso olajšali mojih muk. Ko je tako v ljubki mladosti ležala pred mano in ko je v spanju spregovorila še celo nekaj besed, ki jih pa nisem umel, je prihajala moja jeza še silnejša. Videlo se mi je, da sem zagrešil nedopustljiv greh, ko sem motil ravnotežje mlade duše. Kaj naj počnem? Bil bi ji lahko oče, ali sedaj naj jo vzamem? Morda kakor kralj David Moabičanko, da ga je grela v postelji? Ozrl sem se na vitko telo, ki je tako naravno počivalo na zeleni trati; ali obenem sem si predstavljal, kakšno bi bilo to telesce, če bi ga vtaknil v tiste smešne cunje, v katere tako radi lezejo naše gospe in gospodične! In kak bi bil ta obrazek, če ga potisnem pod tisto, kar imenujejo gosposke ženske klobuk, ki je vselej nekaj zmečkane, nekaj pomendranega, nekaj takega, kar ni ničemer podobno, kar je vrhunec neokusnosti in kar, častite dame, pametnega človeka z največjo silo odganja od vas! V taki smešnosti naj bi živel Meta z Jelovega brda; prej nego poteče leto, jo pograbi jetika in jaz naj postanem njen morilec! Z očitkom za očitkom sem obtoževal svojo trpečo dušo. Tudi je še mlada in še precej otročja! Ko stopi v pametnejšo dobo, bo spredelala, da to, kar je vezalo mene in njo, ni bila prava ljubezen. Pride drugi, ki zdrami njeno srce, pa bo nesrečna ona in nesrečen postanem tudi jaz, ker se nisem mogel krotiti ob času, ko se je lahko še vse zadržalo. Pričela se mi je oglašati pamet, in ker se vendar nisem hotel docela odpovedati, sem sklenil, da bo najbolje, če počakam leto dni. Ta čas naj se deklica razvije in morda se kmalu zave, da nisem edini moški na svetu. Če me do tedaj pozabi, tudi prav, vsaj sam sebi potem ničesar očitati ne bom imel.

Pri otvoritvi atletske sezone je sodelovalo 288 tekmovalcev

Na novomeškem Stadionu bratstva in enotnosti so pred zadnjo nedeljo otvorili letošnje atletske sezone s tekmovalcem v krosu, ki se ga je udeležilo okoli 300 tekmovalcev iz vse občine. Tako množična udeležba je nekoliko presenetila organizatorje, zlasti pa neurednega športnega delavca prof. Jožeta Glonarja, ki s svojimi maloštevilnimi sodelavci ni mogel biti kos tako množičnemu tekmovalstvu.

Tekmovalci so se pomerili v šestih kategorijah. Pomerje niso bile težke, opaziti pa je bilo, da so vaditelji dobro izbrali tekmovalce. Vse pohvale zaslužijo tekmovalci s Suhorja, iz Straže, Sentjerneja in drugih šol, ki so nas prav prijetno presenetili.

Rezultati:
 Člani 1500 m: 1. Janez Ambrožič (Višnja gora) 5:54,8; 2. Božo Ostanek (ESS Novo me-

sto) 5:02; 3. Alojz Kavčič (Kmetijska šola Grm) 5:31.
 Mladinci 1.500 m: 1. Božo Jurčič (Vaj. šola) 5:08; 2. Franc Mikec (Vaj. šola) 5:12; 3. Jože Senčar (Železnina) 5:18; 4. Lojze Krevs (Part. Mirna peč) 5:20; 5. Janez Turk (ESS Novo mesto) 5:22; 6. Roman Pajk (Vaj. šola) 5:34; 7. Lojze Derganc (Part. Mirna peč) 5:35; 8. Tone Gregorič (Smarjeta) 5:37; 9. Stane Molj (SKS Grm) 5:43; 10. Jože Novak (Železnina) 5:54.
 Pionirji 600 m: 1. Tone Novak (SSD Katja Rupena) 2:19,9; 2. Franc Stajnar (SSD Polet - Sentjerne) 2:24; 3. Peter Cvelbar (Metlika) 2:26; 4. Marko Ban (Otočec) 2:30; 5. Ludvik Markovič (Dol. Toplice) 2:31; 6. Ivo Matoh (Smihel) 2:31; 7. Slavko Bradac (Dol. Toplice) 2:34; 8. Ivo Stamefelj (Novo mesto) 2:36; 9. Slavko Medja (Smarjeta) 2:37; 10. Stefan Krevs (Mirna peč) 2:38.
 V ekipni konkurenci so zmagali poletovci iz Sentjerneja.

Mladinci 800 m: 1. Vidmar (ESS Novo mesto) 2:42,4; 2. Milan Močnik (Straža) 2:44; 3. Blažič (ESS Novo mesto) 2:45; 4. Ivo Stange (SSD Katja Rupena) 2:46; 5. Anton Kamin (Učiteljske) 2:46; 6. Marjan Tomazin (ESS Novo mesto) 2:48; 7. Tone Strojtn (Vaj. šola) 2:49; 8. Stane Rahne (SSD Katja Rupena) 2:52; 9. Strajnar (ESS Novo mesto) 2:52; 10. Lojze Turk (Vaj. šola) 2:53.
 Mladinci ekonomske šole so v tej skupini poželi največ uspehov.
 Članice 800 m: 1. Jelka Hude 305,3.
 Mladinke 800 m: 1. Marija Šetina (gimnazija) 3:19; 2. Galič (ESS) 3:20; 3. Hren (ESS) 3:22; 4. Milena Cerne (gimnazija) 3:23; 5. Erika Hefele (učiteljske) 3:24; 6. Ljuba Renko (učiteljske) 3:32; 7. Marija Bukovec (gimnazija) 3:32; 8. Nada Redek (ESS Novo mesto) 3:33; 9. Jereb (ESS Novo mesto) 3:34; 10. Milena Strucelj (učiteljske) 3:36.
 Znana atletinja Hudetova je tekmovala skupaj z mladinkami in je zmagala z naskokom 80 metrov. Ekipno so zmagale gimnazijke pred ekipama ESS in učiteljske.

Čestitka za 1. maj
 Tople pozdrave in čestitke pošiljata za 1. maj vsem delovnim ljudem, domačim pa lep pozdrav. Jože Pavlin in Stane Strnad.

Vsem delovnim kolektivom
 svojim domačim, mladini in znancem čestitajo za 1. maj naši fantje, ki služijo vojaški rok v Uziški Požegi: Milan Mohar, Jože Bračun, Ivan Dermelj, Anton Izlakar, Mirko Radanovič, Ivan Božič, Ivan Selak in Alojz Mravinec.

TRGOVSKO PODJETJE
»PETROL« - Ljubljana
 POSLOVALNICA BREŽICE
 s servisom
ČATEŽ IN BREŽICE
 VOŠCI ZA PRAZNIK DELA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN SE JIM PRIPOROČA TUDI VNAPREJ!

Balinišče ali tenis igrišče?

Več kot mesec dni so se vrstili sestanki in razgovori o isti temi: ali naj se tretje novomeško teniško igrišče preuredi v balinišče ali naj ostane vse pri starem in naj se za balinišče poišče drug kraj. V Novem mestu je namreč iz dneva v dan več ljubiteljev balinjanja, igrišča so raztresena po vsem mestu, pravega tekmovalnega balinišča pa ni. Iz sklada za izgradnjo športnih objektov so bila odobrena sredstva za tak objekt. Ker je bilo lansko leto tretje teniško igrišče zanemarjeno, so smatrali, da ga ne potrebujejo več in so tam nameravali zgraditi balinišče. Igralci tenisa pa so ravno letos zelo mar-

ljivi. Ob lepih popoldnevih so igrišča polna. Ze na zadnji seji izvršnega odbora Partizana Novo mesto so bili vsi člani odbora mnenja, naj se ne podira to, kar je bilo komaj pred nekaj leti zgrajeno in kar predstavlja zaključeno celoto. Balinarjem pa so predlagali, naj si zgradijo igrišče na sedanjem rokometnem igrišču, ki je bilo za to igro skrajno neprimerno, posebno iz zdravstvenih razlogov. Kljub temu pa balinarji niso takoj sprejeli tega predloga. Šele po izmeri igrišča, ko so videli, da bi bilo prostora premalo in da bi pokvarili še drugo teniško igrišče, so balinarji popustili.

Kot sem že omenila, so igralci tenisa letos zelo pridno začeli. Pridobili so že okrog petdeset novih članov, povabili so trenerja iz Ljubljane, ki je bil na razpolago vsakomur, kdor si je želel izpopolniti znanje, na igrišču bodo postavili tuš, takoj ko bodo dobili vagon rdečih ugaskov, bodo popravili igrišča. TD Partizan (Novo mesto) in Borac, športno društvo JLA, so prispevali vsak po trideset tisoč dinarjev teniški sekciji, s katerimi bodo nakupili loparje in žogice, ki bodo na razpolago vsakomur, po sojal pa jih bo oskrbnik na Loki tov. Cvelbar. Tako za igranje tenisa ne bo treba kupovati opreme, dovolj je, da prineseš vsak s seboj copate, vse ostalo ga čaka na Loki.

Pionirsko in mladinsko strelsko prvenstvo

Občinski strelski odbor je pred kratkim organiziral mladinsko in pionirsko občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško. Tekmovali je 7 SD posamezno in ekipno. Doseženi so bili naslednji rezultati:
Mladinci:
 1. SD Pionir, Novo mesto, 221 krogov, 2. SD Novoles 546, 3. SS Katja Rupena 504, 4. SD Milan Majcena 501, 5. SD Železnikar 434.
Pionirji:
 1. SS Katja Rupena - I 419, 2. SS Katja Rupena - II 306.
Mladinci - posamezno: 1. Miran Zupančič (Pionir) 158, 2. Božo Kopina (Pionir) 157, 3. Branka Zaharja (Pionir) 155, 4. Drago Čerovšek (Novoles) 154, 5. Janez Šepic (Pionir) 151.
Pionirji - posamezno: 1. Branko Suhli 134, 2. Jože Vončina 123, 3. Ivan Simončič 122.
 Občinski strelski odbor je zmagovalnim ekipam podelil prehodni pokal.

hvaljuje upravi Doma JLA, ki je odstopila dvoranu za tekmovalne. Občinski strelski odbor bo v kratkem organiziral ligo tekmovalni z malokalibrsko puško v ligi petih strelskih druženj in petih strelcev. Tekmovalje bo po sporu, ki ga bo izdelala posebna komisija. Streljanje bo na strelišču v Brslinu. Na seji ObSO je bil sprejet tudi sklep, da v kratkem razpiše prijateljsko tekmovalje z občini Trebnje, Črnomelj in Metlika.
 P. M.

Starejši pionirke 600 m: 1. Anica Zlogar (Suhor) 2:42,8; 2. Vera Penič (Suhor) 2:44; 3. Vera Blazetič (Trebnje) 2:46; 4. Joža Rogelj (ESS) 2:49; 5. Križman (ESS) 2:50; 6. Angela Borse (Sentjerne) 2:51; 7. Ivanka Gliha (Trebnje) 2:51; 8. Jožica Maren (gimnazija) 2:52; 9. Joža Radovan (Sentjerne) 2:54; 10. Slak (ESS) 2:55.
 Tekmovalke s Suhorja bi verjetno zmagale tudi v ekipnem tekmovalju, če bi imele še tretje tekmovalke, tako pa so bile prve dijakinje ekonomske šole pred ekipo Poleta iz Sentjerneja.
Pionirke 400 m: 1. Katica Močnik (Straža) 1:41,8; 2. Vera Kolar (Suhor) 1:42; 3. Mirnica Jelenič (Metlika) 1:44; 4. Minka Jarc (Škocijan) 1:45; 5. Fani Bogataj (Smihel) 1:45; 6. Ivanka Dragovan (Metlika) 1:46; 7. Ljubica Robek (Škorjan) 1:48; 8. Jožefa Drnac (Sentjerne) 1:50; 9. Stanka Brodar (Smihel) 1:51; 10. Milena Bambič (SSD Katja Rupena) 1:53.
 Tekmovalke so bile izredno izenačene in je bilo prvo mesto do cilja odprto. SD.

ŽENSKA ROKOMETNA LIGA

Pred približno 400 gledalci je domači Partizan 21. aprila premagal ekipo Partizana iz Pirana s rezultatom 5:3 (2:2). Prvi polčas je potekal ob rahli premoči gostov, v drugem polčasu pa so igralke

črnomaljskega Partizana prevzele igro v svoje roke in dosegle dober rezultat. Igralke Partizana so se vse dobro odrezale, zlasti pa Zinka Weiss.

Ker pa je v Novem mestu tudi rokomet zelo priljubljen, posebno med šolsko mladino, je treba seveda priskrbeti tudi njim novo igrišče. Izvršni odbor Partizana je sklenil, naj se to igrišče zgradi na atletskem prostoru na Loki, kjer so že zdaj često igrali rokomet.
 Kaže, da bo Loki kmalu dobila novo podobno. Asfaltno košarkarsko igrišče bo končano v začetku maja, takoj nato bo narejena rokometno igrišče, prenovljena teniška igrišča in nazadnje zgrajeno še balinišče.
 M. P.

Pionirsko šahovsko prvenstvo

Na pionirskem prvenstvu občine Novo mesto je bilo predzadnje nedelje zelo živahno. Pionirji in pionirke so se borili za naslov posameznega in ekipnega prvaka občine. Tekmovali so v dveh kategorijah: mlajši pionirji (starost do 12 let) in starejši pionirji (12 do 15 let). Posebej so tekmovali tudi mladinci. Pohvaliti moramo predvsem osnovno šolo Smihel, ki je poslala svoje zastopnike v vseh kategorijah. Tudi šole Stopiče, Otočec, Sentjerne in Novo mesto so bile zastopane z več ekipami. Zato pa se, žal, številne druge šole niso udeležile tega tekmovalja.

SRS, mladinski prvak v finale SRS, ekipni prvak v II. slovensko ligo, ekipni pokalni prvak, pionirski prvaki in sindikalni ekipni prvak pa v zaključni deli republiškega tekmovalja. Tekmovalja za tekmovalno področje Dolenjske bo vodil odbor za šah pri ObZTK Novo mesto, ki ga sestavljajo dr. Ludvik Golez, Slavko Šitar in Tone Škerij. Ni pa še v celoti rešen problem financiranja teh tekmovalj, čeprav je sprejeto načelo, da društvo, ki pošilja tekmovalca, tudi plača njegove stroške. To načelo je namreč težko izvedljivo pri individualnih prvenstvih, ki trajajo po več dni skupaj.
 Slavko Šitar

Končni rezultati so: 1. Vinko Kobe 18,5 točke; 2. Jože Pečnik 17,5; 3. Igor Škarja 16; 4-5. Alojz Grmovšek in Stanko Zlobko 14; 6-8. Branko Kroleš, Anton Ilaš in Božidar Prijanovič 13,5; 9. Anton Kamin 13; 10. Aleksander Jevnikar 10 točk itd.
 -ob-

Medobčinsko šahovsko pionirsko prvenstvo

Na medobčinskem prvenstvu občine Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje so zmagali: pri mlajših pionirjih in mlajših pionirjih osnovna šola Smihel, pri starejših pionirjih osnovna šola Sentjerne, pri starejših pionirjih pa osnovna šola Semič.
 Posamezni prvaki pa so: pri mlajših pionirjih in pionirkah Anica in Karel Kapš, oba iz osnovne šole Smihel, pri starejših pionirjih Steška Metelko (Sentjerne), pri starejših pionirjih Anica Kapš, Karel Kapš in Steška Metelko (Sentjerne). Ker so Metelko poslali tudi medobčinski prvaki dolenjskega tekmovalnega področja, se bodo udeležili republiškega pionirskega prvenstva Slovenije v Ljubljani, ki bo za mlajše pionirje in pionirke od 29. aprila do 1. maja, za starejše pionirje in pionirke pa od 2. do 6. maja.

Medobčinsko šahovsko pionirsko prvenstvo
 Na medobčinskem prvenstvu občine Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje so zmagali: pri mlajših pionirjih in mlajših pionirjih osnovna šola Smihel, pri starejših pionirjih osnovna šola Sentjerne, pri starejših pionirjih pa osnovna šola Semič.
 Posamezni prvaki pa so: pri mlajših pionirjih in pionirkah Anica in Karel Kapš, oba iz osnovne šole Smihel, pri starejših pionirjih Steška Metelko (osnovna šola Sentjerne), pri starejših pionirjih pa Edi Malnarčič (osnovna šola Semič). Zelo zagrizen je bila borba pri starejših pionirjih, kjer sta Malnarčič (Semič) in Predvojič (Suhor) delila prvo mesto in je šele ponovna partija določila zmagovalca.

PREPREČUJMO ZOBNO GNILOBO!

(PONATIS KNJIŽNICE UNIV. ASISTENTA DR. MITJE BARTENJEVA -PREPREČUJMO ZOBNO GNILOBO- - IZDAL GLAVNI ODBOR RDEČEGA KRIZA SLOVENIJE

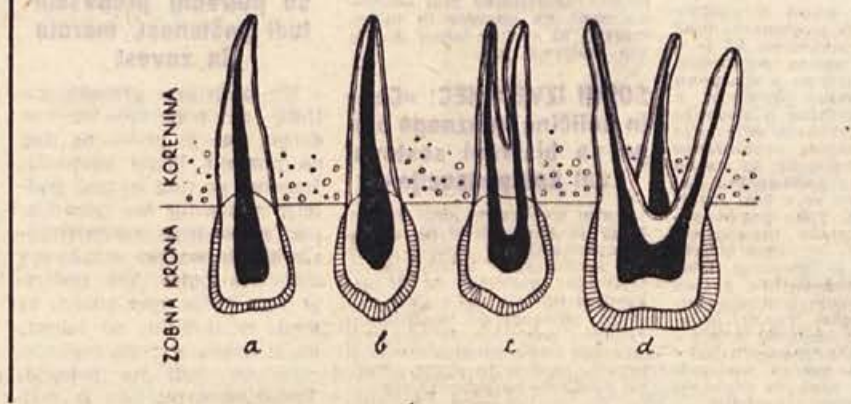
Drugače povedano: piškavih je bila polovica mlečnih zob in nekaj več kot tretjina stalnih zob. Vsekakor številke, ki resnično zaslužijo vso pozornost!
 Gre namreč za to, da imajo piškavi zobje, če jih ne zdravimo, razen krajšnjih tudi splošno škodljive posledice za naše zdravje. Nasledek nezdravljene piškavosti so revmatična obolenja, obolenja srca in ledvic, prebavne motnje ipd. Ne glede na veliko gospodarsko škodo, ki jo povzročajo te bolezni (zdravljenje, izpad iz proizvodnje, zmanjšana produktivnost, invalidnost in neredko tudi smrt), nas že samo zdravljenje piškavih zob in za protetični nadomestki zob, izgubljenih zaradi piškavosti, stanejo težke milijone. Tako je samo v letu 1958 plačalo socialno

zavarovanje za popravilo piškavih zob in za protetične nadomestke:	din
Celje	81.777.332
Gorica	29.620.174
Koper	39.421.313
Kranj	77.693.045
Ljubljana	210.811.992
Maribor	108.820.004
Murska Sobota	28.391.177
Novo mesto	38.077.399
Skupaj	614.612.436

Dasi velike, so te številke vendarle majhne, ker leta 1958 nismo imeli niti dovolj zobnih ambulanc niti toliko zobnih terapevtov, kot jih imamo danes. Kljub temu so pa te številke narasle že močno čez milijardo. In da to niso majhni denarji, je nač vsakomur na dlani. Seveda mo-

2
 ramo posebej naglasiti, da gre velik del tega zneska za protetične nadomestke. To je pa samo dokaz več, kaj vse smo zamudili v času, ko bi nekaj let še lahko naredili v boju proti piškavosti zob.

II. RAZVOJ IN ANATOMIJA ZOB
 Če hočemo razumeti, kaj je piškavost zob in kako nastane, je vsekakor potrebno, da poznamo razvoj zobovja in njegovo zgradbo.
 Kmalu po spočetju, nekako v šestem tednu nosečnosti, se že oblikujejo zasnove bodočih zob, v tretjem mesecu nosečnosti pa začnejo te zasnove, osnova bodočih zob, že poapevati. Ze tedaj torej se začno razvijati zobje! Zato je važno, da se mati še nerojenega otroka pravilno hrani, tako da dobi zadosti tistih snovi, ki zagotovijo nemoteno in pravilno poapnevanje zob. Ko se otrok rodi, so mlečni zobje že poapneli. Deloma je poapnela tudi že krona prvga stalnega kočnika, šestice, ki pa zraste šele med šestim in sedmim letom, medtem ko zraste prvi mlečni zob med šestim in osmim mesecem starosti. Mlečnih zob je 20, zasedo pa izpadati okrog sedmega leta starosti.
 Se preden izpade prvi mlečni zob, zraste na koncu vrste mlečnih zob prvi stalni kočnik ali »šestica«. Prav zaradi tega ga imajo starši običajno za mlečnega in mu ne posvetijo nobene pozornosti. To je seveda vzrok, da se na šestici nemoteno razvije piškavost in lahko zobozdravnik največkrat ugotovi samo to, da je za kakršnokoli zdravljenje že prepozno. Zobna gniloba namreč uniči šestico največkrat že v nekaj mesecih.
 (Nadaljevanje sledi)

Sindikalno prvenstvo občine Brežice

Kakor vsako leto so tudi letos organizirali sindikalno športno prvenstvo občine Brežice. Moštva se bodo pomerila v šahu, namiznem tenisu, odbojki, streljanju. 17. aprila so tekmovali šahisti v plesni dvorani Doma JLA. Rezultati: IMV - Brežice : Potrošnja II - Brežice 2:1; Prosveta : KZ - Brežice I 2:1; P P Region : Potrošnja I 2:1; IMV : OBLO 1:2; Prosveta : KZ 2:1; P P Region : Potrošnja I 0:3; Potrošnja II : OBLO 2:1; IMV : Prosveta 0:3.
 -ab-

Šah v počastitev 1. maja

V dijaškem domu v Brslinu je bil 21. aprila zaključen šahovski turnir v počastitev praznika dela. Igralo je dvajset igralcev. Nekateri niso bili disciplinirani in niso odigrali vseh kol.

Obsojeni goljufi, ponarejevalci in korupcionisti

Senat okrožnega sodišča v Novem mestu je po 11-dnevnom procesu izrekel sodbo nad tremi obtoženci, ki so s škodljivim delovanjem povzročili družbi nepopravljivo gospodarsko, hkrati s tem pa še večjo moralno škodo

23. aprila je senat okrožnega sodišča v sestavi predsednika, sodnika Romana Kržana in porotnikov Petra Romanica in Zdravka Struklija ter v prisotnosti zastopnika okrožnega javnega tožilstva Novo mesto, zastopnikov obrambe in vseh treh obtožencev izrekel sodbo.

Prvoobtoženi Stanko Iljaž je zaradi tega, ker je dajal podkupnino uradnim osebam, ker je naklepno napeljeval te osebe, da so mu dajale zaupne podatke in mu dale zaupno pismo, ker je ponarejal listine, da je protipravno pridobil od skupnosti sredstva za svoje podjetje in ker si je prilastil 523 mark, ki so bile last podjetja, obsojen na skupno kazen 5 let in 6 mesecev strogega zapor.

Drugoobtoženi Milen Petrovič, bivši uslužbenec komiteja za zunanjo trgovino v Beogradu, je zato, ker je kot uslužbenec komiteja sprejemal podkupnino, dajal privilegije in uradne podatke, ki jih ne bi smel dajati in ker je nepoklicano osebo seznanil z zaupnim spisom, obsojen na skupno kazen 2 leti in 4 mesece strogega zapor.

Tretjeobtoženi Ljubo Belogrlić, bivši uslužbenec Zveze trgovinskih zbornic v Beogradu, je zato, ker je kot uslužbenec Zveze trgovinskih zbornic sprejemal koristi in neupravičeno izdal upravni akt — soglasje za uvoz blaga — s katerim je podjetje VINO-SADJE Brežice pridobilo neupravičeno korist — obsojen na 10 mesecev zapor.

Sodišče je izrekel tudi varnostni ukrep s tem, da je Stanku Iljažu za dobo petih let, potem ko bo prestal kazen, prepovedalo opravljanje odgovornih dolžnosti, ki bi bile povezane z razpolaganjem z družbeno imovino.

Stroški kazenskega postopka se porazdelijo tako, da odpadejo tri četrtine na Stanka Iljaža, ki je plačila oproščen, po eno osmino pa plačata Milen Petrovič in Ljubo Belogrlić, katera je sodišče poleg tega odmerilo še po 15 tisoč dinarjev povprečnine. Obtoženca Iljaž in Petrovič sta dolžna nerazdelno poravnati podjetju VINO-SADJE Brežice znesek 580.403 dinarjev. Vsem trem obsojencem se šteje prestani preiskovalni zapor v kazen pod sodbo. Obtoženi Iljaž se je po izreku sodbe vrnil v zapor, obsojen Milen Petrovič in Ljubo Belogrlić pa bosta na prestajanje kazni poklicana pozneje.

V obrazložitvi sodbe je predsednik senata tov. Roman Kržan povedal, da je sodišče prestopke obtožencev obravnavalo kompleksno, ker je bilo očitno, da so dejanja med seboj povezana. Povsem očitno je, da je obsojeni Stanko Iljaž, takoj ko je kot vodja podjetja prišel z zunanjetrgovinsko dejavnostjo, skušal ustvarjati zveze, ki so, kot je trdil ves čas preiskovalnega postopka in obravnave, bile pogoj za uspešnost poslov...

Jasno je torej, da je soobtožencu Petroviču dajal s takšnim namenom redno mesečno nagrado po osem tisoč dinarjev skozi tri leta in druga darila, v zameno za to podkupnino pa skušal od njega dobiti različne nedopustne in dopustne podatke in navodila, ki naj bi mu pomagali pri opravljanju zunanjetrgovinske dejavnosti. Ze ponudba nagrade je v uradnem poslovanju nedopustna, obtoženi Milen Petrovič pa takšnih nagrad ne bi smel sprejemati, če zlasti zato, ker je bil uslužbenec najvišje zvezne ustanove. Nedvomno je, da so bili obtoženemu Petroviču takšni podatki, ki so bili svedeča koristni za obtožena Iljaža in podjetje VINO-SADJE Brežice, dosegljivi.

Ob primeru obtoženega Belogrlića se naravnost vsiljuje dejstvo, da ga je obtoženi Iljaž povabil v Brežice z določnim namenom. Njega in njegovo družino je gostil, vozil s službenim avtomobilom iz kraja v kraj in nazadnje na račun podjetja VINO-SADJE plačal zanj in za družino dopust na Liscu, vse to z očitnim namenom, da bi dosegel podpis službenega akta. Za sodišče je nesprejemljivo, da bi se katerikoli, zlasti pa še tako pomemben akt podpisoval izven sedeža urada.

»Raztegljive« kompenciacije so bile vnaprej pripravljene

Sodišče je zavzelo svoje stališče tudi glede kompenciacij, ki so bile pod obtožbo. Glavna protipravnost teh kompenciacij je v tem, da je obtoženi Iljaž že vnaprej pripravil posle tako, da je v posameznih primerih lahko nato svojevoljno spreminjal cene, predvsem na

ta način, da je prevzemal vlogo uvoznika. Posamezne odločbe komiteja za zunanjo trgovino namreč izrecno zahtevajo, da mora uvoznik že pred odobritvijo kompenciacije predložiti specifikacijo cen in količin posameznih artiklov, ki jih namerava uvoziti. Obtoženi se sicer izgovarja na zvezno odredbo o kompenciacijah in trdi, da cena ni bistveni sestavni del posla. Povedati vemo, da spreminjanje cen v posameznih kompenciacijah, ki so pod obtožbo, torej ni smatrali za protipravno dejanje. Sodišče je zaradi same logike takšnih stališč ni upoštevalo in je vztrajalo pri tem, da je odločba komiteja za zunanjo trgovino, ki je najvišji zvezni organ, obvezna za vse uslužbence in podjetja, katerim je namenjena.

Obtoženi Iljaž pa se je vrtu vsega pri uvozu posluževal še drugih zviščaj. Uvozniki, ki jih je navajal kot sodelavce v kompenciacijskih poslih, so bili le navidezni. Na ta način si je podjetje VINO-SADJE prilastilo sredstva iz razlik pri cenah uvoženega blaga, ki bi morala sicer pripasti trgovini.

Obsojanja vreden pojav korupcije ter škoda ugledu naše države

Obtoženemu Stanku Iljažu je dokazano, da se je v svojem obseznem zunanjetrgovinskem delovanju osebno okoristil s pomočjo uradnih in drugih uradnih oseb. V mislih imamo hranilno vlogo na ime Ferda Rauterja, za katere poreklo je vedel. Uporabil je je za nakup osebnega avtomobila, čeprav je vedel, da je dejanski lastnik teh sredstev VINO-SADJE. To dejanje je smatrali za poneverbo. Sodišče je ocenilo kot zelo nevaren in škodljiv pojav tudi ponarejanje, katerega se je posluževal obtoženi Iljaž v kompenciacijskih poslih. Z izstavljanjem in podpisovanjem lažnih listin je skušal zavesti v zmotno državne organe in pridobiti podjetju VINO-SADJE protipravno korist. Podpisovanje ali sestavljanje takšnih listin je nalagal uslužbenecem podjetja, nezamisljivo pa je zlasti to, da so ga kvalificirani uslužbenec v podjetju v takšnih delovanju podpirali.

Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo, da je obtoženi Iljaž s svojim poslovanjem, ki je v neskladju z našim družbenim sistemom, zlasti pa s sistemom zunanje trgovine, ustvarjal v zunanjetrgovinskem poslovanju zmožnost, da mu pomagala soobtožena Petrovič in Belogrlić ki sta od njega sprejela podkupnino, vsi trije hkrati pa so s tem razvijali korupcijo. Tako poslovanje je škodilo ugledu jugoslovanskih podjetij v inozemstvu, obenem pa je obtoženi Iljaž na takšne nedopustne načine ustvaril za svoje podjetje privilegirano položaj. Vse tri obtožene najbolj bremeni dejstvo, da so bili na odgovornih položajih, ker so uživali zaupanje naše družbe, prav to zaupanje pa so brezvestno izkoristili...

Grmada goljufij in poneverb

Zapleteni klopčič zunanjetrgovinske dejavnosti podjetja VINO-SADJE (pravilneje: obtoženega Stanka Iljaža) se je v drugem delu procesa, ki je trajal tako kot prvi del celih šest dni, razplel do konca. Z zaslišanjem novih prič in z dokaznim postopkom so se še bolj pokazala protizakonita dejanja in škodljivo poslovanje obtožencev.

Za 150 tisoč dolarjev preplačano blago in za 90 milijonov neupravičeno pridobljenih sredstev!

Podjetje VINO-SADJE je bilo registrirano kot izvoznik. V sedmih kompenciacijah, ki so pod obtožbo, je pod vodstvom obtoženega Iljaža izvozilo za okoli 400 tisoč dolarjev vina. Za izvozno vino je dobivalo premije, ki naj bi izravnale dinarsko izgubo podjetja. VINO, katerega je izvažalo, je moralo namreč na našem tržišču nemalokrat kupovati dražje, kot pa ga je lahko prodajalo v inozemstvu. VINO-SADJE je v omenjenih kompenciacijah prejelo od družbe za več deset milijonov dinarjev izvoznih premij, med njimi kar 11 milijonov neupravičeno, šest milijonov premij pa je devizna inspekcija zasledila še pred izplačilom. Obtoženi Iljaž je na razne načine »prekršičeval« naravno vino v industrijskega, ker je imelo slednje mnogo višjo premijo pri izvozu. V kompenciacijskih poslih, ki so bili odobreni na račun izvoženega vina, je na razne nedovoljene načine dosegel, da smo blago, uvoženo v zameno, preplačali za okoli 150 tisoč dolarjev ali za več kot tretjino vrednosti izvoza v teh kompenciacijah.

Obtoženi Iljaž, oziroma podjetje VINO-SADJE Brežice je vsem predpisom navkljub hkrati nastopalo tudi kot uvoznik blaga široke potrošnje. Uvozniki, navedeni v dokumentih najvažnejših zveznih organov, ki so dovoljevali kompenciacijske posle, so obtoženemu Iljažu služili samo kot ščit. Ni imel registracije za uvoz, pa je vendarle uvažal, boljše povedano: prodajal doma blago široke potrošnje, uvoženo v zameno za izvozno vino. S to prodajo si je VINO-SADJE pod vodstvom obtoženega Stanka Iljaža prilastilo okoli 90 milijonov dinarjev na račun razlik v cenah. Ta znesek bi moral sicer pripasti trgovskim podjetjem uvoznikom ter domači trgovini na drobno in trgovski mreži na debelo.

OBTOŽENCI: »Cen za uvoženo blago ni bilo mogoče določiti vnaprej...«

Zakaj vse to, se nehoče vprašuje opazovalec, ki je preživel 11 dni procesa v sodni dvorani in sledil navedbam obtožencev, zaslišanju prič, preiskovalnemu in dokaznemu postopku. Tako se vprašuje, ker ne more verjeti, neprepričljivim odgovorom obtoženega Iljaža, ki takšno dejavnost opravičuje z jalovimi izjavami: »Posel je bilo, treba rešiti! Trgovina je pač taka! Hoteli smo dobro in ne slabo!...«

Ne moremo verjeti izmaločim se trditvam soobtožencev Milena Petroviča in Ljube Belogrlića, ki trdita, da ni bilo mogoče določiti cen pri uvozu blaga. Razlagata, da so imele zvezne ustanove in organi kot so Komiteja za zunanjo trgovino, Državni sekretariat za blagovni promet, Zveza trgovinskih zbornic in drugih zgoj »formalne« in »načelne« pristojnosti. Izgovarjata se, da je njuno sodelovanje z obtoženim Iljažem (naj povemo, da je prav njuno sodelovanje v veliki meri pripomoglo k njegovemu tako »bješčeči« izvozu — uvozni delavnosti) bilo omejeno zgolj na nasvete in informacije, ki so jih lahko dobila vsa podjetja...

SODNI IZVEDENEC: »Cene in količine uvoženega blaga so bistveni sestavni del kompenciacije«

Sodni izvedenec dr. Ernest Nagy je v svojih izjavanjih o kompenciacijskih poslih jasno in nedvoumno zavrnil, da so cene in količine za blago, predvideno za uvoz, bile bistveni sestavni del kompenciacijskega posla ter da je moral uvoznik oboje predložiti v odobritev, preden je dobil odločbo komiteja za zunanjo trgovino. Ob tem se zamaše pričeva-

nje priče Franja Vajnštangla, nekdanjega načelnika oddelka v državnem sekretariatu za blagovni promet, ki je zaslišani kot priča v prvem delu procesa trdil, da ni bilo mogoče kontrolirati cen pri uvozu blaga...

Enako kot sodni izvedenec dr. Ernest Nagy je zavrnil tudi priča Svetolik Cvetković, prej referent v Komiteju za zunanjo trgovino v Beogradu, ki je povedal tudi to, da so cene za blago, uvoženo v kompenciacijah, lahko bile le za pet, največ pa osem odst. višje od onih, po katerih smo kupovali blago v inozemstvu z devizami (»keš« posli). Malo prej pa smo omenili, da je obtoženi Iljaž uvožno blago preplačeval za 37 odst., saj je pri 400 tisoč dolarjih uvoza družba zaradi preplačevanja v tujini kupljenega blaga oskudovana za 150 tisoč dolarjev.

Mar res zgolj »formalne« in »načelne« pristojnosti?

Obtožena Milen Petrovič in Ljubo Belogrlić se izgovarjata na načelne in formalne pristojnosti svojih ustanov in organov ter na »pomankljive« predpise o uvozni trgovini. Iz njihovih izjav in iz razvoja dogodkov pa je razbrati, da so si uslužbenec v zveznih organih in ustanovah, ki so sodelovale pri odobravanju kompenciacij, podajali pristojnosti kot žoge, hkrati pa se zamašali in zvrčali odgovornost drug na drugega. V tako kalni vodi pa je ribaril obtoženi Iljaž. Mrežo sta mu pomagala vtiči oba soobtoženca.

Obtoženi Belogrlić je v Brežicah podpisal nepopolno specifikacijo v imenu zveze trgovinskih zbornic, prav na račun te specifikacije pa je v tozadevni kompenciaciji VINO-SADJE Brežice neupravičeno pridobilo 8 milijonov dinarjev sredstev. Povsem umevno se mu zdi, da je bil predtem dva ali tri dni s svojo družino gost podjetja VINO-SADJE Brežice in da je omenjeno specifikacijo podpisal v Brežicah, dobrih 400 km daleč od sedeža svoje ustanove. Povsem naravno se mu zdi tudi to, da je bil s svojo družino neposredno zatem nekaj več kot 18 dni na dopustu na Liscu, kjer mu je stroške penziona plačalo VINO-SADJE. Račun je poravnal šele nato, ko ga je njegov neposredni predstavnik opomnil, da je kaj takega nedopustno (preiskovalni organi so takrat že zbirali dokazna gradiva za proces). Kljub temu pa se na procesu brani zvišeno in se sklicuje na avtoriteto zveznega uslužbenca, češ da je smešno trditi, da bi se od dal podkupiti z 21 tisoč dinarji...

Uslužbenec zvezne ustanove kot lakaj tretjeregradnega podjetja

In obtoženi Milen Petrovič, uslužbenec komiteja za zunanjo trgovino, ki prejema več kot tri leta najpogostej pod svojimi, nato pa pod tujim imenom s tisočakov na mesec pri podjetju VINO-SADJE Brežice... Le zakaj? Zelo nespretno se brani s trditvijo, da zato, ker je dajal podjetju na razpolago svoje stanovanje, telefon in pisalni stroj, in ker je odpravnil nekaj vzorcev vin v vzhodnoevropske države...

Poleg denarne nagrade, ki jo je prejel za te dokaj skromne usluge, je bil tudi on vsakrat gost podjetja VINO-SADJE. Kot dodatno nagrado je prejel še plašč, več steklenic vina in gamituro ženskega perila za svojo hčerko.

On in obtoženi Iljaž sicer trdita, da je vse to prejel za »tehnične« usluge, kadar pa sta vprašana, kakšne so bile te tehnične usluge, se obema jezik zatika... Ne moreta na dan z besedo o zaupnih podatkih, ki jih je obtoženi Petrovič skušal izdati in pol posredoval obtoženemu Iljažu; da je ta laže dobival dovoljenja za kompenciacijske posle, ki jih je nato opravičeval tako, kot smo že opisali.

Poleg trgovskega duha so potrebni predvsem tudi poštenost, morala in zavest

Ko preletimo grmado goljufij in poneverb ter vse drugo, kar je prišlo na dan na procesu, bomo ugotovili: Izvozno, pa tudi uvožno podjetje potrebuje za opravljanje odgovorne zunanjetrgovinske dejavnosti strokovno sposobne kadre. Teh podjetje VINO-SADJE prav gotovo ni imelo v izobilju, ne takrat, ko je dobilo izvozno registracijo, pa tudi ne pozneje. Vprašujemo se, kdo je pod-

jetju VINO-SADJE izdal izvozno registracijo in na osnovi kakšnih zagotovil ter zakaj ni te registracije pravočasno odvzel? Vprašanje je umestno toliko bolj tudi zato, ker je na procesu prišlo na dan dejstvo, da ni nujno, da bi bili interesi podjetja vedno in povsod istovetni z interesi družbe.

Hkrati s tem pa ugotavljamo, da je za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti potrebna tudi dobršna mera poštenosti, morala in socialistične zavesti pri vodilnih uslužbencih v podjetju. Poštenost, morala in zavest pa so poleg tega tudi trije pomembni elementi, ki so sestavni del naše družbe in naše socialistične družbene ureditve.

Obtoženci povedo v zagovoru samo to, kar jim prija

Oba obtožena, Petrovič in Belogrlić, nista pozabila v zaključni obrambni besedi poudariti, da ju je na tako visok položaj v zveznih ustanovah in organih kadroval kadrovik centralnega komiteja ZKJ. Obtoženi Petrovič pa gre celo tako daleč, da pove, da je poleg honorarnega dela pri VINO-SADJU opravljal še več drugih honorarnih poslov za mnogo večje honorarje, ter podčrtal tudi to, da je bil svoj čas javni tožilec...

Oba obtožena sta nastopila preiskovalni zapor šele nato, ko je prav ta centralni komitej ZKJ, na katerega se skušata sklicevati v svoji obrambi, izdal v letu 1962 pismo, v katerem ostro obsoja prav takšne škodljive pojave, v kakršnih sta sodelovala z obtoženim Iljažem. Oba sta bila še na svobodi, ko je bilo objavljeno gradivo tretjega plenarna CK ZKJ, ki obsoja prav takšne slabosti in pojave v naši družbi, oba sta bila na svobodi tudi takrat, ko je maršal Tito v svojem govoru v Splitu o podobnih nepravilnostih javno spregovoril. Kakor je videti, pa je vse to njunem očem in ušesom ušlo...

Podkupovanja, darila in osebni stiki kot »gonilna sila«

Okrožni javni tožilec tov. Viktor Lešnjak je v zaključni besedi poudaril, da se skozi vso Iljažovo dejavnost kot rdeča nit vleče zgrešeno načelo, da je moči uspevati v poslih samo z osebnimi stiki, z darili in s podkupovanjem. Prav tu pa so korenine vsega zla, ki je prišlo na dan na procesu. Obtoženi Iljaž je vedno in povsod skušal zaželeni cilj doseči z darili in podkupovanjem. V takšni zgrešeni miselnosti je razlagala za usnjeno aktovko, ki jo je uslužbenka podjetja VINO-SADJE Alija Pečnik »služajno« pustila na mizi viceguvernerja Narodne banke v Beogradu, in za darila, s katerimi obtoženi Iljaž ni skopalil zlasti pri vplivnih uslužbencih. V podjetju je bil izdelan seznam poslovnih prijateljev, katere je treba obdarovati, vanj pa so se vtihotapila tudi

imena nekaterih ljudi, ki jih nikakor ni mogoče smatrati za poslovne prijatelje...

Tudi prestrežena pisma to dokazujejo...

Pri takšnem odnosu pa je obtoženi Iljaž vztrajal celo v preiskovalnem zaporu; kar je razvidno iz pisma, ki jih je skušal vtihotapiti, pa so jih prestregli varnostni organi. Ze v začetku preiskovalnega zapor je precevil, da je treba »ukrepati«, še preden bo vložena obtožnica. Prijatelji v Ljubljano piše iz zapor:

»Slavka, pojdi k Marku sodniku. Nesti mu plačajo. Vse morate napraviti drugače ne bo nič. Tudi Bertija privij, da bo kaj napravil. Nič sparrati besedi! Povej mu, da je ta novomeški tožilec figura in da on sploh ne dela obtožnice, temveč notranja uprava. Vse nezakonito delajo!«

Svojemur sinu piše obtoženi Iljaž naslednje: »Ali si bil v Trbovljah? Nikar se ne drži samo v kleti, sedaj je treba hitro delati. Zdej se pokaži, če si za kaj. Zdej je čas, da pelješ Simonu plačajo, da kaj uredis. Saj ti bo sam povedal, da je njegov brat tu v Novem mestu.«

Tako je še iz preiskovalnega zapor dosledno zvest svojim »načelom« obtoženi Iljaž poskušal plesiti mržjo podkupovanju — ter skušal ustvariti pritisk na sodnike in na pomočnika republiškega tožila! Tako je v skrivnih pismih (varnostni organi so jih prestregli) naročal znanec in sorodnikom, naj nese po nekaj deset litrov vina pomočniku republiškega javnega tožila, sodniku republiške vrhovnega sodišča in sorodnikom predsednika okrožnega sodišča, nato pa naj jih »prilijejo«...

Obsojamo najškodljivejši in najnevarnejši pojav: korupcijo!

Takšno je srečanje s podkupovanjem, ki se spreminja v korupcijo. V korupcijo, ki je toliko bolj nevarna, če seže v vrhovne organe. Le kaj si je mislil o nas in o naši socialistični družbeni ureditvi nemški trgovec, ki je ponujal kot darilo avtomobil Cadillac komiteju za zunanjo trgovino, ko ga je ta odklonil, pa zvezni industrijski zbornici, ki je darilo sprejela... In kaj so mislili o nas ostali tuji trgovci, ko so se na tako barantske načine pogajali z obtoženim Iljažem o cenah za izvozno in uvoženo blago, kaj so mislili o nas takrat, ko so poklanjali darila obtoženemu Petroviču kot predstavniku zveznega komiteja za zunanjo trgovino?

Ob koncu lahko rečemo le to, da je kazen, ki jo je izrekel sodišče, če upoštevamo veljavni kazenski zakonik, ostra. In vendar je premajhna, če upoštevamo neprecenljivo moralno škodo, ki so jo poleg materialne s svojim delovanjem povzročili obtoženci naši družbi in socialistični družbeni ureditvi! Prav zato velja poudariti, da zakonodajci, ki je na razpolago sodnim organom, kadar preganjajo gospodarski kriminal in podobne prestopke, zaostaja za razvojem in da je skrajni čas, da bi tozadevna kazenska določila močno poostriili!

- V zavesti milijonov poslanih delovnih ljudi, ki dan za dnem z ustvarjanim delom krepijo osnove naše družbe, pa bodo zavrnjena dejanja vseh treh obtožencev ostala kot gnusen spomin na nekaj, kar je treba preganjati in izkoreniniti z najostrejšimi ukrepi.

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM
CESTITA ZA 1. MAJ
IN JIH POZDRAVLJA

TRGOVSKO PODJETJE

»HMEJNİK«

Novo mesto

1. MAJ, mednarodni praznik dela, POZDRAVLJAJO:

NASE
CESTITKE
ZA 1. MAJ
VELJAJO
VSEM
DELAVCEM,
USLUZBEN-
CEM IN
DELOVNI
INTELI-
GENCI!

TOVARNA POHIŠTVA BREŽICE

POZDRAVLJA OB LETOSNJEM
PRVEM MAJU VSE DELOVNE
KOLEKTIVE V OBCINI IN V VSEM
SPODNJEM POSAVJU!

VLGAJMO TUDI VNAPREJ VSE NASE SILE IN SPOSOBNOSTI ZA NAPREDEK
KOMUNE NA VSEH PODROČJIH! VSEM OBCANOM PRISRČNE PRVOMAJSKE
CESTITKE!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TREBNJE

Občinski komite ZKS ★ Občinski odbor SZDL ★
Občinski komite ZMS ★ Občinski odbor ZB ★
Občinski sindikalni svet ★ Občinski odbor RK

SEKCIJA ZA
VZDRŽEVANJE
PROGE,
Novo mesto

Vse potrošnike električne energije
toplo pozdravljamo in jim čestitamo
za naš največji delavski praznik!

„ELEKTRO“
NOVO MESTO

Vsem svojim članom in kooperantom
pošljamo prvomajske pozdrave z naj-
lepšimi željami!

Kmetijska zadruga
ŽUŽEMBERK

MIZARSKA DELAVNICA

BROJ
pri Novem mestu

Cenjenim strankam
se priporočamo in
jim čestitamo za
1. maj!

Novoteks

NOVO MESTO

Naj živi
naš delavski
praznik!
Naj živi
delavstvo
naše
socialistične
domovine!

Kmetijska zadruga

DOLENJSKE
TOPLICE

VOSCI ZA PRAZNIK DELA VSEM
KMETOVALCEM NA SVOJEM
OBMOČJU, HKRATI PA POZDRAVLJA
VSE DELOVNE LJUDI IN DELOVNE
KOLEKTIVE V OBCINI,
ZELEČ JIM NADALJNIH
USPEHOVI!

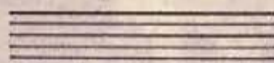
TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DROBNO

„ŽELEZNINA“
NOVO MESTO

ČESTITA IN POZDRAVLJA VSE STRANKE, KI KUPUJEJO V PRODAJALNAH
„ŽELEZNINE“, HKRATI PA VOSCI VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
TRGOVINSKE STROKE!

CENJENIM STRANKAM SE NADALJE PRIPOROČAMO SVOJE USLUGE IN JIM
POŠILJAMO PRISRČNE PRVOMAJSKE POZDRAVE!

Komunalno podjetje
NOVO MESTO

Farmis obrat „KRKA“

NOVO MESTO

POŠILJA ZA PRAZNIK DELA TOPLE POZDRAVE VSEM DELOVNIM KOLEK-
TIVOM ZDRAVSTVENE STROKE, HKRATI PA ČESTITA PREBIVALSTVU
DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN SPODNJEGA POSAVJA!

ZA PRAZNIK DELA ČESTITAMO
VSEM DELOVNEMU LJUDSTVU
SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE,
ZLASTI PA SVOJIM POSLOVNIM
PRIJATELJEM IN ZNANCEM!

Industrija obutve
NOVO MESTO

PRVOMAJSKI POZDRAV PREBIVALSTVU KOSTANJEVICE IN OKOLICE,
ZLASTI PA VSEM KMETOVALCEM!

KMETIJSKA ZADRUGA KOSTANJEVICA

Pozdravljamo velike uspehe socialistične graditve v naši domovini!
Pozdravljamo vse delovne ljudi v naši občini!
Pozdravljamo 1. maj — praznik dela!

Elektro, Videm-Krško

OBRTNO KOVINARSKO PODJETJE

DOBOVA

ČESTITA
IN POZDRAVLJA
ZA PRVI MAJ
VSE DELOVNE
LJUDI SPODNJE-
GA POSAVJA
IN SE
PRIPOROČA!

Zadružnike in vse kmetovalce, ki z
nami pogodbeno sodelujejo, toplo po-
zdravljamo za 1. maj in jim želimo
še mnogo uspehov pri delu!

KMETIJSKA ZADRUGA BRESTANICA

ZA NAS NAJVEČJI DELAVSKI PRAZNIK
POZDRAVLJAMO IN ČESTITAMO
VSEM DELOVNIM LJUDEM!

MIZARSTVO „PODGORJE“ ŠENTJERNEJ

Za 1. maj pozdravljamo vse delavce in uslužbence v delovnih
kolektivih, vse tovariše in tovarišice, ki delajo v organih komun,
prosvetnih, zdravstvenih in kulturnih ustanovah, v prometu, obrti,
gostinstvu in turizmu, vse zadružnike in druge kmete, našo mla-
dino, tovariše v vrstah JLA in LM!

SGP „PIONIR“ NOVO MESTO

GRADIMO VSE VRSTE OBJEKTOV, RAZEN TEGA OPRAVLJAMO V SVOJIH
OBRATIH KVALITETNE USLUGE! — PRIPOROČAMO SE ZA NAROCILA!

ZAVOD ZA UREJANJE GOZDOV

NOVO MESTO

VOŠČI ZA 1. MAJ
VSEM,
KI SE UKVARJAJO
Z GOZDARSTVOM,
KAKOR TUDI
OSTALIM
DELOVNIM
LJUDEM NASE
SOCIALISTIČNE
DOMOVINE!

GOSTIŠČE MOKRICE

ZELI PRIJETNO PRVOMAJSKO
PRAZNOVANJE VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM IN POSAMEZNIKOM
TER SE PRIPOROČA ZA OBISK!

Rudarje po vsej domovini pozdravlja za 1. maj

Rudnik rjavega premoga

SENOVO

Delovni kolektiv SPLOŠNEGA LIVARSTVA DOBOVA

ČESTITA ZA PRAZNIK DELA VSEM
SORODNIM KOLEKTIVOM
IN POZDRAVLJA SVOJE POSLOVNE
PRIJATELJE IN ZNANCE!

TRGOVSKO PODJETJE „OTOK“ RESTAVRACIJA „POD GORJANCI“ KOSTANJEVICA

ČESTITATA SVOJIM STRANKAM ZA 1. MAJ, DELAVSKI PRAZNIK VSEGA
MIROLJUBNEGA SVETA, IN SE PRIPOROČATA!

POZDRAV VSEM BORCEM ZA SVOBODO, NAPREDEK
IN MIR, ZA SREČNEJSE ŽIVLJENJE VSEGA CLOVE-
STVA! ★ POZDRAV VSEM DELOVNIM LJUDEM NASE
OBČINE ★ POZDRAV PRVEMU MAJU — MEDNAROD-
NEMU DELAVSKEMU PRAZNIKU!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

BREŽICE

OBČINSKI KOMITE ZKS ★ OBČINSKI
ODBOR SZDL ★ OBČINSKI KOMITE ZMS
★ OBČINSKI ODBOR ZB ★ OBČINSKI
ODBOR RK ★ OBČINSKI SINDIKALNI
SVET IN OSTALI

ČESTITKAM OSTALIH DELOVNIH
KOLEKTIVOV SE PRIDRUŽUJE TUDI

PODJETJE ZA POPRAVLJANJE VOZ — DOBOVA

TER POZDRAVLJA PREBIVALSTVO DOBOVE
IN OKOLICE!

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO

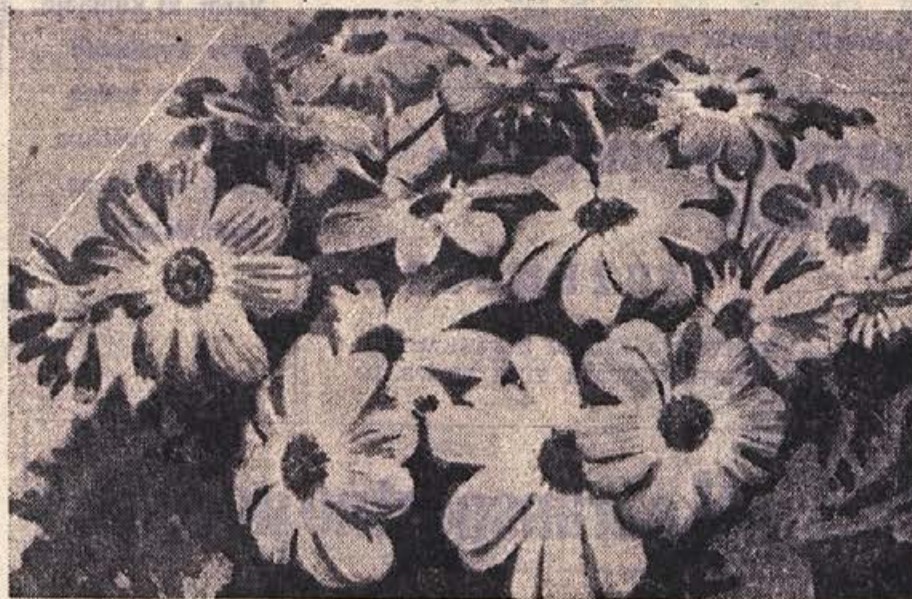
„KRKA“ BREŽICE

NUDI V SVOJIH PRODAJALNAH BOGATO IZBIRO
BLAGA PO ZMERNIH CENAH! CENJENIM ODJE-
MALCEM PRIPOROČAMO NAKUP IN JIM VOŠČI-
MO ZA 1. MAJ!

DELOVNI KOLEKTIV RIBJE RESTAVRACIJE V NOVEM MESTU

čestita vsem gostom za praznik dela! Priporočamo se za obiski! Nudimo več vrst svežih rib in ostale gostinske storitve ter domača pristna vina po ugodnih cenah!

KMETIJSKO GOZDARSKO PODJETJE

BREŽICE

ČESTITA ZA 1. MAJ VSEM KMETIJSKIM PROIZVAJALCEM NA SVOJEM OBMOČJU, HKRATI PA DELOVNIM KOLEKTIVOM SORODNE STROKE!

BELOKRANJSKA ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA

„BELT“

ČRNOMELJ

pošilja prvomajske pozdrave z najlepšimi željami vsem delovnim množicam Socialistične republike Slovenije!

DELOVNI KOLEKTIV, ORGANI SAMOUPRAVLJANJA IN UPRAVA

ZA PRAZNIK DELA POZDRAVLJAMO SVOJE STRANKE IN POSLOVNE PRIJATELJE TER SE JIM PRIPOROČAMO!

ELEKTRO-TEHNIČNO PODJETJE NOVO MESTO

PODJETJA ZA **PTT PROMET**

Novo mesto

VOŠČI ZA DELAVSKI PRAZNIK VSEM, KI SE POSLUŽUJEJO PTT USLUG!

KOLEKTIV

MEDOBČINSKE KOMUNALNE BANKE NOVO MESTO

s poslovnimi enotami BREŽICE, ČRNOMELJ, VIDEM-KRSKO in SEVNICA čestita za 1. MAJ vsem vlagateljem in komitentom!

MEDOBČINSKA KOMUNALNA BANKA NOVO MESTO

s poslovnimi enotami BREŽICE, ČRNOMELJ, VIDEM-KRSKO in SEVNICA

o b v e š č a

vlagatelje hranilnih vlog, ki imajo naložene svoje prihranke pri navedenih bančnih enotah v višini nad 20.000 dinarjev, da so zavarovani v primeru nezgodne smrti za 100.000 dinarjev!

VSEM POTNIKOM NA NASIH AVTOBUSIH IN OSTALIM, KI SE POSLUŽUJEJO NASIH PREVOZNIH USLUG, TOPLO VOŠČIMO ZA PRAZNIK DELA!

„GORJANCI“ NOVO MESTO – STRAŽA

DELOVNIM LJUDEM, KOLEKTIVOM V INDUSTRIJI, ZDRAVSTVU, PROSVETI, ORGANIH OBLASTI, USTANOVAH IN PODJETJIH NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE ČESTITAMO ZA PRAZNIK DELA — 1. MAJ!

KROJAŠKO PODJETJE

„KROJAČ“ NOVO MESTO

IZDELUJE PO MERI PRVOVRSTNA OBLACILA VSEH VRST. ZA DELAVSKI PRAZNIK ČESTITA KOLEKTIV PODJETJA VSEM SVOJIM STRANKAM IN POSLOVNIM ZNAŃCEM!

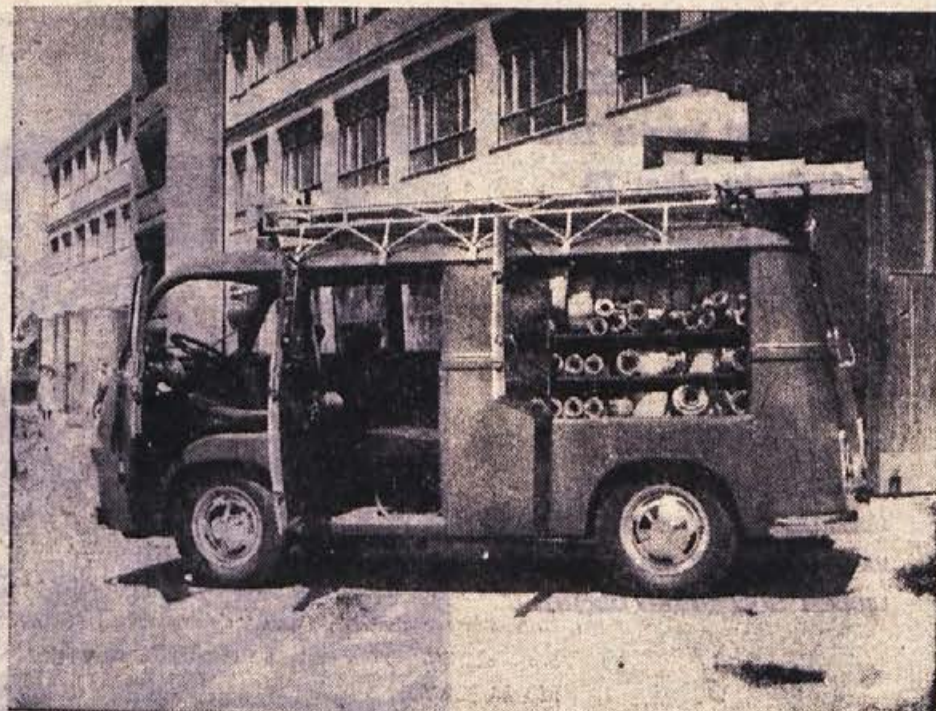
POZDRAVLJAMO DELAVSKI PRAZNIK IN VSE SVOJE STRANKE TER JIM OB TEJ PRILIZNOSTI PRISRČNO ČESTITAMO!

KNJIGOTISK TISKARNA – KNJIGOVZNICA – KARTONAŽA NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL

NOVO MESTO

NAJ ŽIVI PROLETARIAT VSEGA SVETA!

Five
MAJ

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

pristrčno pozdravlja za delavski praznik vse kmetijske proizvajalce!

PRISTRČNE ČESTITKE IN POZDRAVE
POSILJAMO ZA 1. MAJ!

„REMONT“

ŽUŽEMBERK

GOSTINSKO PODJETJE in
MESARIJA

ŽUŽEMBERK

ČESTITATA SVOJIM STRANKAM IN
SE PRIPOROČATA TUDI VNAPREJ!

Vsem, ki kupujejo
naše kvalitetne
pijače in sadne
sokove, voščimo
za 1. maj in se
priporočamo!

HOTEL
**GRAD
OTOČEC**

OTOČEC
OB KRKI

ZELI VSEM
DELOVNIM
KOLEKTIVOM
V NASI DOMOVINI
PRIJETNO
PRVOMAJSKO
PRAZNOVANJE!

Železniško transportno podjetje NOVO MESTO

VSEM DELAVCEM, USLUŽBENCEM IN STROKOVNJAKOM ŽELEZNISKIH
IN OSTALIH PODJETIJ ČESTITAMO ZA 1. MAJ IN JIM ŽELIMO TUDI
V BODOČE KAR NAJVEČ USPEHOVI!

DELOVNI KOLEKTIV
INDUSTRIJE ČEVLJEV

„BOR“ DOLENJSKE TOPLICE

pozdravlja mednarodni praznik dela in čestita pre-
bivalstvu novomeške občine, zlasti pa Topličanom!

VSEM, KI SO NAS ŽE OBISKALI, ČESTITAMO IN SE
PRIPOROČAMO, OSTALE PA VABIMO, NAJ SI OGLEDAJO
DOL. TOPLICE, TERMALNE KOPELI IN NAJ POIZKUSIJO
NAŠE KVALITETNE PIJAČE IN VSAKOVRSNA JEDILA!

ZDRAVILIŠČE

DOLENJSKE TOPLICE

Kmetijska zadruga NOVO MESTO

TOVARISICAM IN TOVARISEM, KI SO ZAPOSLENI V KME-
TIJSTVU DRŽAVNEGA IN ZASEBNEGA SEKTORJA, POSI-
LJAMO PRISTRČNE PRVOMAJSKE POZDRAVE IN ČESTITKE
Z ZELJO, DA BI V BODOČE IMELI SE VEČ USPEHOV PRI
SVOJEM DELU!

Delovni kolektiv podjetja

„STANDARD“

EN GROS — EN DETAIL

NOVO MESTO

ZELI VSEM SVOJIM STRANKAM IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM PRIJETEN PRVI MAJ!

Slava proletarskim revolucionar-
jem vseh časov!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

Vlado Lamut: MAJ

- Občinski komite ZKS
- Občinski odbor SZDL
- Občinski komite ZMS
- Občinski odbor ZB
- Občinski sindikalni svet
in ostali

ZA 1. MAJ ČESTITAMO
PROLETARCEM VSEGA SVETA,
ISKRENE ČESTITKE IN POZDRAVI
PA VELJAJO TUDI DELOVNIM
LJUDEM NOVOMEŠKE OBČINE!

VSEM
INVESTITORJEM,
VSEM STRANKAM
IN VSEM
DELOVNEMU
LJUDSTVU NAŠE
DOMOVINE
VOŠCI ZA 1. MAJ

ZAVOD ZA STANO- VANJSKO IZGRADNJO NOVO MESTO

SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN STRANKAM ČESTITA ZA PRVI MAJ
DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

„KOVINAR“
Novo mesto

ZA DELAVSKI PRAZNIK — 1. MAJ
ČESTITAMO IN POZDRAVLJAMO

„KOVINARSKA“
VIDEM-KRŠKO

Tovarna industrijskih naprav, ladijske opreme in
konstrukcij

PREJ SPLOŠNA OBRтна KOVINAR-
SKA ZADRUGA, VIDEM-KRŠKO

LESNI KOMBINAT

„NOVOLES“
NOVO MESTO

POZDRAVLJA ZA 1. MAJ VSE DELOVNE LJUDI SOCIALISTIČNE JUGO-
SLAVIJE, ZLASTI PA KOLEKTIVE SORODNIH STROK IN PREBIVALSTVO
DOLENJSKE!

POTROŠNIKOM
PRIPOROČAMO
NAKUP NAŠEGA
KVALITETNEGA
PERILA IN JIM
VOŠČIMO
ZA 1. MAJ!

„LABOD“

TOVARNA
PERILA
NOVO
MESTO

Delovne ljudi iz vse občine toplo pozdravljamo za delavski pra-
znik, tovarišem in tovarišicam v kolektivih pa želimo še mnogo
uspehov!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
VIDEM-KRŠKO

OBČINSKI KOMITE ZKS — OBČINSKI ODBOR SZDL — OB-
ČINSKI KOMITE ZMS — OBČINSKI ODBOR ZB IN ZVVI —
OBČINSKI SINDIKALNI SVET — OBČINSKI ODBOR RK

PRIJETNO PRVOMAJSKO PRAZNOVANJE
ZELIMO VSEM NOVOMESČANOM IN SVOJIM
STRANKAM!

KAVARNA
NA GLAVNEM TRGU
NOVO MESTO

VSEM SVOJIM
STRANKAM
ČESTITAMO ZA
1. MAJ!

GOSTINSKO PODJETJE
HOTEL „METROPOL“
NOVO MESTO

se priporoča za obisk v prvomajskih prazni-
kih in čestita vsem svojim gostom!

PEKARNA IN
SLAŠČIČARNA
NOVO
MESTO

INVESTICIJSKI
BIRO - NOVO MESTO

PRIZADEVAJMO SI TUDI
VNAPREJ ZA CIM HITREJSO
IZGRADNJO SOCIALIZMA
IN BOLJŠEGA ŽIVLJENJA
NAS VSEH!

Delovni kolektiv in organi
samoupravljanja podjetja

SPLOŠNO
MIZARSTVO
DVOR PRI ŽUŽEMBERKU

POSILJA PRISRČNE PRVOMAJSKE
ČESTITKE VSEM DELOVNIM LJUDEM,
ZLASTI PA PREBIVALSTVU
SUHE KRAJINE!

KMETIJSKA
ZADRUGA

BIZELJSKO

Splošna bolnišnica
NOVO MESTO

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM IN POZDRAVOM OSTALIH DELOVNIH KOLEK-
TIVOV ZA 1. MAJ!

VSEM DELOVNIM ORGANIZACIJAM ČESTITAMO ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE!

GOSPODARSKA ZBORNICA, CELJE

PODJETJE
„OPREMALES“
NOVO MESTO

s obratom TAPETNIŠTVO

KOMUNALNI ZAVOD
ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

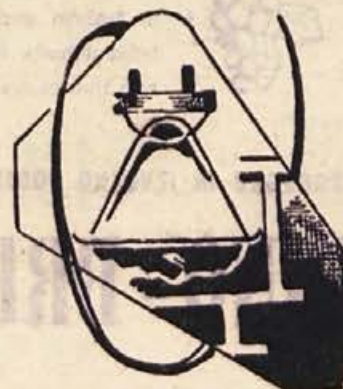
NOVO MESTO

vošči za delavski praznik
vsem zavarovancem, upokojevcem,
kmetijskim zavarovancem, invalidom
in njihovim svojcem!

VODNA
SKUPNOST
DOLENJSKE

NASI POZDRAVI IN ČESTITKE ZA 1. MAJ VELJAJO
VSEM DELOVNIM LJUDEM SIROM PO DOMOVINI!

želi za 1. maj vsem kolektivom še
mного delovnih uspehov — hkrati pa
pozdravlja svoje stranke in jim čestita!

IMPERIAL, Videm-Krško

PRISRČNO VOŠČIMO ZA 1. MAJ IN PRIPOROČAMO
NAKUP NAŠE KVALITETNE ČOKOLADE

VSEM KMETOVALCEM, ZADRUŽNIKOM
IN OSTALEMU PREBIVALSTVU NA OBMOČJU
ZADRUGE VOŠČIMO ZA 1. MAJ

**KMETIJSKA ZADRUGA
VIDEM-KRŠKO**

„TRANSPORT“

**VIDEM-
KRŠKO**

**GRADBENO
PODJETJE**

„SAVA“

Videm-Krško

pristrčno vošči
za delavski praznik
vsem svojim
strankam in
prebivalstvu Spod-
njega Posavja!

VSEM DELOVNIM LJUDEM VOŠČI ZA 1. MAJ — PRAZNIK DELA —
INDUSTRIJSKO PODJETJE ZA PREDELAVO PAPIRJA

**KONFEKCIJA PAPIRJA
VIDEM-KRŠKO**

VLAGAJMO TUDI V NAPREJ VSE NAŠE SILE IN SPOSOBNOSTI ZA NAPREDEK
KOMUNE NA VSEH PODROČJIH!

**OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR SEVNICA**

POZDRAVLJAMO MEDNARODNI PRAZNIK DELA IN ČESTITAMO
VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM NAŠE DOMOVINE, PREDVSEM
PA KOLEKTIVOM V PODJETJIH IN USTANOVAH SEVNIŠKE
KOMUNE!

„JUGOTANIN“
SEVNICA

POZDRAVLJAMO
VSE DELAVCE,
KMETE, LJUDSKO
INTELIGENCO,
MLADINO
IN VSE DRUGE
DELOVNE LJUDI
V OBCINI!
PRIZADEVAJMO SI
TUDI V NAPREJ ZA
GOSPODARSKI
RAZVOJ IN
NAPREDEK NAŠE
POKRAJINE!

METALNA

V IZGRADNJI

KRMELJ

Trgovsko podjetje

„PRESKRBA“ - SENOVO

PRIPOROČAMO SE ZA NAKUP
V SVOJIH PRODAJALNAH IN
ČESTITAMO VSEM CENJENIM
ODJEMALCEM ZA DELAVSKI
PRAZNIK — 1. MAJ!

V svojih kletih v Brežicah, na
Bizeljskem, v Metliki, Ljubljani
in Ivančni gorici imamo kvali-
tetna domača vina! Vsem delov-
nim ljudem čestitamo za 1. maj!

TRGOVSKO IN IZVOZNO PODJETJE

VINO - BREŽICE

„KOPITARNA“
SEVNICA

POZDRAVLJA ZA 1. MAJ
DELOVNO LJUDSTVO
SPODNJEGA POSAVJA
IN IZ VSE NAŠE
SOCIALISTIČNE
DOMOVINE, DELOVNIM
KOLEKTIVOM PA ŽELI
NADALJNIH USPEHOV
V PROIZVODNJI!

**Konfekcija
„Jutranjka“
Sevnica**

VSE SILE ZA MIR,
SVOBODO IN
SOCIALIZEM —
IDEALE
SODOBNEGA
ČLOVEŠTVA!
VSEM ZNANECM
IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM
ČESTITAMO
ZA 1. MAJ!

Vsem tovarišem in tovarišicam, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, vino-
gradništvom, živinorejo, gozdarstvom, sadjarstvom, poljedelstvom in
ostalimi panogami, pristrčno čestitamo za 1. maj; želeč jim v prihodnje
novih uspehov!

KMETIJSKA ZADRUGA

„ZASAVJE“

SEVNICA

KMETIJSKA ZADRUGA

TRŽIŠČE-ŠENTJANŽ

p. KRMELJ

KMETIJSKIM PROIZVAJALCEM NA
OBMOČJU ZADRUGE PRISRČNO
ČESTITAMO ZA NAS NAJVEČJI
DELAVSKI PRAZNIK IN JIM ŽELIMO
V LETOSNJEM LETU KAR NAJVEČ
USPEHOV!

Delovnim ljudem Spodnjega
Posavja vošči za 1. maj

**ZAVOD ZA
ZAPOSLOVANJE
INVALIDOV
IN DRUGIH OSEB
BRESTANICA**

KNJIGOVODSKI CENTER — PARNA PEKARNA
— BRIVSKO-FRIZERSKO PODJETJE — VALJČNI
MLIN — TAPETNIŠTVO IN DEKORATERSTVO —
VETERINARSKA POSTAJA

ČRNOMELJ

POŠILJAJO POZDRAVE IN ČESTITKE ZA 1. MAJ!

NAJ ŽIVI DELAVSKI PRAZNIKI!
**SPLOŠNO
OBRTNO PODJETJE
VIDEM-KRŠKO**

VSEM STRANKAM ČESTITA IN SE PRIPOROČA
**TRGOVSKO PODJETJE
LJUDSKA POTROŠNJA
BREŽICE**

VSEM KUPCEM
NASIH
ŠIVALNIH
STROJEV
VOŠČIMO
ZA 1. MAJ!

**„Kemo-
oprema“**

TREBNJE

POŠILJA
PRVOMAJSKE
POZDRAVE
VSEM SVOJIM
POSLOVNIM
PRIJATELJEM!

**TOVARNA
ŠIVALNIH
STROJEV
„MIRNA“
MIRNA
na Dolenjskem**

DELOVNO LJUDSTVO BELE KRAJINE POZDRAVLJA IN MU PRISRČNO VOŠČI
ZA MEDNARODNI PRAZNIK DELA DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

„LIČ“ — ČRNOMELJ

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

„BETI“-METLIKA

Z OBRATOM ČRNOMELJ

pozdravlja delavske
množice naše
socialistične
domovine, posebni
in topli pozdravi
pa veljajo vsem
Belokranjcem
doma in v tujini!

PRIJETNE
PRVOMAJSKE
PRAZNIKE
ŽELI

**KMETIJSKA
ZADRUGA
METLIKA**

POZDRAVLJA
ZA PRAZNIK DELA
VSE KMETOVALCE
NA SVOJEM
PODROČJU
IN JIM ČESTITA!

**ZDRAVILIŠČE
ŠMARJEŠKE
TOPLICE**

VODOVOD

NOVO MESTO

**PEČARIJA
GRADAC**

v Beli krajini

VOŠČI VSEM SVOJIM STRANKAM ZA DELAVSKI
PRAZNIK 1. MAJ, HKRATI PA POZDRAVLJA
PREBIVALSTVO VSE NOVOMEŠKE OBCINE!

Lesno-predelovalno podjetje

METLIKA

najtopleje čestita
vsem svojim
poslovnim prijateljem
in znancem, prav
tako tudi delovnim
ljudem metliške
komune!

Naj živi naš delavski
praznik 1. maj!
Naj živi srečnejša
prihodnost
naših narodov!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

ČRNOMELJ

- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI KOMITE ZMS
- OBČINSKI ODBOR ZB IN ZVVI
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- OBČINSKI ODBOR RK

VSEM
INVESTITORJEM,
DELOVNIM
KOLEKTIVOM
IZ BELE
KRAJINE IN
POSAMEZNIKOM
ČESTITAMO
ZA 1. MAJ!

**Belokranjsko
gradbeno
podjetje**

ČRNOMELJ

**Kmetijska
zadruga
ČRNOMELJ**

VOŠČI VSEM
ZADRUŽNIKOM
IN NJIHOVIM
DRUŽINAM,
KAKOR TUDI
OSTALEMU
KMEČKEMU
PREBIVALSTVU
BELE KRAJINE!

SPLOŠNO
TRGOVSKO
PODJETJE **„POTROŠNIK“**
ČRNOMELJ

Z VSEMI SVOJIMI POSLOVALNICAMI POZDRAVLJA
SVOJE ODJEMALCE ZA DELAVSKI PRAZNIK IN SE
JIM SE NADALJE PRIPOROČA ZA NAKUP!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Ponedeljek, 29. aprila - Marina
Torek, 30. aprila - Katarina
Sreda, 1. maja - Praznik dela
Četrtek, 2. maja - Zivana
Petek, 3. maja - Aleksander
Sobota, 4. maja - Florijan
Nedelja, 5. maja - Miran
Ponedeljek, 6. maja - Janez
Torek, 7. maja - Stanko
Sreda, 8. maja - Miha
Četrtek, 9. maja - Gregor

PREKLIC

Marija Petelin, gospodinja iz Sel 106, javno predklicem kot ne-resnične ne neutemeljene obdobje, ki sem jih izrekla glede DARINKE PETELINC, gospodnje iz Sel pri Dobovi, in se ji zahvalim, da je odstopila od tožbe.

ZAHVALE

Gasilskim društvom Globodol, Vrhe pri Dobnici, Mirna peč in Novo mesto, ki so sodelovala pri gašenju požara v Globodolu, se iskreno zahvaljujemo vsi vaščani in gasilci iz Globodola.

Nameste vena na grob pokojni Micki Ancelj iz Semčica je Zveza borcev v Semčici poklonila krajevni organizaciji RK 3000 din. Prisrčna hvala!

MAKLOGLASJE

TRI KOMPLETNE GARNITURE mlinskih kamnov s transmisijskim promem Lahko tudi posamično. - Naslov v upravi lista (3063-63). SVETLEJSO MOSKO OBLEKO za srednjo postavno prodajo v Novem mestu. - Naslov v upravi lista.

NOVO TRISOBNO stanovanjsko hišo prodam v Crnomelju (1962). Kočevje, Crnomelj, Metliška c. GUMI VOZ prodaja Strajnar, Zdravila vas 20, p. Otočec ob Krki. KUHINJSKO KREDENO in 100 betonskih zidakov prodam. Novo mesto, Bršljin 13.

MAJHEN MAGNETOFON znamke »Gelos« ugodno prodam. Naslov v upravi lista (3058-63).

ENONADSTROPNA HISA je ugodno naprodaj v Novem mestu na Cesti kom. Staneta 6. Podrobne informacije daje odvetnik Josip Bučar, Novo mesto.

ENOSTANOVANJSKO HISO s vrtno prodajo v Jami pri Dvoru. Anica Tomšič, Kočevje, Prešernova 7.

PETINO HEKTARA GOZDA prodam v Kojarah ob avto cesti. Grlica, Daljni vrh 11, Novo mesto.

VREME

OD 1. DO 12. MAJA

Do 1. maja lepo vreme, nekako od 2. do 7. pa nestalno s pogostimi nevihtami ali plohami. Okrog 8. in 9. maja lepo vreme, od 10. maja dalje spet nestalno z ohladitvami.

Lončena posoda je lahko tudi nevarna!

V bolnišnici v Novem mestu se zdravi več ljudi zaradi zastupitve s svinčevim acetatom. Zastupitve te vrste na našem področju niso pogoste, kljub temu pa jih je bilo letos že 7. V vseh omenjenih primerih so se ljudje zastupili zaradi uporabljane lončene posode. V takšni posodi so imeli spravljen kis za pripravljanje solate. Kislina je najedla lošč, ki je bil izdelan s svinčevim spojinom. Pri tem se je začel v posodi ustvarjati svinčeni acetat, ki je hud strup. Zastupitve te vrste so zelo hude, lahko pa tudi smrtne. Znaki so: hude bolečine v trebuhu, slabokrvnost in modrikasto siv rob na dlesnih ob zobeh. Zdravljenje je dolgotrajno in drago.

Prebivalce na podeželju opozarjamo, naj ne uporabljajo lončenih posod za shranjevanje kislin (npr. kisa, vina) in naj v njih ne kuhajo kislih jedi!

KOZOLEC DVOJNIK na 5 oken prodaja Bojanc, Smolenja vas 31, Novo mesto.

HISO prodam v Gotni cesti 40, p. Novo mesto.

MOSKI ŠIVALNI STROJ znamke »Miechens« prodam. Mali vrh 10, p. Mirna peč.

DEKLE iščem za delo na kmetiji. Vsa oskrba v hiši. Plača po dogovoru. Poide Oman, Zabnica 60 pri Kranju.

SOBO iščeta zakonca brez otrok v Novem mestu. Naslov v upravi lista (3055-63).

GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejemam takoj k trčlanski družini. Pomudbe pod šifro »Vestna« na upravo lista (3051-63).

GOSPODINJSKO POMOČNICO, ki zna malo šivati, takoj sprejemam v Ljubljani. Poizve se pri Rozina, Novo mesto, Smišeška 3.

MOSKO ZEPNO URO sem našla 15. aprila. Poizve se pri Jožici Lukšič, Novo mesto, Kandjiška cesta 2.

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA: če bolebate na želodcu ali na jetrih, žolču ali črevesju, če vas muči zaprtje ali hemoroidi in vam umetna zdravila ne pomagajo, se posvetujte z zdravnikom in poizkusite zdravljenje z učinkovitim naravnim sredstvom: rogaskim DONAT vrelcem. Zahvaljte ga v trgovinah podjetja »Hmeljniki«, Novo mesto, in »Resis«, Videm-Krško.

KINO

Brestanica: 1. in 2. V. angleški barvni film »Obtoženi ste, Oscar Wilde«, 4. in 5. V. nemški barvni film »Grafica Marica«, 8. V. mehiški film »Na zarin«.

Crnomelj: 30. IV. in 1. V. angleški barvni film »Bilo jih je sedem«, 3. in 5. V. angleški film »S. O. S. Pacifik«, 7. in 8. V. španski film »Navihanka iz Tormeza«.

Kočevje: 1. V. slovenski film »Družinski dnevniki«, 5. V. ameriški barvni film »Sedmo potovanje«, 8. V. sovjetski barvni film »Pikova dama«.

Mokronog: 4. in 5. V. francoski film »Prevarant«.

Novo mesto »Krika«: 30. IV. sovjetski film »Dan zadnji - dan prvi«, Od 1. do 3. V. sovjetski film »Polet v vesolje« in angleški glasbeni film »V ritmu tvista«. Od 4. do 8. V. slovenski film »Naš avto«, 7. in 8. V. sovjetski barvni film »Evgenij Onegin«, 9. V. ameriški barvni film »Pojmo v dežju«.

Metlika: 1. V. ameriški film »Dobro jutro«, 4. in 5. V. jugoslovanski film »Družinski dnevniki«, 8. V. jugoslovanski film »Nasilje na trgu«.

Semič: 28. IV. jugoslovanski film »Servisna postaja«, 5. V. francoski film »Slabe žene«, Trebnje: 4. in 5. V. francoski barvni film »Tumango«, Žužemberk: 28. IV. italijanski

film »Precep«, 1. V. italijanski barvni film »Herkules«, 5. V. »Ljubzen na razpotju«, Kostańjevica: 30. IV. in 1. V. slovenski film »Družinski dnevniki«, 1. V. ob 20. uri »Vojna«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATICNI URAD KOSTANJEVICA
V marcu je bila izven bolnišnice rojena ena deklica.
Porok ni bilo.

Umrla sta: Marija Tomazin, gospodinja iz Malenc, 92 let; Ivan Mojsirovič, upokojenec iz Kostanjevice, 79 let.

MATICNI URAD TREBELNO
V marcu sta bila izven bolnišnice rojena en deček in ena deklica.
Porok in smrti ni bilo.

MATICNI URAD SEVNICA
V marcu so bili rojeni izven bolnišnice 1 deček in 2 deklice.
Poročili so se: Jože Bobnič, delavec iz Krajnih brd, in Marija Glas, poljedelka iz Presladola; Vincenc Zalezina, strojni tehnik, in Erika Zoknal, uslužbenka, oba iz Maribora; Janez Blas, mizar iz Dol. Boštana, in Alojzija Puc, kuharica iz Podvrha; Rudi Derganc, uslužbenec LM, in Ana Požun, uslužbenka, oba iz Sevnice; Ivan Knežević, delavec iz Baničevca, in Marija Marončič, delavka iz Sevnice; Marko Gabrič, upokojenec iz Razborja, in Helena Pompe, gospodinja iz Osešča pri Sevnici; Stanislav Rostohar, invalid, in Jožeta Imperl, gospodinja, oba iz Pečja.

Umrla so: Marija Rak, učiteljica iz Rogočice, 71 let; Janez Mlakar, upokojenec iz Studenca, 87 let; Anton Hočevar, upokojenec iz Račica, 86 let; Neža Tomažin, učiteljica iz Dul, 63 let; Marija Jeler, kme-

tovalka iz Zaboršta, 52 let; Alojzija Masinac, gospodinja iz Ledine, 72 let; Marija Kranjc, gospodinja iz Zurbok dola, 84 let; Avgust Vlod, upokojenec iz Sevnice, 80 let; Karel Waland, soboljkar iz Sevnice, 56 let; Mihael Prah, posestnik iz Krajnih brd, 59 let; Ivan Senčar, upokojenec iz Canja, 59 let; Marija Ribič, upokojenka iz Dol. Brezovega, 97 let; Roman Savin, otrok, star 1 mesec, iz Loga pri Sevnici.

MATICNI URAD NOVO MESTO
V času od 15. do 22. aprila je bilo rojenih 21 dečkov in 13 deklic.

Poročili so se: Jože Derganc, delavec iz Zaloga, in Marija Levstek, delavka iz Dol. Straže; Franc Sladič, kurjač, in Alojzija Bohič, šivilja, oba z Dol. Kamence; Franc Smajdek, uslužbenec, in Ema Rajbar, kuharica, oba z Otočca.

Umrla so: Ivan Hren, posestnik iz Obreže, 49 let; Jože Klemenčič, delavec iz Krupe, 94 let; Marija Stonar, gospodinja iz Vrblja, 86 let; Uršula Kobe, učiteljica z Vrha pri Dolu, 81 let; Franc Šinkovec, kmet iz Sentjošta, 62 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Frančiška Zupančič iz Mačkoveca - Ireno, Marjana Jakše iz Stranske vasi -

OBJAVE - RAZPISI

Obvestilo strankam

KARLO SMID, frizer in brivec v Novem mestu, obvešča svoje stranke, da s 30. aprilom ukinja brivsko stroko zaradi preureditve lokala v damski salon. Vsem svojim strankam čestita za praznik dela! Strankam v brivski stroki pa se za dosedanji obisk najlepše zahvaljuje!

Razpis službenih mest

ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO sprejme v službo: zdravnika splošne prakse

za zdravstveno postajo Straža-Toplice,

medicinske sestre za področje zdravstvene postaje Straža-Toplice,

babico za področje zdravstvene postaje Straža-Toplice,

babico za področje Novega mesta,

bolničarko za ambulanto v Novem mestu.

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba in nekaj prakse. Stanovanje po dogovoru.

TRGOVSKO PODJETJE
»PETROL« - Ljubljana
skladišče NOVO MESTO
sprejme takoj ali po dogovoru
več TRGOVSKIH POMOČNIKOV(-IC)
za bencinska servisa v Novem mestu in na Otočcu. Plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
Interesenti naj se osebno zgledajo pri »Petrolu«, skladišče Novo mesto, Kurirska pot 7. S seboj naj prinesejo lastnoročno napisano prošnjo.

Mitja, Terezija Miklič iz Gradonca - Jožeta, Ana Ogrinc iz Smolenja vasi - Marjana, Marija Lindič iz Spodnjega Lakenca - Majdo, Milka Štrumbelj iz Semčica - Ireno, Rozi Henningman iz Irče vasi - Zarka, Alojzija Cerimovič iz Gorenjega - Zvonka, Rozalija Pungercar iz Mačkoveca - Dušana, Marija Mikec iz Repč - Ignaca, Hilda Gorjup iz Nove Rese - Svetozara, Amalija Uranič iz Kriza - Stanislava, Marija Malus iz Trčič - Matjaža, Marija Vertič iz Kočevja - Zvezdana, Anica Konda iz Osojnika - Roziko, Miroslava Cvitkovič iz Tribuč - Branka, Ema Mlakar iz Krškega - Tatjana, Jožeta Bahor iz Breznika - Jožeta, Stefa Novak iz Zbur - Petra, Rozalija Majerle iz Crnomelja - Dušana, Anica Skube iz Trebnjega - Alojza, Vera Fifolt iz Gabrja - Ljubo, Jožica Plut iz Vrtače - Ireno, Ivanka Cimermandič iz Bereče vasi - Francija, Ana Lužar iz Dolnjega Mokrega polja - Anico, Ana Zupančič iz Dolnjih Ponikev - Cvetko, Jožeta Zupančič iz Igljenika - dečka, Martina Cimperič iz Regrče vasi - dečka, Majda Tavčar iz Straže - dečka, Marija Pavlič iz Crmošnjice - dečka, Zofka Kraji iz Krasinca - dekl.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Miha Noveseli, kmetovalec iz Ribnice, je padel s kozolca in dobil notranje poškodbe; Frane Ribič, uslužbenec s Senovega, je padel z mopedom in si poškodoval glavo; Draga Smaguca, kmetovalca iz Rože, je povzročil avtomobil ter mu prizadel poškodbe po glavi; Anton Kraj, sin kmetovalca iz Celine, se je usekal v levo roko; Anton Gorjup, delavec iz Mrčnih sel, je padel po stopnicah in si poškodoval levo koleno; Silvo Ogrève, sin rudarja iz Piršenoga, si je pri padcu poškodoval levo nogo; Martin Vogrin, sidar iz Laz, je padel z obzidja in dobil notranje poškodbe; Ljudmila Stefančič, delavka iz Leskoveca, je padla v stanovanju in si poškodovala hrbtenico.

NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Cvet: malih marjetic (250 dinarjev), črnega trna (450 din), gloga (400 din).

Korenine: bodiče nežekompave (250 din), sladkih korenin (200 din), trobentice (150 dinarjev), regrata, samo rume-nega (150 din), repinca (80 dinarjev), angelike-gozdne korena (200 din), cikorkije (100 dinarjev), medvedovih tac (200 dinarjev), velikega divjega korena (300 din), malega čveta (300 din), srčne moči (200 din).

Lubje: češminovih korenin (420 din), češminovih palic (75 dinarjev), krhlike (100 din).

Razno: gomolje kukavice (1000 dinarjev).

Odkupujejo tudi druge rastline. Pojasnila in navodila za nabiranje dobite pri vsaki zdravniški ambulanti pri GOSADU, skladišče Novo mesto, Slakova ulica 8.

Samopostrežna trgovina »DOLENJKE« je odprta!

26. aprila je bila v Novem mestu odprta nova samopostrežna trgovina za specerice, delicatise in stekleničene pijače. Predsednik DS tov. Henrik Uhan je po krajšem nagovoru v navzočnosti kolektiva prerezal vrvice in predal ključke poslovdnji. Preureditev lokala in nova, sodobna oprema sta veljali okoli 14 milijonov dinarjev. Trgovino so takoj po otvoritvi napolnili potrošniki, ki so hiteli nakupovat.

PRIHODNJA ŠTEVILKA Dolenjskega lista bo izšla zaradi prvomajskega oddiha v tiskarni v četrtek, 9. maja 1963.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško
UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Miloa Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 din - Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za tuzemstvo 1900 din - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-808-8 - NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 - Poštni predal 33 - Telefon 21-227 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKAR: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

NEDELJA, 28. APRILA: 8.31 Petnajst minut z inozemskimi mladinskimi pevskimi zbori - 9.05 Pesem, glasba in lepe želje za delavski praznik - 10.00 Se pomnite, tovariši! - 11.30 Nedeljska reportaža - 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, I. del - 13.30 Za našo vas - 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, II. del - 15.15 Petnajst minut z orkestrom Billy Vaughn in Bob Moore - 16.00 Humoreska tega tedna: Slavko Kolar: »Premagani pesniki« - 17.15 Radijska igra: Jan Ožbenšek: Romeo, Julija in tema - 18.30 Sportna nedelja - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Izberite svojo melodijo - 22.15 Skupni program JRT, studio Beograd.

PONEDELJEK, 29. APRILA: 8.55 Za mlade radovedneže - 9.45 Cotrt ure s Koroškimi akademskim oktetom - 10.15 »Tlačica« iz Bravničarjevega Hlepača Jerneja - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 KN: Franc Martinec: Zadržani kolektiv in njihove naloge v letosnjem letu - 13.30 Blaž Arnič: Simfonija dela - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Tisoč pisanih taktov za razvedrilo - 16.00 Vsak dan za vas - 17.45 Igra orkester Stanley Black - 18.10 Prvomajске glasbene čestitke - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Skupni program, studio Ljubljana - 21.45 Komorni intermezzo - 22.15 Skupni program JRT, studio Zagreb.

TOREK, 30. APRILA: 8.05 Plesni in dueti - 9.25 Prvomajski pozdravi - 10.15 Violinist Igor Ozim z ansamblom slovenskih solistov - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 KN: inž. Janez Perovšek: Pridobivanje in urejevanje zemlje za družbeno proizvodnjo - 13.30 Arije iz znanih Mozartovih oper - 14.35 Glasbeno darilo za 1. maj - 15.15 Igrajo domači zabavni ansambli - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Kvintet Jožeta Kampiča s deli domaćih avtorjev - 18.10 Prvomajске glasbene čestitke - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 God-

- 9.40 Naša partizanska pesem - 10.15 Rondo, rapsodija in suita - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 KN: inž. Ferdo Stibler: Pridelovanje sladkorne pese za krmo - 13.30 Veselo sobotno popoldne - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 V plesnem ritmu - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Gremo v kino - 18.45 Naši popolniki na tujem - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Spoznavajmo svet in domovino - 21.15 Za konec tedna - ples!

NEDELJA, 5. MAJA: 8.00 Mladinska radijska igra M. Senegalič-V. Stranič: Srebrni glas - 9.05 Za nedeljsko razvedrilo - 10.00 Se pomnite, tovariši! - 11.50 Vesela godala - 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, I. del - 13.30 Za našo vas - 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, II. del - 15.30 Arije in monologi iz Puccinijevih oper - 16.00 Humoreska tega tedna: Blagoslovljena Lampadeforija - 17.15 Radijska igra: Zoran Bogovec: Ljuzina mistra Sofronija - 18.30 Sportna nedelja - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Izberite svoje melodije - 21.55 Orkestralni intermezzo - 22.15 Skupni program JRT, studio Ljubljana.

PONEDELJEK, 6. MAJA: 8.55 Za mlade radovedneže - 9.45 Poslušajmo »Dobre znanec« - 10.15 Začetek in konec Wolf-Ferrarijeve opere »Stirje grobljan« - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 KN: Ludvik Strobl: Semenskih posevkov je vedno premalo - 13.30 Matija Bravničar: Prva simfonija - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Petindvajset vedrih minut - 16.00 Vsak dan za vas - 17.45 Plesni orkester Larry Elgart - 18.10 Domači svoki izpod zelenega Pohorja - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Skupni program JRT, studio Beograd - 22.15 Melodije v noči.

TOREK, 7. MAJA: 8.05 Obisk v operni hiši: 9.25 V petintridesetih minutah okoli sveta - 10.15 Iz Dvojakovih orkestralnih legend - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 KN: dr. France Adamič: Oskrbta tal v intenzivnih sadnih nasadih - 13.30 Arije s repertoarja za mezosopraniatke - 14.35 Oblike in razpoloženja - 15.30 V torok na svidenje - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Koncert po željah poslušalcev - 18.45 S knjižnega trga - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Ob zvokih orkestra Ray

Martin - 21.19 Naš nočni kaledoskop.

SREDA, 8. MAJA: 8.55 Pisan svet pravilje in zgodb - 9.25 Naši ljubljenci pojo - 10.45 Človek in zdravje - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 KN: inž. Ciril Remic: Povečajmo proizvodnjo amrkovega lubja - 13.30 Od valčka do cha-cha-cha - 14.35 Marjan Lipovšek: Druga suita za godalni orkester - 15.15 Plesni orkester Max Greger in ansambel Eddy Duane - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Srečanje s pianistom Svjetoslavom Fichaterjem - 18.45 Ljudski parlament - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Skupni program JRT, studio Zagreb - 22.15 S popevkami po svetu.

ČETRTEK, 9. MAJA: 8.35 Dvajset minut ob glasbenom avtomatu - 9.25 Iz treh jugoslovanskih oper - 10.15 Pet minut za novo pesmico - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 KN: inž. Stojan Vrabl: Skropljenje sadnega drevja po cvetenju - 13.30 Glasbena medigra - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Turistična odaja - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Glasbena križanka št. 15 - 18.10 Pozdrav svobodni Ljubljani (partizanske in množične pesmi) - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Skupni program JRT, studio Ljubljana - 21.00 Literarni večer - 22.15 Skupni program JRT, studio Zagreb.